

Upravništvo: Ljubljana, Knafjeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček. zavodil: Ljub-
ljana št. 17749.

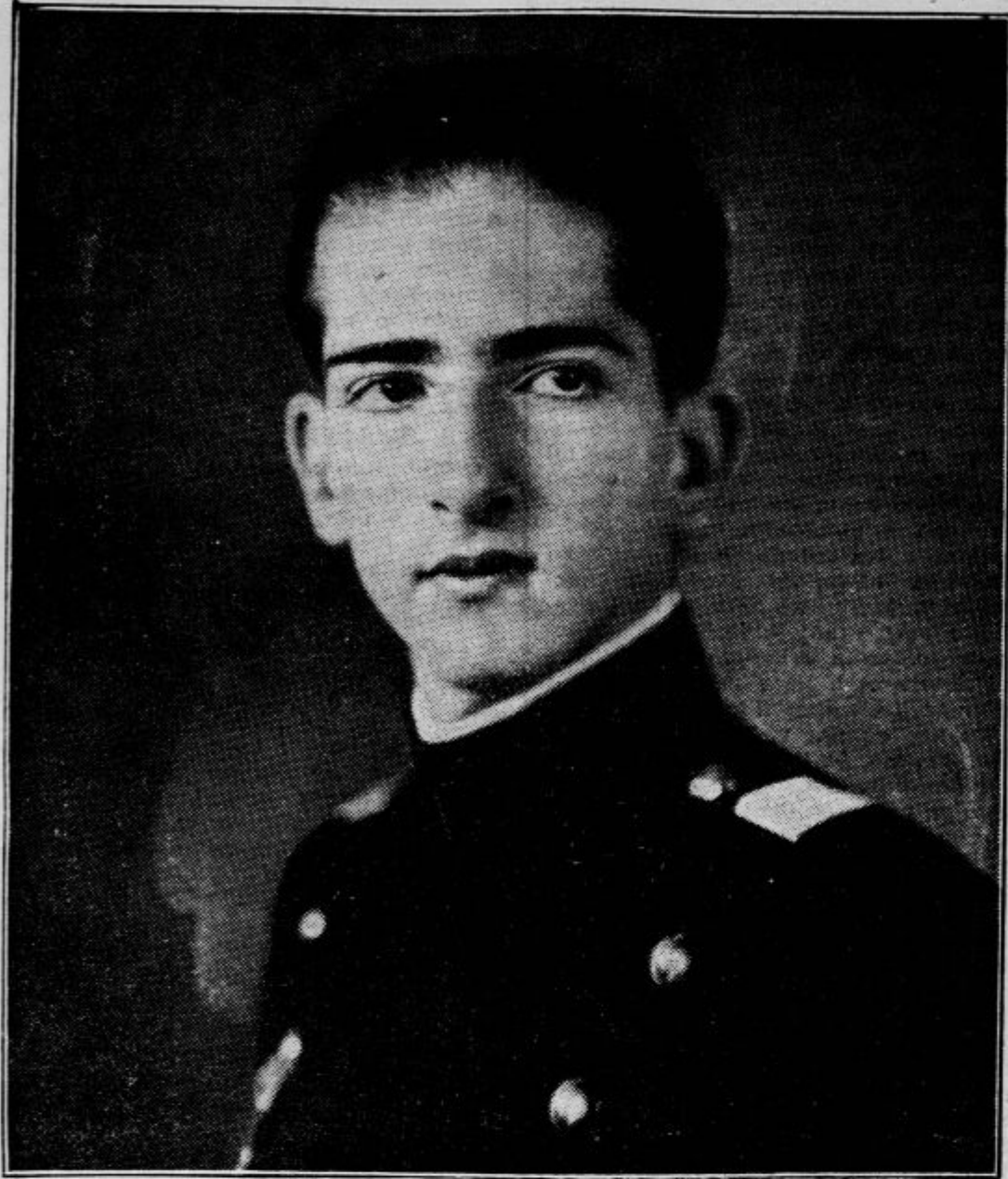
JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Šrossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Dan vere v bodočnost

Nj. Vel. kralj Peter II. se je letos, ko je z odliko končal srednjo šolo, začel poleg nadaljevanja splošnih študijev posvečati posebej še študiju vojaških ved. Naša slika ga kaže v prikupni uniformi gojenca vojne akademije, na kateri se vzgaja naš oficirski naraščaj.

Danes je praznik našega narodnega in državnega zedinjenja, praznik ustanovitve Jugoslavije. Prvič doživljajo 1. december kot polnoletni državljani sinovi in hčerke naroda, ki so rojeni že v svobodi in ki jim je ob zibelki poleg lastne matere stala že majka Jugoslavija, dekleta in fantje, ki so šli skozi šole svoje narodne države in ki so tako od prvega trenutka svojega življenja dihali zrak narodne svobode. Vrstilo se bo pokolenje za pokolenjem in naša nekdanja nesvobodna prošlost se bo počasi izgubljala v meglo pozabljenja.

Dobro bo to v marsikaterem oziru. Generacije, ki so ustvarjale Jugoslavijo in jo izgrajevale v prvih dveh desetletjih njenega obstoja, so bile obremenjene z mnogimi pogreškami, predsodki in napakami iz nekdanjih nesvobodnih dni, one pa, ki so prišle iz že prej svobodnega dela domovine, so nosile s seboj obzorja povsem drugačnih prilik in razmer in so se le težko prilagajale novi, veliki zedinjeni državi. Krivne žrtve za Jugoslavijo niso enakomerno razdeljene, toda nič manj pomembni niso drugi napori za narodno svobodo. Pogled v prošlost je poučen in razveseljuj. Starejši rodovi so zapustili današnji generaciji bogato dediščino. Kamni, ki jih je delo prejšnjih generacij vzdalo v kulturne, gospodarske in socialne temelje narodnega napredka, so graditeljski kamni za Jugoslavijo. Od tistega časa, ko se je slovenski rod prvič zavedati svoje slovenskega imena, preko vseh trdih bojev za njegov obstanek, za njegove človečanske in narodne pravice, pa do usodnih let, ko je našel svoje mesto v jugoslovenskem edinstvu in na ves glas izpovedal sveto, da je eno s Srbi in Hrvati — vsa ta dolga doba je bila ena sama priprava k največji zmagi, ki jo more narod doseči. k zmagi lastne neodvisnosti in lastne svobode ter priznanja, da je sam gospod na svoji zemlji.

Jugoslovenske generacije, katerih prva stopa letos v politično življenje, in vse, ki ji bodo sledile, se morajo zavedati, da so njihovi predhodniki v polni meri izvršili dolžnosti svoje dobe. Vsakega 1. decembra bi imeli pravico, da stopijo svetlega obraza pred Jugoslavijo vsi oni nešteti vidni in nevidni, pomembni in neznatni delavci za narodni napredek, vsi, oni južniški mali in veliki ljudje, ki so v dobah ponižanja ponosno nosili svojo slovensko glavo, se zagrizeno borili za vsako mrvice narodne pravice, z navdušenjem podpirali vsak podvig narodnega napredka od najskromnejše čitalnice in sokojske čete do borbe za slovensko vseučilišče, od nastanitve skromnega trgovca ali obrtnika v nemškutarskem kraju do prvih poskusov slovenske industrije in samostojnega denarnega gospodarstva. Kaj je bilo slovensko združništvo za ojačenje notranje moči našega naroda, kaj je pomenila Ciril-Metodova družba za okrepitev duhovne in moralne odporne sile slovenske-

ga rodu, to današnje generacije že več ne pomnijo. Ali narodna zgodovina bo ta dejanja beležila v svojih osnovnih poglavjih in tudi za nas Slovence se historija Jugoslavije ne pričinja s 1. decembrom 1918. temveč v onih časih, ko so prve domoljubne slovenske pesmi postajale svojina širokih ljudskih slojev. Treba se je 1. decembra spomniti teh časov, iz katerih puhtita sila in gon idealizma, a ki so nam tudi dokaz, da idealizem in vera vse ovire premagata.

Duha vere kličemo na dan našega zedinjenja. Ta dan se obnavlja danes že enindvajseti Marsikateri prvi december nam je izvedel kot dan razočaranja. Pričakovanja onega dne, ko je narod z neskaljenim navdušenjem slavil slovesno proklamacijo svoje združitve in ustanovitve lastne države, se v mnogočem niso izpolnili. Sledila so leta težkih preizkušenj. Leta 1918. smo vsi složno zahtevali Jugoslavijo, da pa bi res bili Jugoslovani, to se nam ni povsem posrečilo. Manjkalo je medsebojnega poznavanja in razumevanja, manjkalo je praktičnih izkušenj, in namesto da bi postajalo zedinjenje od leta do leta trdnjše in krepkejše, se je pričelo rahljati. Mnogi so vstajali med nami, ki so pričeli razmišljati, ali ni bila naša vera v narodno edinstvo le utvara.

Prišel je črni 1. december pred 11 leti, doba preloma, ki je pretil naši narodni zajednici s katastrofo. Naj gleda na režim šestojanuarske diktature kakor kdo hoče, nihče ne more zanikati, da je kralj, ki mu je zgodovina dala ime Zedinitelja, storil svoj usodni korak v prepričanju, da se da razkrajalni proces ustaviti in izlečiti le z avtoritativnim uveljavljenjem one ideje, iz katere se je Jugoslavija rodila. Političniki, ki so prevzeli na sebe izvedbo kraljevih misli, so odpovedali v tistem odločilnem času prvih dveh let. Ko so se naša notranja vprašanja avtoritativno reševala in je v vsem narodu bilo razpoloženje, da voljno sprejme spremembe, ki bi bile končno zagotovile njegovo notranje duhovno in politično ravnanje, ter enakopravnost vseh njegovih delov in krajev, je bilo marsikaj opuščenega, kar bi bilo bistveno vplivalo na končno konsolidacijo naše zajednice. In tako je sledila doba novih bojev in novih trenj. Preživljali smo čas osebnega režima malih političnih ljudi, ki so si, zaslepljeni v svoji strasti, izgrajevali osebne pozicije, a pri tem skoraj pozabili na Jugoslavijo.

Spominski dnevi zedinjenja v zadnjih letih so bili dnevi težke skrbi in strahu za bodočnost naše nacije. Kamor si stopil, se ti je zdela, da se ti udirajo tla pod nogami. Rešiti samo eksistenco države in z njo našo skupno svobodo in neodvisnost je postala vrhovna zapoved vsem, ki so prepričani, da je obstoj Jugoslavije edino jamstvo za življenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Raje kompromis, iskren in lojalni, ako je njegov temelj trdna

Finska - žrtev napada

Sovietska vojska je včeraj zjutraj brez vojne napovedi prekorčila meje male finske države — Finska vojska bo z vsemi močmi in do skrajnosti branila suverenost in neodvisnost države

London, 30. nov. d. Po snočnjem govoru predsednika zveze ljudskih komisarjev in komisarja za zunanje zadeve Molotova, v katerem je pod pretežno, da finska vlada kljub upravičenim ruskim zahtevam uporno vztraja pri svojem sovražnem razpoloženju napram Sovjetski uniji, napovedal prekinitev diplomatskih odnošajev, so se dogodki pričeli razvijati z nepričakovano naglico. Zaman je finska vlada v svojem odgovoru na drugo noto Molotova sporočila sovjetski vladi, da je pripravljena umakniti svoje čete tako daleč od ruske meje, da ne bo mogoče več govoriti o ogražanju Leningrada; zaman je v zadnjem momentu poskušala še Amerika posredovati med Rusijo in Finsko za mirno ureditev spora. Rusija je ameriško ponudbo, ki jo je Finska z veseljem sprejela, odklonila in odpoklicala svoje politične in gospodarske zastopnike v finski prestolnici. Vse nade, da bo še v zadnjem momentu končno vendarle mogoče preprečiti oborožen ruski napad na Finsko, so se izkazale kot neutemeljene.

Davi ob 8.15 po srednjeevropskem

času so sovjetske čete brez vojne napovedi prekorčile finske meje. Operacije sovjetskih čet se vrše na treh krajih. Glavni napad, v katerem sodelujeta artilerija in pehota, se vrši severozapadno od Leningrada, kjer je že v teku huda topovska bitka. Drugi napad velja finski prestolnici Helsinki in trdnjavi Sveaborg. Tretji napad so izvršili Rusi na skrajnem severu finske republike, kjer so zasedli Ribiški polotok ter finsko mesto Pečengo (Petsamo).

Istočasno je pričela s svojimi operacijami tudi sovjetska baltiška vojna mornarica, ki je očitno brez vsakega odpora zasedla finski otok Hogland, kakor tudi vse ostale manjše finske otoke v Finskem zalivu, ki leže tik pred Leningradom.

Po dosedaj še nepotrjenih vesteh je finska vlada zaradi sovjetskega vdora na finski teritorij že napovedala Sovjetski uniji vojno, gotovo pa je, da se bo proti sovjetskemu nasilju postavila v bran z vsemi svojimi silami. Za vrhovnega poveljnika finske vojske je imenovan popularni maršal Mannerheim.

vaši naselje Wammelsu v bližini mesta Terijoki na obali Karelije.

V bližini rusko-finske meje je prišlo pri kraju Kivepää do dvoboja med finskim in ruskim topništvom, ki še traja. Prav tako so že v dopoldanskih urah izvedla sovjetska letala bombne napade na finsko industrijsko mesto Eno ter Huoski.

Opoldne so sovjetska letala iznova napadla finsko prestolnico ter obmetavala s bombami razne stanovanjske četrti. Nekaj bomb je padlo v bližino neke bolnice. Ob 11. so bili iz mesta evakuirani otroci in ženske, ki so bili prepeljeni v avtobusih v okolišne kraje.

V dopoldanskih urah je prišla iz severne Finske vest, da so tamkaj sovjetske čete zasedle Ribiški polotok in Pečengo (Petsamo).

Helsinki, 30. nov. s. (Reuter). Finsko vojno ministrstvo javlja, da sta bili doslej sestreljeni dve ruski letali, od teh eno v bližini Helsinkov.

Bombe, ki so jih metala ruska letala na letališče v Helsinkih, so napravile le malo škode.

Nad mestom samim so metala ruska letala najprej letake, ki pozivajo finsko prebivalstvo, naj prisli sedanjo vladno k odstopu.

Predsednik finske vlade Kajander in maršal Mannerheim morata oditi, potem bo zopet mogoč mir.

Ruska letala so tekom dopoldneva močno bombardirala industrijske predele severno od Viborga, zlasti mesto Joensuu, kjer se nahajajo industrije celuloze in lesovine. Povzročeno pa je bilo samo malo škode.

Rusko vojno brodovje je odpulilo iz Kronštata ter je obstreljevalo razne točke na finski obali.

Letalski napad na mesto Joensuu je zahteval mnogo žrtev. Ranjence so prenesli v šole in bolnišnice. Nekaj po poldnevnu sta bili ponovno bombardirani mesti Kotka in Viborg.

Proglas prezidenta Kalia

Oslo, 30. nov. j. (Havas) Po brzjavki, ki je prišla semkaj iz Helsinkov, je predsednik finske republike Kallo objavil proglas, v katerem sporoča prebivalstvu, da je postala Finska žrtev sovjetskega napada ter da se bo Finska kršitvi svoje nevtiralnosti postavila v bran.

Poveljstvo nad vso finsko vojno silo je predsednik Kallo izročil maršalu Mannerheimu.

Na vsem Finskem je proglašeno vojno stanje.

Helsinki, 30. nov. s. (Exchange Telegraph) Radi vdora ruske vojske na Finsko je finska vlada napovedala Rusiji vojno.

Sestanek finskega parlamenta

Helsinki, 30. nov. s. (Associated Press) Nocoj ob 20. je bila seja finskega parlamenta. Parlament je ob tej priliki izrazil vladni vojni zaupanje. Finski zunanji minister Eriko je danes izjavil, da predstavlja ruska akcija proti Finski najjasnejši primer napada. Finska ni niti izvršila napada na rusko ozemlje, niti ni nikdar ogražala Leningrada.

Odgovor finske vlade na noto Molotova

Helsinki, 30. nov. AA. (Reuter). Sovjetski poslanik v Helsinkih in trgovinski ataše pri sovjetskem poslanstvu sta odpoklicana. Finci so poslali svoj odgovor na noto Molotova, ki odpoveduje sovjetsko-finski nenapadalni pakt, že snoči v Moskvo. Se preden pa je prebral finski odgovor je Molotov izročil finskemu poslaniku v Moskvi Koskinenu noto, v kateri mu sporoča, da smatra sovjetska vlada sedanji položaj za nemogoč in da zato prekinja diplomatske stike s Finsko.

Finska vlada se v svojem odgovoru sklicuje na noto z dne 27. novembra in zastopa stališče, da ni bilo nobenih vzrokov za odpoved nenapadalnega pakta. Finska vlada predlaga zato, da naj se po čl. 5 nenapadalnega pakta in po dopolnilnem aktu o arbitraži vsa sporna vprašanja uredi z nevtralnimi pravosodnimi postopkom. Da dokáže svoje iskreno stremljenje za sporazum, da ovrže argument sovjetske vlade, da je zavzela sovražno stališče do Sovjetske unije in da ogrožala varnost Leningrada, je finska vlada pripravljena skleniti s sovjetsko vlado sporazum o odpravi obrambnih čet s karelijskega področja, izvzemiti obmejne varnostne čete in carinske oddelke, tako daleč v notranjost države, da ne bo nihče mogel trditi, da ogrožajo Leningrad.

London, 30. nov. s. (Reuter). V tukajšnjih političnih krogih prevladuje vtis, da je ruska vlada včeraj namenoma zavlačevala sprejem odgovora finske vlade, ker je imela že v naprej glede Finske svoj načrt ter ni hotela, da bi ji bil z odgovorom finske vlade prekrizan. Angleški politični krogi mislijo, da je bila z dobro voljo mirna rešitev spora možna. Opravičila, ki jih je navedel v svojem sinočnjem

Nadaljevanje na 2. strani

Ruska vlada odklonila posredovanje Amerike

Možnost prekinitve diplomatskih odnošajev med Zedinjenimi državami in Sovjetsko unijo

Moskva, 30. nov. s. (Associated Press) Ameriški odpravnik pogov je danes popoldne posetil rusko zunanje ministrstvo ter izročil namestniku komisarja za zunanje zadeve Potemkinu noto ameriške vlade, v kateri ponuja svoje posredovanje v rusko-finskem sporu. Potemkin je vzel noto na znanje brez vsakega komentiranja. Obisk ameriškega odpravnika poslov se je izvršil nekaj ur potem, ko so ruska letala prvič bombardirala Helsinke. V tukajšnjih diplomatskih krogih ne verujejo v možnost uspeha ameriške posredovalne akcije.

Washington, 30. nov. s. (Reuter) Uradnik ruskega poslanstva je danes popoldne posetil ameriško zunanje ministrstvo ter izjavil, da ruska vlada ne vidi potrebe, da bi se poslužila ponudbe ameriške vlade za posredovanje v sporu s Finsko.

Finski poslanik se je istokotno zglasil v zunanjem ministrstvu ter sporočil, da finska vlada ponudbe vlade Zedinjenih držav toplo pozdravlja.

Washington, 30. nov. s. (Associated Press.) Predsednik Roosevelt se je danes vrnil iz Warnspringa v Washington. Takoj po svojem prihodu je imel z zunanjim ministrom Hullom daljšo konferenco o položaju, ki je nastal po ruskem napadu na Finsko.

V krogih ameriškega senata govore o možnosti, da bo vlada Zedinjenih držav prekinila diplomatske odnošaje z Rusijo.

Na drugi strani postaja aktualno vprašanje, ali naj vlada Zedinjenih držav odredi veljavnost nevtralnostnega zakona tudi za Rusijo in Finsko, ki sta sedaj v vojnem stanju.

Razvoj prvih sovjetskih vojnih akcij

Helsinki, 30. nov. j. (Finska telegrafska agencija) Potek ruskega napada na Finsko, kolikor je doslej potrjen po uradnih ugotovitvah, je bil naslednji:

Ob 9.15 (lokalni čas) so prileteli z morske strani tri sovjetska letala in začela obiskovati aerodrom v Helsinkih z lahkiimi bombami. To prvo sovražno dejanje napram Finski, ki ni dala nobenega poudarja za napad, in ki je ves čas ohranila popolno mirnost, k sreči ni povzročilo niti velike gmočne škode, niti človeških žrtev.

Finsko protiletalsko topništvo je letala ljuto obstreljevalo, nakar so se obrnila proti vzhodu in izginila.

Ob 9.50 lokalnega časa je nadaljnjih 10 sovjetskih avionov preletelo finske teritorialne vode ter začelo metati bombe na pristaniško mesto Viipuri (Viborg). Bombe so bile napolnjene z vžigalnimi snovmi ter so na treh krajih v mestu začele požar.

Skoraj istočasno je začela sovjetska artilerija iz kronštatske trdnjave obstrelje-

Prihodnja številka „Jutra“ bo izšla v nedeljo zjutraj.

volja očuvati državno zajednico in v njej solidarno voljo celokupnega naroda za skupno življenje, kakor nadaljnji razkroj z vsemi možnostmi in opasnostmi še poostrenih notranjih bojev in to v času, ko je okoli oglov naše hiše zopet zatulil vihar evropske vojne. V tem je pravo jedro ideje sporazuma, kakor ga pojmujejo oni, ki se niso odrekli veri v osnovno idejo Jugoslavije.

Danes Slovenci, Hrvati in Srbi zopet med seboj razpravljamo in se pogajamo in marsikomu se zdi, da država, ki se gradi v duhu pogodb, nima več one notranje sile, ki jo ji edino more dati ideja edinstva. Toda mi smo v dno duše prepričani, da so besede, ki sedaj silijo v ospredje, le zunanje oblike praktičnih poskusov najti za naše sožitje nove, prikladnejše solucije. Duh narodnega edinstva je stopil morada nevidno v ozadje, toda on je nesmrten in nobena, še tako ostra beseda ga ne more pokončati. Z njim je povezana usoda te države in Jugoslavija bo neodvisna in močna samo, dokler bo njena rodna ideja živa. Kajti samo v jugoslovenski ideji je zasidrano jamstvo, da ostanemo Srbi, Hrvati in Slovenci na svoji zemlji „svoj gospodar“.

Vrnimo se v dobo prejšnjih pokolenj. Bili so časi, ko se je zdela, da so za-

man vsi napori očuvati skromni pla-mentek našega narodnega obstoja, da so vse žrtve brezuspešne; bili so trenutki, ko smo mislili, da že tujemoneusmiljeni korak usode, ki nas bo strla. Toda vera v narodno misel je vedno znova podžigala nesebični idealizem in 1. december 1918. je z ramen slovenskega človeka odvalil težek občutek življenjske nesigurnosti. Prva že po rojstvu jugoslovenske generacije, ki stopa sedaj na plan, in vse, ki ji bodo sledile, so postavljene pred usodno zgodovinsko odgovornost, da veliko delo, ki je zraslo iz naporov, uspehov in pogrešk preteklih rodov, ponesejo na svojih ramenih. Za to generacijo, za vse nas, ki danes gledamo tragiko prvih svobodnih rodov med slovanskimi narodi in občudujemo, kako se v dobi ponižanja in obupa navdušeno oprijemajo misli svojega edinstva in svoje svobode, naj bo letošnji 1. december dan vere v odločilnost naše narodne ideje, dan nezlomljive volje za vsako žrtev, ki bi bila potrebna. Tudi naš narod bo morda postavljen še pred težke preizkušnje. Če bo ohranil svoj vero in če bodo njegovi borci ostali zvesti svojim prednikom v idealizmu, potem bo ostal zedinjen in neodvisen, gospodar svoje duhovne in stvarne svobode.

govoru Molotov za rusko akcijo, niso bila nikjer na svetu sprejeta s priznanjem.

Moskva, 30. novembra. AA. (DNB) Čas odhoda osebja finskega poslanstva še ni določen. Govorijo, da bi finski poslanik in poslaniško osebje še ne bosta danes zapustila Moskve.

Ali je mogoča vojaška pomoč Finski

London, 30. nov. z. »Exchange Telegraph« razpravlja o vprašanju, ali je sploh mogoče priskočiti Finski na pomoč. Kakor kaže razvoj dogodkov postopa Rusija v sporazumu z Nemčijo in zato ni pričakovati, da bi Hitler interveniral v prilogi Finske. Anglija in Francija ne glede na to, da

sta z Nemčijo v vojni, že zaradi geografske oddaljenosti Finski ne moreta pomagati. Tudi glede Zedinjenih držav velja enak geografski argument. Razen tega tudi ni pričakovati, da bi se Amerika zaradi Finske vmešala v evropsko vojno. Norveška in Švedska sta sicer popolnoma na strani Finske, ker se zavedata, da pomeni padec Finske neposredno grožnjo njima samima, vendar pa sta sami prebiki, da bi se zoperstavili Rusiji. Finska se bo morda junsko branila, toda tudi ta odpor ne bo mogel zadržati razvoja dogodkov, dasiravno utegne odpor Finske trajati precej časa, ker so terenske prilike za napadalec skrajno neugodne. Edina reakcija, ki jo je pričakovati, so morebitni gospodarski ukrepi Zedinjenih držav proti Rusiji.

Napadi na Helsinke

Sovjetski bombniki spuščajo zažigalne bombe — 200 mrtvih — Tehnična visoka šola uničena — Mesto gori

Helsinki, 30. nov. s. (Reuter) Letalski alarm v Helsinkih je trajal neprestano od ranega jutra do 14. Skoro neprestano so krožila nad mestom ruska letala, ki pa niso metala bomb. Prebivalstvo se je strogo pokoravalo navodilom in se držalo vse dopoldne v zakloniščih. Kmalu po 14. uri je bil dan znak, da je nevarnost napada minila. Ljudje so prišli iz zaklonišč, mnoge trgovine so bile odprte, tramvaji in avtobusi so zopet začeli voziti.

Že nekaj minut pozneje pa je sledil prvi pravi bombni napad ruskih letal, ki je veljal zlasti središču mesta. Ruski bombniki so leteli zelo visoko ter so metali bombe, ne da bi iskali posebne cilje. Telefonsko poročilo nekega inozemskega poročevalca, ki je bilo med napadom podano iz Helsinkov, pravi, da je bilo vrženo najmanj 12 bomb. V okolici središčnega mesta so popokale šipe na daljavo 1 km. Vržene so bile tudi mnoge zažigalne bombe. Mnogo velikih zgradb v središču mesta je začelo goriti. Iz hotela, iz katerega je poročevalce daljal svoje poročilo, je bilo opaziti tri velike požare v neposredni bližini, mnogo drugih pa v daljavi.

Popoldanski bombni napad na Helsinke je izvedlo deset ruskih bombnikov. Napad se je začel nekaj pred 15. in je trajal približno četrt ure. Napad je zahteval najmanj 20 smrtnih žrtev, točno število pa še ni znano. Med drugimi važnimi zgradbami je bila uničena tudi tehnična visoka šola.

V Moskvi ničesar ne vedo o kakšni vojni

Sovjetska vlada je vojaške operacije proti Finski kratkoma zomolčala

Berlin, 30. nov. j. Nemški poročevalski urad poroča iz Moskve, da so danes ob 15.30 izjavili v moskovskih službenih krogih, da jim ni ničesar znanega o kakem napadu sovjetskih čet na Finsko in prav tako s službenih mest niso dali nikakih obvestil o stanju odnosov med obema državama, ki so bili po sinočnem Molotovljem govoru službeno prekinjeni.

Stalin je dal moskovski »Pravdi« izjavo, v kateri obtožuje Francijo in Veliko Britanijo, da sta odgovorni za sedanjo vojno. Sovjetska unija je bila in je še sedaj prepričana, da bi čimprejšnji konec vojne silno zboljšal položaj vseh držav in narodov.

Pariz, 30. nov. j. (Associated Press) Službena izjava iz Moskve, da tamkaj ničesar ne vedo o kakem agresivnem dejanju proti Finski, je vzbudila v pariskih javnostih velikansko začudenje, ko se je iz drugih virov že v zgodnjih dopoldanskih urah zvedelo, da so ruske čete prekorale finsko mejo na Istmu v Kareliji ter da so bila razna finska mesta med njimi v

prvi vrsti Helsinkih in Viipuri (Viborg) bombardirana in obstreljevana. Tudi ruske radijske postaje niso vedele ničesar poročati o ruskem napadu na Finsko ter so v dopoldanskih in zgodnjih popoldanskih urah še zmerom poročale samo o protestnih zborovanjih po ruskih mestih ter o govoru ruskega zunanjega ministra Molotova.

Značilno je, da o kretanju čet na rusko-finski meji ter o akciji ruske aviacije in topništva tudi službena agencija Tas do popoldne ni izdala nikakega komunikata. To zadržanje ruskih službenih krogov napram akciji sovjetske armade proti Finski se v francoski javnosti na najrazličnejše načine komentira in prevladuje sodba, da se je Rusija tudi v tem primeru poslužila taktike Nemčije, da ne mara ničesar vedeti o kakem vojaškem napadu ter skuša vse take akcije prikazati zgolj kot dejanje v obrambo svojega teritorija in svojih interesov.

Ves svet se zgraža

Nasilje nad malim finskim narodom je izzvalo povsod silno ogorčenje

Pariz, 30. nov. sj. (Havas.) Sovjetsko akcijo proti Finski obojajo tako tukajšnji oficijelni kakor tudi neoficijelni krogi ter vsa javnost. Čeprav obstoji možnost, da se je Rusija odločila za vojaško kampanjo proti Finski v polnem obsegu, pa vendar prevladuje mnenje, da se namerava Rusija zadovoljiti samo z nekaterimi strateškimi točkami, ki si jih je zaman skušala zagotoviti v pogajanjih s Finsko.

Vojaški krogi opozarjajo, da zavzema sovjetski napad proti Finski različne oblike. Ob Finskem zalivu ruska vojska bombardira finske postojanke ter jih obstreljuje z artilerijo. Na Ribiksem polotoku pa je zasedbo finskega ozemlja izvedla ruska pehota.

Razburjenje v Angliji

London, 30. nov. s. (Reuter) »Times« ugotavlja, da so sovjetski izgovori za napad še bolj groteskni nego oni, ki jih je navedla Nemčija za napad na Poljsko. List pravi dalje, da nihče ne more predpostavljati, da bi mala Finska, ki ima vse interese na tem, da ostane nevtralna in da ohrani mir, predstavljala nevarnost za 180 milijonov prebivalcev Rusije. »Daily Telegraph« se vprašuje zakaj ni smatrala Rusija Leningrada za ogroženega že leta 1922, ko je sklepala nenapadni pakt s Finsko. Laburistični »Daily Herald« poudarja, da je Finska popolnoma demokratična država z visoko civilizacijo, socialnimi in političnimi ustanovami. »News Chronicle« piše, da ima Finska vse razloge, da brani svojo neodvisnost s skrajnimi svojimi močmi. Sovjetski napad nad Finsko bo vzbudil po vsem svetu enako reakcijo, kakor leta 1914. proti cesarju Viljemu.

... v Italiji

Rim, 30. novembra. AA. (Stefani) Pozornost današnjih Italijank velja v prvi vrsti prekinil razmerja med Rusijo in Finsko. Listi posebno podčrtavajo naloge, ki so ga sovjetske čete dobile iz Kremlija, da naj bodo pripravljene. Nekateri komentirajo tudi govor Molotova, namenjen Finski. »Messaggero« pravi, da je ta govor agresiven in v velikem nasprotju s spravičljivim tonom finskih not. Splošno

... na Švedskem

Stockholm, 30. nov. z. Švedska za enkrat ni izdala še nikakih dalekosežnejših ukrepov in še čaka, kako se bo razvil konflikt med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Vesti o splošni mobilizaciji na Švedskem so

netočne. Pač pa je švedski vojni minister izdal vojaške varnostne ukrepe v severnih obmejnih pokrajinah.

Stockholm, 30. nov. br. Do večera ni bilo objavljeno nikako uradno poročilo o stališču švedske vlade do rusko-finske vojne. Medtem so bile letalske zveze med Stockholmom in Helsinkimi prekinjene.

Oslo, 30. nov. s. (Associated Press). Ko se je v norveški prestolnici izvedelo za napad ruske vojske na Finsko, so norveški dijaki priredili demonstracije za Finsko ter v dolgem sprevodu odkorakali pred finsko poslaništvo.

Stališče Nemčije

Berlin, 30. nov. AA. (DNB) V nasprotju z vestmi, razširjenimi v tujini, izjavljajo v uradnih nemških krogih, da Nemčija niti uradno, niti neuradno ni zavzela nobenega stališča do sovjetsko-finskega spora. Nemški politični krogi samo izjavljajo, da se Nemčija ne more odreči stališču opazovalca ter opozarjajo na to, da so severne države in države evropskega vzhoda zmerom izjavljale, da ne žele nemške intervencije v problemih, ki se tičejo samo njih. Sovjetska unija ima pravico in potrebo, da si zagotovi svobodno izhod na Baltično morje. To zahtevo so poudarjali že vsi ruski državniki od Petra Velikega dalje, kajti izhod na Baltik je življenjskega pomena za Rusijo. V zvezi s temi interesi Rusije je treba pripomniti, da je Velika Britanija takoj po svetovni vojni večkrat poudarila svoje zanimanje za otko v Baltiku. Vojaška oporišča, ki jih Rusija zahteva in zaradi katerih je nastal spor med Rusijo in Finsko, so življenjskega pomena za Rusijo in ne ogražajo neodvisnosti Finske.

Pariz, 30. nov. sj. (Havas). Po informacijah iz diplomatskih krogov je nemška diplomacija skušala ves večerjšnji dan prepričati finsko vlado, da bi popustila napram ruskim zahtevam, ter opozarjala pri tem, da dela Rusija v najožjem sporazumu z Nemčijo. Smatra se kot gotovo, da je bila nemška intervencija podvzeta na rusko željo. Enake intervencije so v Helsinkih večerj podvezli zastopniki baltičskih držav. Brez dvoma iz sličnih nagibov.

Chamberlainova izjava

London, 30. nov. s. (Reuter) Ministrski predsednik Chamberlain je danes popoldne podal v spodnji zbornici na neko vprašanje izjavo o ruskem napadu na Finsko. Uvodoma je poročal o poteku rusko-finskih pogajanj, med katerimi je finska vlada po Chamberlainovih besedah od vsega začetka zavzemala stališče, ki ni bilo niti najmanj izizvalno. Chamberlain je nadaljeval:

»Kraljevska vlada globoko obžaluje ta novi napad na majhen in neodvisen narod, napad, ki bo povzročil novo trpljenje in žrtve.« Chamberlain je dalje omenil, da nima vlada od sovjetske vlade še nobenega poročila o dogodkih. Angleška vlada je toplotno pozdravila posredovalno akcijo ameriškega zunanjega ministra Hulla.

Ko se je dvignil komunistični poslanec Gallacher, da bi stavlil neko vprašanje, je bil od celokupnega zbornice sprejet z burnimi klici nezadovoljstva. Poslanec so mu vpil: »Sedite!«

Na predlog ministrskega predsednika Chamberlaina je parlament sprejel predlog, da sme predsednik parlamenta, kadar to zahtevajo javni interesi, sklicati poslance tudi v času, ko je zasedanje parlamenta sicer odloženo.

Vojni drobiž

Pariz, 30. nov. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 171. vojno poročilo:

Na fronti ponči ni bilo nikakih pomembnejših dogodkov.

Berlin, 30. nov. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadni fronti je bilo le krajevno nekoliko topniškega streljanja. Letala so nadaljevala svoje izvidniške polete nad Anglijo.

Angleške vojne ladje v norveški luki

Oslo, 30. nov. s. (Reuter). Norveška admiraliteta javlja: Dve angleški križarki in ena podmornica, ki je bila poškodovana, so se danes zgodaj jutraj zatekile v norveški fjord Stavanger. Poveljniki angleških ladij so navedli kot vzrok prihoda svojih ladij slabo vreme in poškodbe na ladjah. Prva križarka je dospela ob 7. jutraj, dve uri pozneje pa druga križarka in podmornica.

Norveške oblasti so poslale na lice mesta vojna letala in obalne straže, da izvrše pregled angleških vojni ladij.

Pomorske bitke

ob norveški obali ni bilo

London, 30. nov. br. Angleška admiraliteta je davi demantirala večerjšnje vesti iz Oslo, po katerih naj bi se bila v bližini jugozapadne norveške obale vnela bitka med tremi angleškimi vojnimi ladjami ter 6 nemškimi letali.

265 smrtnih žrtev

»Rawalpindija« London, 30. nov. br. Angleška admiraliteta je danes objavila podatke o žrtvah posadke pomožne križarke »Rawalpindija«. Ob življenje je prišlo 39 oficirjev ter 226 mornarjev. Nemci zatrjujejo da so ujeli 26 Angležev, a admiraliteta o tem še ni prejela nikako obvestilo.

Naš parnik »Lovčen« odvedli Angličani na Malto

Sibenik, 30. nov. o. Na Sredozemskem morju je neka angleška torpedovka ustavila parnik zetske plobe »Lovčen« ter ga odpeljala v luko Valetto na Malto. Mornarji iz Sibena, ki so zaposleni na parniku, so sporočili, da so živi in zdravi. Parnik je potoval iz Dalmacije na Crno morje, ni pa znano, kakšno blago je imel natovorjeno.

Potopljen angleški parnik

London, 30. nov. s. (Reuter). Večraj jutraj je bil ob vzhodni angleški obali potopljen angleški parnik »Ionian« (3100 ton) iz Liverpoola. Vseh 38 moških posadke je rešila angleška vojna ladja. Kapetan potopljenega parnika je izjavil, da je nenadoma nastala strašna eksplozija, ki je ladjo takorekoč pretrgala na dvoje.

„Francija bo vodila vojno do zmage“

Velik govor francoskega ministrskega predsednika v poslanski zbornici

Pariz, 30. novembra. a. Danes sta se sestala poslanska zbornica in senat k izrednemu zasedanju, ki ga je sklicala vlada, da zahteva od parlamenta izredna pooblastila zlasti glede financiranja vojne. V poslanski zbornici je podal izjavo vladni ministri predsednik Daladier, v senatu pa podpredsednik vlade minister Chautemps. Ministrski predsednik Daladier je v poslanski zbornici med drugim izjavil:

Tri mesece vojne

Že skoro tri mesece so potekali odkar se francoski vojniki, polni trdne odločnosti odvažajo klicu domovine na bojišča. Vojska francoske republike, ki se bori na naših mejah, daje vsem drugim najvišješenejši vzor. V njenih vrstah je največji in najplemenitejši vir moči vse naše države. Ti ljudje vedo, zakaj se bore, ker vsak od njih brani tisto, kar mu je najdražje: svobodo, čustvo človeškega dostojanstva in ljubezni ter pravice.

Že skoro cele tri mesece je naša oborožena sila v boju z nasprotnikom. Na koncem so naše armade, že dokazale, koliko so vredne in koliko znajo. Pred našimi utrujenimi postojankami iz dneva v dan bolj potrjuje svojo vrednost. Naše letalstvo skupno s britanskim zmaguje nad nasprotnikom. Na morjih pa sta angleška in francoska mornarica zaustavili nemško ofenzivno podmornico. To je brez dvoma tudi razlog, zakaj se je Nemčija odločila za vojskovanje s minami, ki uničujejo tudi nevarne ladje v isti meri, kakor angleško in francosko brodogradje. Sedanja vojna pomeni za nas vojno za varnost in za našo svobodo. Veljena nam je in to ne samo s nemškim napadom na Poljsko, do katerega je prišlo po drugih podobnih napadih, pač pa tudi zaradi trdovratne in neprestane težnje narodno socialistične vlade, da pride do nadvlade v Evropi. Kdo bi si upal trditi, da obljube dane Franciji s te strani, veljajo in pomenijo več kot pa obljube, ki so bile dane svojčas narodom, kateri so danes že mučeni.

Odkar se je začela vojna, je bila naša obrambna črta znatno razširjena tudi v globino. Pod francosko obrambo črto danes razumemo nepretrgani sistem ovir za tanke, betoniranih utrdb in drugih utrjenih del, ki branijo francosko zemljo. To obrambo izpolnjuje naša letalstva, čigar številna sila stalno narašča. Te gibne sile so vedno dovolj močne, da preprečijo vsak poskus sovražnega naskoka.

Treba je, da vsak Francoz brez razlike ve, kaj to pomeni, če uradno poročilo vrhovnega poveljstva pravi, da na bojišču ni pomembnejših dogodkov. To pomeni vselej, da je ta dan potekel v znamenju zavestnega, razumnega in vztrajnega dela, po katerem smo vsak dan bližje zmagi, dela, ki pomaga, da nas bo ta zmaga stala čim manj človeških življenj. Držimo se temeljnega načela, da je treba prihraniti čim več krvi in čim več trpljenja. Toda kolikor varčujemo s francosko krvjo, v toliko večji meri neutrudljivo in brez pristanika kopičimo vsa možna sredstva, ki nam nudijo jamstvo, da bomo mogli zlomiti vsak sovražni naskok, in ki nam obenem nudijo gotovost, da bomo v danem trenutku mogli preiti v napad z najmanjšimi izgubami in z zanesljivimi izidi v uspeh.

Odkar sem 2. septembra zadnjikrat imel čast obrniti se na to zbornico, se je odigrala cela vrsta dogodkov. Šest mesecev po pohodu na Prago je Nemčija navallila na Poljsko. Neuspešni poljski narod je za nekaj časa postal suženj. Nanj se je zili strašen val umorov in usmrtitev. Toda na našem ozemlju se je sestavila nova poljska vlada in poljska vojska, ki se pripravljajo, da se bori do skupne zmage rano ob rami z bojevniki Francije in Velike Britanije.

Nerazdružljiva sloga Anglije in Francije

Vezi, ki nas vežejo z Veliko Britanijo, niso bile nikdar tako tesne, kot so danes. Te vezi ne slone samo na skupnih idealih in na enakih intereseh. Danes smo se že v tem skupnem boju za isto stvar popolnoma združili in spojili vse vire moralne, gmojne, vojaške in gospodarske sile obeh držav. V še nepolnih 3 mesecih od začetka vojne, smo dosegli v okviru te zveze v pravem pomenu besede uspehe, do kakršnih smo v pretekli vojni prišli šele po nekaj letih. Ustvarili smo za tem najtežje sodelovanje in medsebojno izpolnjevanje na področju proizvodnje vseh vojaških potreb. Na zadnjem sestanku francosko-angleškega vrhovnega sveta 17. novembra je bilo končno z uspehom kronano delo koordinacije gospodarskih sil francoske republike in Velike Britanije. Odslej se bo s sporazumom določal program tovarniške in druge proizvodnje, kakor tudi program za nabavo vseh potrebnih stvari iz tujine. Skupna francosko-angleška vojska in politična fronta temeljita na ogromnih virih moči obeh silnih svetovnih imperijev. Ni niti najmanjše razpoke v trdnem francosko-angleškem bloku, ki ga navdaja nezlomljiva volja za zmago. Zaman so vse nade v možnost nekih neoglasi med Francijo in njeno zvezo zaveznic. Dovolj je, če opozorimo na sklepe, ki so jih sprejeli vsi britanski dominioni, katerih vojniki se bodo tudi v kratkem pojavili na naših bojiščih, da se bori za skupni ideal. V tem enakem duhu popolnega zaupanja, medsebojnega prijateljstva vodita Francija in Velika Britanija tudi svoje diplomatsko delovanje.

Mednarodni odnošaji

19. oktobra sta podpisali ti dve veleposlani v Ankari pogodbo, ki je združila turški narod z zahodnimi evropskimi demokracijami. S tem so turški državniški pokazali od svoje strani dalekovidnost in zasužujo naše najskrajnejše priznanje, da ob sodelovanju z nami prispevajo k ohranitvi miru v balkanskem delu Evrope in da s druge strani dajo pobude politiki neodvisne nevtralnosti držav, ki jih veže tradicionalno prijateljstvo s vami. Tudi predpomeni ankarškega pakta. Ankarška pogodba ni naperjena proti varnosti in interesom katerekoli države. Ta

sporazum je usklajen na moralnem polju istovetni ideal treh velikih narodov ter tudi državam jugovzhodne Evrope resničen temelj, ki jim omogoča prizadevanje za obrambo svojih interesov in svoje varnosti.

Politika, ki jo vodi Italija od 1. septembra sem, odgovarja, kakor je rekel Mussolini, nacionalnim koristim Italije, njenim političnim sporazumom in želji vseh narodov, da se prepreči nadaljnje razširjenje vojne. Ta politika, ki temelji na splošnih interesih Italije je v teku treh mesecev mnogo pripomogla k ohranitvi miru na Sredozemskem morju. Imamo zaupanje v te pomembne pobude, s katerimi je navdajena naša politika. Vedno skrbimo za spoštovanje dostojanstva Italije in njenih interesov.

Naši odnošaji s Španijo so se zboljšali in so v znamenju čustev medsebojnega razumevanja. Zdaj delamo na to, da se vzpostavijo normalni gospodarski odnošaji s Španijo.

Cilj zaveznikov: trajen in pravičen mir

Čeprav sem namenoma podal le kratek pregled mednarodnega položaja Francije, vendar že ta slika lahko pokaže, v koliki meri je Nemčija osamljena. Vlada nemškega rajha seje nasilje in žanje nezaupanje in sovraštvo. Francija in Velika Britanija sta se odločili za silo le za to, da bi naredili konec zlorabi sile. Ogromna večina ostalih narodov razume, da Francija in Velika Britanija skupno branita tudi njihovo stvar. Francija bo potisnila meč v nožnico šele tedaj, ko bo mogla popraviti krivice, storjene šibkim narodom, ko se bo mogla vzpostaviti trajna varnost, ki bo slonela na materialnih jamstvih, da bo zasega vse svobodne narode v Evropi, ki imajo po svoji zgodovini in po svoji kulturi pravico do neodvisnosti. Ni še prišel čas, ko bi bilo javno mogoče govoriti o vojnih ciljih in o pogojih za mir. Za zdaj je ta mir možno definirati šele v splošnih obrih: Hočemo mir v znamenju varnosti. Toda, da pridemo do tega mira, je treba najprej dobiti vojno. To je torej edini cilj, proti kateremu morajo biti usmerjene vse naše sile.

Za vojno je odgovorna Nemčija

Nemčija je mislila, da si bo s svojo nezanesljivo propagando pridobila novih zvez in nove pomoči po širnem svetu. Toda ta propaganda ne more nikogar prepričati. Danes že vsi narodi vedo, da je samo narodnosocialistična Nemčija odgovorna za vojno in sicer odgovorna tako za neposredne kakor tudi za poslednje nadaljnje posledice vojne. Vsi narodi silijo, kako pokajo v Pragi puške, vsi narodi so silili krik grozote iz ust moških, žensk in otrok v Varšavi, žrtve najodvratnejšega nasilja. Vsi narodi vedo, da bi zmagala narodna socializma pomenila začetek njihovega suženjstva. V era v narodno socialistično Nemčijo se je toliko omajala, da se ta Nemčija danes niti več ne more pred svetom skikcevat na tolikšna plemenita dela, s katerimi je nemški um v teku zgodovine obogatil civilizacijo človeškega rodu.

Obračun s komunisti

Nemčija se je nadejala, da bo zlomila naš odpor, ker je mislila, da vladajo pri nas notranji razdori. Računala je na delavnost komunistične stranke in reda, ki ga ona zastopa. Toda odvratno izdajstvo komunistov ni prineslo uspeha, ki se jih je Nemčija nadejala. Te izdajalce pa bomo preganjali do konca in brez milosti. Odpravili bomo to izdajstvo s silo zakona in v zavesti, da s tem izpolnjujemo svojo dolžnost, do tistih, ki se bore in trpe. Tisti, ki pomagajo sovražniku, izdajalci, pa naj se skrivajo pod kakršnokoli krinko, nimajo pravice državljanstva med nami. Nam zapoveduje izključno samo Francija in ta Francijo poslušamo.

Gospoda, večina od vas se dobro spomni kakšne so bile preskušnje, ki smo jih morali pretrpeti pred 20 leti. Spominjate se duha, ki je tedaj vladal. Danes boste spet občutili izraz tega duha tudi v najbolj zakotnih vaseh, in sicer od vojakov, ki prihajajo z bojišč za nekaj dni na dopust. Najskromnejši med temi vojniki vam bo vedno povedal, da so mu starejšine na bojišču same neke vrste starejši bratje. Takšna moralna skupnost daje možnosti tudi za največja dejanja. Ne dopustimo, da bi izgubili med nami, ne dajmo iz rok tako učinkovitega orožja.

Vojskujemo se s trdnimi sklepi in odločnostjo. Mislimo samo na cilj, za katerim težimo, cilj, ki ne more biti nič drugega kot zmaga. Možna je, da bo Nemčija, predno bi dovolila, da se porodi pravična in osvobodena Evropa, dala duška vsem svojim razdiralnim silam. Sinovi veridunskih junakov, ki so znali ziniti germaniki napad na odprtem polju, bodo to znali storiti tudi na postojankah, na katerih so zdaj. Če se bo razdiralna sila vrgla na naša mesta in na naše vase, bomo mi prav tako neizprosno udarili nazaj. Tokrat ne bo samo naša zemlja pozorišče pustošenja in beda, ki jo prinaša vojna. Neobhodno je potrebno — to je naloga današnjih dni — da smo pripravljeni vzdržati svojo sirovo pobesnost. Naša država mora hladnokrvno prenašati vse preizkušnje, ki jih je brez dvoma treba pričakovati. Vsa naša država mora dokazati, da ima prav tako jeklenega duha kakršnega kažeta pred nevarnostjo vi peči po strelskih jarkih, vi letalci pod oblake, vi mornarji po oceanih. Po vaši hrabrosti in odločnosti se moramo ravnati tudi mi, vse to za rešitev Francije in za rešitev svobode.

Katastrofa štirih kanadskih bombnikov

Ottawa, 30. nov. br. Nad nekimi kanadskimi letališčem so se danes ponesrečili štirje kanadski bombniki. Vsi štirje piloti so se ubili. Letala so se popolnoma razbila.

Zemunska: Topleje, po večini oblačno v vsej državi, ponekod rahel dež. V dolinah in kotlinah megla.

S tečaja prostovoljnih bolničark Rdečega križa v Beogradu

Nj. Vis. kneginja Olga predseduje izpraševalni komisiji

Vidovdanski pokrajinski zlet ob 50 letnici Sokola Celje-matica

Danes stopa Celjski Sokol v svoje jubilejno leto

Celje, 30. novembra. Prihodnje leto bo praznovalo Sokolsko društvo Celje-matica 50-letnico obstoja. Ob tej priliki nam uhaajo spomini na ustanovno slavnost Celjskega Sokola, ki je bila 7. in 8. septembra 1890 v Zalcu. Pristojna oblast jo je prepovedala, dovoljena je bila šele po posredovanju pri namestništvu v Gradcu. Četudi so prirediteljem silno otežili priprave, je bila udeležba na tej slavnosti ogromna. Pri povratku z velike pevke slavnosti v Soštanju 14. avgusta 1892 so imeli Sokoli velike nepravilnosti. Pri razviti prapora Celjskega Sokola, spojenega z otvoritvijo Narodnega doma, (1897) v dnevi 7. in 8. avgusta 1897 so pokazali narodni nasprotniki vrhunec mržnje do našega naroda in povzročili prave pautične bitke. K otvoritvi Sokolskega doma v Gaberju pri Celju dne 14. avgusta 1910 so morali Sokoli do Štor, ker jim ni bilo dovoljeno izstopiti v Celju.

V času ustanovitve Celjskega Sokola so vladale težke narodne razmere, ko so bili Slovenci povsod zaničevani in zasmehovani. Prva naloga Celjskega Sokola je bila, da vzdrami narod iz malodušnosti in ga vzgoji k narodni zavesti. Celjski Sokol je prirejal pridno izlete v bližino in daljino okoli in v lival teptanemu narodu pogum za borbo proti narodnim nasprotnikom. Navajen, da je iz vseh takih borb izšel kot zmagovalce, se je po 10 letih delovanja lotil priprav za snovanje novih sokolskih edinic. Ustanavljal je odseke, pošiljal v razne kraje vadiatelje in pripravil tudi temeljne bodoči celjski sokolski župi. Nepregledna je vrsta njegovih nastopov. Iz pokrajinskih in vsesokolskih zletov so se vračali njegovi oddelki v telovadnico s ponosom, da so si priborili na tekmah odlična mesta.

V takem razpoloženju vstopa Celjski Sokol na letošnji praznik narodnega zedinjenja, ki je ob enem sokolski praznik, v svoje jubilejno leto. Bogat na izkušnjah, navezan na vztrajno delo, ki ne pozna odmora, se pripravlja na slavnostne dni, ki naj

vsej jugoslovnski javnosti dokažejo, da je jubilarntova pot usmerjena samo navzgor, k še večjim podvigom.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je odobril, da bo prihodnje leto v dnevi 29. in 30. junija v Celju pokrajinski zlet, obvezen za vse župe v dravski banovini. Sodelovali bosta tudi župi Zagreb in Sušak. Sokolstvo celjske župe se pripravlja v radostnem pričakovanju na velike dni, ko bo moglo pozdraviti v svoji sredi brate in sestre iz vseh krajev naše domovine. Prišli bodo iz divne Gorenjske, prisostvovala bo naša bela Ljubljana z Notranjsko, prihiteli bodo naši obmejni stražarji, veselili se bodo z nami Sokoli in Sokolice z lepe Dolenjske, med nami bodo dragi bratje in sestre iz Zagreba in Primorja.

Bratje in sestre! Zletni dnevi niso daleč, bližajo se in nam veleajo na delo, da bomo pripravljeni. Bratske uprave vseh sokolskih edinic v naši banovini prosimo, da si osvojijo jubilejni zlet v Celju za našo skupno prireditel. Prav posebno se obracamo še na brate načelnike in sestre načelnice, da usmerijo svoje delo, kakor hitro bodo izdane proste vaje, k pripravam za pohod v Celje. Vi ste tisti, ki boste odmerjali stopinje, do katerih se naj povzpne naš zlet. Vemo, da ste bili vsi vsekdar prvi na mestu, kadar je šlo za celoto, zato tudi vemo, da bomo uspeli.

Kadarkoli so Celje posetili dragi sokolski gostje, je meščanstvo tekmovalo v gostoljubnosti in priščnem sprejemu. Danes, ko vstopamo v jubilejno leto, so vsi, ki so naših misli, prešinjeni z neodoljivo željo, da bi nam bilo usojeno ušakati napovedane zletne dni. Vseh in vsakega se je polastilo hotenje, da bo tisti dan pripravljen za sprejem in spojitev tisočih src, ki imajo iste naloge, iste cilje. Sestre in bratje, poborniki jugoslovenske ideje, pridite, da se skupno v radosti naučimo neomajne volje do dela za lepšo bodočnost. Sprejeli Vas bomo z odprtimi rokami.

Uprava Sokolskega društva Celja-matica

V Javoru grade novo šolo

Javorska župnija bi se lahko ponašala kot ena najbolj kulturnih: fara, ki šteje komaj 70 hišnih števil, bo imela kar dve šoli

Javor pod Ljubljano, 30. novembra. Tudi širši javnosti je znano, da se je v javorski župniji nekaj let razvijala pravda o tem, kje naj se zgradi nova šola. Večina župljanov je zahtevala, da mora novo šolsko poslopje stati na kraju, ki je približno enako oddaljen od vseh po okoliških gričih razmetanih selišč. Tako so se odločili, naj bo nova šola na Lanišah, ki predstavljajo nekako osrednjo točko šolskega okoliša.

Ko se je v juliju lanskega leta našla uradna komisija, pa želji domačinov ni ugodila, češ, da prostor na Lanišah ni primeren za novo šolo, ker je preveč na hribu in je tam preostor zrak. Komisiji se je primernejši zdel prostor pod župnijsko cerkvijo, na župniškem vrtu, kjer bo stara nova stavba samo kakšnih 100 m oddaljena od župnišča. Na novem stavbišču

se je delo že pričelo. Uradna komisija in krajni šolski odbor sta delo za zgraditev nove šole oddala stavbeniku Lebanu. Stroški bodo znašali okrog 400.000 din. V prtiliču bo šola imela kmečko sobo s kmečko pečjo in dve učilnici. V poslopju pa bosta še dve učiteljski stanovanji in izletniška soba. Ker so Besničani za primer, da bo nova šola stala na sedanjem mestu, stavili pogoj, da hočejo zase posebno šolo, so v Besnici že odprli začasno učilnico. V nekaj letih pa bodo tudi Besničani sezidali novo šolo, svet je zanj že kupljen. Tako bo javorska župnija postala ena izmed najbolj kulturnih naselij daleč naokrog: župnija, ki šteje vsega skupaj 70 hišnih števil, bo imela kar dve šoli.

Sicer vlada po naših hribovskih naseljih zatiše, od časa do časa pa le pride

do razburjenja in zdražb. Nedavno sta se sporekla posestnika Lojze Habič in Lojze Salamon, ko sta gnala konje v Javor na pregled. Na povratku sta se spoprijela, Habič je Salamonu raztrgal obleko, a Salamon je to tako razrazilo, da je Habiča prematil in je moral ta iskati zdravniške pomoči. Preteklo nedeljo zvečer pa sta v Habičevi gostini: v Javorju posestnik Jakob in posestnikov sin J. Jere navallla na posestnikovega sina Antona Janežiča in

Obup kmečkega gospodarja

Bolezen in pomanjkanje v hiši sta družinskega očeta pripravila do tega, da si je pognal kroglo v trebuh

Hotič, 30. novembra. Kocijeva kmetija leži na visokem hribu, v vasi Konj, od koder je prav lep pogled na zasavsko dolino. Včeraj se je tamkaj odigrala težka tragedija, katere vzrok še ni povsem pojasnjen. 30letni gospodar Dominik Koci je v živčnem razdraženju segel za revolver in si pognal kroglo v trebuh. Zaradi težke rane se je takoj onesvestil in začel močno krvaveti. Ranjenec brat je odhitel v dolino na hotiški poštini urad in pozval litijskega zdravnika dr. Lebingerja, ki se je takoj napotil v hrib. Težko ranjenemu mlademu gospodarju je takoj nudil prvo pomoč, nakar je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Strel je Kociju težko poškodoval trebušne organe in krogla iz starega samokresa mu tiči še v drobovju. Le nujna operacija bo morda rešila ranjenčovo življenje. Medtem so s hotiške pošte zaprosili ljubljansko reševalno postajo za reševalni avto. Ranjenca so z vozom pripeljali v do-

mo prizadejala precej hude poškodbe po glavi in po životu. Ljudje pravijo, da sta ga napadla iz strankarske mržnje.

Obrat na Lokah v nevarnosti

Zagorje, 30. novembra.

Predobro nam je ostala v žalostnem spominu gospodarska kriza v revirjih, ko je zlasti Zagorju grozila nevarnost, da se zaradi premajhnih naročil ustavi rudniški obrat. Ko je strah prešel in nas je bog pogledal skozi večje okence, se je Trboveljska premogokopna družba odločila, da odpre premogovne plasti v Lokah. S tem je bila dana možnost, da se zaposli nekaj sto delavcev, ki bi sicer ostali v kadru brezposelnih. Sledila so pogajanja s posestniki zemljišč nad premogovnimi skladi in TPD je globoko segla v žep, da so bili posestniki zadovoljni. Zdaj so hiše podrte, ker so se njih prejšnji gospodarji izselili v nove domove. Delo v rovu je oživelo, pri Martonovcu so zaradi tega speljali novo cesto. Tvrdka Duklji pravkar odkriva zgornje zemeljske plasti, da se eksploataira pod njimi ležeči premog.

Medtem pa je iznenada prišla nova zapreka. TPD bi morala odkupiti še Podreberškovo posest, a lastnik zanete velkanskost vsoto, petkrat večjo, kakor bi mu jo prisodil objektivni cenilec. Kljub temu, da je TPD ponudila precej veliko vsoto, vztraja lastnik pri svoji zahtevi. Ker vse kaže, da do sporazuma ne bo prišlo, bo TPD po vsej verjetnosti začasno ustavila loški obrat s čimer bo 150 delavcev izgubilo zaposlitev. Dolžnost poklicanih činiteľjev je, da preprečijo katastrofo in posredujejo, da se spor obojestransko pravično reši.

lino, nakar so ga v spremstvu hudo užalošene žene odpeljali v ljubljansko bolnico.

Tragedija na Konju je v vsem okolišju izzvala iskreno sočutje. O vzroku obupnega koraka sodijo takole: Koci je bil priden in marljiv gospodar, ki se je bavil tudi s prodajo lesa in z vožnjami. Pri ljudeh je imel mnogo denarja zasluženega, a je zamenj hodil terjat. V družini je zato vladalo pomanjkanje. Kocijeva imata štiri mladoletne otroke in je bila pri njih zadnje čase tudi bolezen stalni gost. V boleznih pa so še bolj pogrešali denarja. Včeraj je bil gospodar sila otožen. Dobil je neki račun, ki bi ga moral poravnati. Stopil je do nekaj svojih znancev, ki so mu bili dolžni, a zamenj. To ga je tako potrla, da je v obupu segel za samokres in storil nepremišljen korak.

Stanje obstreljenega gospodarja je nevarno.

„Jurček na konju“

Pričujoča slika je posneta po barvnatih oknih, izvršenih po osnutku umetnika za slikarstvo na steklo I. F. Kleina, v novo opremljeni kmetaki sobi ljubljanskega Daj-Dama.

Huda nesreča z dinamično patrono

Zaradi lahkomišelnega igranja z nevarnim razstrelivom je izgubil obe roki

Vinica, 30. novembra. V Zilju pri Vinici je zadela rodbino ugodnega samotnega posestnika žuglja huda nesreča. Najstarejši sin France, ki

šteje 19 let, je doma v hiši dobil dinamično patrono, kakršne rabijo minirni pri kamnolomih za razstreljevanje skal. Fant se je s patrono odstranil iz hiše in se za-

šel z nevarnim razstrelivom v svoji lahkomišelnosti in tudi nevednosti igrati. Menil je, da mu sama patrona ne more biti nevarna. Prepričan je bil, da bodo, če patrono vžge, švigili iz papirnatih stročnic v zrak le svetli prameni, kakršne je imel že večkrat priliko opazovati doma ob slovesnih prilikah.

To njegovo mišljenje o nevarnem razstrelivu pa je fanta stalo skoro življenje. Nesrečen je prižgal patrono v roki in po močnem poku se je začel obupen krik. Domači so prestrašeni takoj prihiteli na kraj nesreče in našli mladega lahkomišelnega z razmesarjenimi rokama. Nesrečnik je bil prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu, kjer so mu morali amputirati obe roki.

Grška Koritnik:

Prvi december

I.

Jugoslavlani smo, mladi in zdravi, zemlje očetne sinovi trije, srečni smo v njeni blaginji in slavi, polno ponosa je nanjo src.

Kdo ima zemljo, kot mi jo imamo: morja obete, celine mladost? Ljubimo jo, odkar jo poznamo, zibelko svojo in prvo radost!

Njene vrednote so neprecenljive, ljubše so nam ko zlato in denar, kakor ljubezen so neumrljive, kakor svoboda najgloblji nam čar.

Zemlje očetne smo zvesti sinovi, danes in jutri, povsod in vsekdar, njene planine in morski bregovi naše ljubezni so glavni oltari!

II.

Eno smo... Ni sile, da nas ločijo Proč roke, vi hladni tintomazi s suhoparnimi peresnimi dokazi — črni krti v lastni grob rijoč!

Je beseda naša temu priča živa: rek, gorá imena, duše in obrazi, vesti rodov, ki na snovanje pazi kot zenica večna in nepremakljiva.

Eno smo in hočemo ostati! To nam pisano je v krvi in jeziku: ločeni v snovanju, skupni na braniku — Jugoslavija nam bodi skupna draga mati!

Sokolska proslava

1. decembra v Ljubljani

Ljubljanska sokolska društva bodo praznovala državni in sokolski praznik 1. decembra ob 11. uri dopoldne na slavnosti seji, združeni z zaobljubo novega članstva, s prevedbo dece v naraščajo in naraščajo v članstvo, in sicer:

Ljubljanski Sokol v telovadnici Narodnega doma, ob 15. bo mladinska proslava istotam.

Sokol I — Tabore v telovadnici svojega doma na Taboru.

Sokol Ljubljana II skupno z Ljubljanskim Sokolom v Narodnem domu.

Sokol Ljubljana III v svojih društvenih prostorih ob Tyrševi cesti.

Sokol Ljubljana IV skupno z Ljubljanskim Sokolom v Narodnem domu.

Sokol Ljubljana — Moste v dvorani kina na Selu.

Sokol Ljubljana — Šiška v telovadnici svojega doma.

Sokol Ljubljana — Štepanja vas v telovadnici svojega doma.

Sokol Ljubljana — Vič v telovadnici svojega doma, ob 20. bo slavnostna akademija istotam.

Sokol Ljubljana — Zg. Šiška v telovadnici svojega doma.

Na to svečanost vabimo vse svoje pripadnike in prijatelje sokolstva. Po sklepu seje meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev je na slavnosti seji udeležba za člane in članice, ki imajo kroj, oblevna v kroju, ostali naj pridejo v meščanski obleki z znakom. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Po sklepu seje meddruštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev vabimo vse svoje pripadnike, da se v čim večjem številu udeležijo mladinske proslave Ljublj. Sokola ob 15. v Narodnem domu, ob 21. uri na državni in sokolski praznik pa akademije Sokola Ljubljana — Vič.

Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

Odpornost in trpna sila Jugoslovenov

Biološke, zgodovinske in moralne osnove našega narodnega značaja

O narodih in plemenih čujemo čisto sode glede njihove življenjske sile: to plemo je odporno, vzdržljivo, žilavo in pldno, ono pa ne. Eno plemo je okretno in napadalno, drugo topo in pasivno. Biološko, fizično, življenjsko silo moramo razlikovati od moralne in duševne, čeprav je vitalnost v osnovi ista. Za vse Balkance, zlasti pa za Jugoslovane in Bolgare, se splošno misli, da spadajo med vitalno najjačje in najvzdržljivejše narode sveta. Balkanska vitalnost je tako močna in elementarna, nagon samoohrane tako silen in nepremagljiv, da tudi padajo vse kategorije obzira, kulturne in etike — mislijo se danes mnogi zapadni Evropejci.

Nizki standard življenja in surova selekcija, po kateri v mnogih naših krajih ostaja pri življenju samo ono, kar je v resnici biološko najodpornije, vse to ne dovoljuje uporabe zapadnoevropskega merila. Navadno se kot merilo zdravlja in sile kakega naroda jemlje odstotek množitve in smrtnosti, toda za nas Jugoslovane je to merilo iluzorno. Podatke naše demografije in statistike je treba presojati s posebnim ozirom na gospodarske in pridobitne prilike socialno zgradbo ter stopnjo omike. L. 1921. je imela Jugoslavija 11,984.000,

deset let nato pa že 13,934.000 prebivalcev. Letni prirastek znaša tedaj okoli 200.000. V pogledu porasta prebivalcev spada Jugoslavija med prve države Evrope in morda je celo prva, vsaj po nekaterih evropskih statistikah, toda tudi z ozirom na odstotek umrljivosti jo moramo šteti med prve. Omika, gospodarske in zdravstvene prilike so v mnogih naših krajih pod najskromnejšim minimumom evropskih zahtev in to odloča pri številkah takih statističnih tabel. V sami Jugoslaviji rastejo številke s severa na jug in z zapada na vzhod, kakor se pač dviga ali pada raven našega življenja v pogledu omike in zdravstvenega stanja.

Naš človek se prehitro stara. Kmet na našem jugovzhodu je s štiridesetimi leti že star, preko petdeset let je že zrel za grob; ženska tridesetih let je že ostarela. Res je med našim ljudstvom najti tudi ljudi izredne starosti, ali v splošnem se naš mladi svet hitro stara. Je to naša plemenska posebnost? Težko. Prej je temu vzrok nehijski način življenja, slaba prehrana, težko in naporno delo ob slabi negi telesa. Naši romantiki še danes radi priključajo te vzroke s frazo, da naš človek nagelje »izgoreva« kakor zapadni Evropejci.

Bogatejši narodi bi niti ne mogli razumeti, kako da se naš človek lahko zadovolji s tako bednimi življenjskimi pogoji in v čem vsem trpi pomanjkanje. V kraških predelih nima niti vode, ponekod je skop prehrana ostala na meji bednega vegetiranja. Med svetovno vojno so Nemci jadikovali, ker niso imeli vsak dan mesa. Pri nas pa so celi predeli, kjer prebivalci dasi so živinoorejci, niti v času globokega miru ne vidijo mesa. razen po dva ali trikrat na leto. V nekaterih krajih se pri mešanju kruha primesi tudi prst, da bi bil kruh »izdatnejši«. Prehrana v nekaterih naših krajih je strašna in je gotovo globoko pod človeškim nivojem. Želodov kruh je v nekaterih krajih Južne Srbije običen pojav v časih slabe letine. Toda ravno iz teh krajev izvirajo najkrasnejši predstavniki našega ljudstva. Vse njegovo ostalo junaštvo, najbolj pa ono, ki mu tako radi dajemo teatralni in pozerski videz, stopa v ozadje pred življenjsko resnostjo in krvavo resničnostjo njegovega junaštva v trpljenju in prenašanju težav.

Zgodovina Jugoslovenov je izpolnjena s krvjo v toliki meri, da se redko kateri drugi narod, če govorimo čisto suho in statistično, lahko meri z njim. Izjemno nesre-

čen narod, pravi Dragiša Vasić brez trohice fraze in pretiravanja. Fizično nemože je naštet i in opisati vse, kar je in od koga vse je moral pretrpeti Jugosloven v dolgih vekovih svoji večnoma robske in krvave preteklosti! Ni take epske širine in ni takih epopej, ki bi mogle vse to pričarati naši domišljaji.

Globoka nezaupljivost je pognala korenine v dušo našega človeka. V stoletjih se je izučil, da se nima od nikogar nadejati dobrega in da mora od vseh strani pričakovati samo — napad. Trpeti in skriti se sam vase — ta črta izvira odnekod iz praslavanske globine našega človeka. V svoji pasivni sili ima nekaj od življenjske biologije slabšejege in to s biologijo je naš narod — gažen, zaslužjen in ponižan ne samo enkrat — zmagovalni je preživel svoje junaštvo in gospodanje. To je žilavost oratarja, človeka s koreninami v zemlji. Ni li nekaj ženskega v tej brezmejni sposobnosti trpljenja? Morda, po nordijskem merilu in občutku. Je-li to znak duševnega primitivizma, toposti in neobčutljivosti? Vseh teh pojavov nikakor ne moremo razložiti s feminilnostjo, spatiojo in primitivizmom. Tu nam nastaja neki psihološki zakon, sprememba življenjske ritmike, ki se naposled vsa izlije v en velik zamah, v heroizem žrtve in heroizem dejanja: moč trpeti in moč boriti se. Pri Jugoslovenih je to oboje samo ena sila, kar je najboljši dokaz za kompliciranost naše psihe, zdaj nordijsko in turansko ofenzivne in borbene, pa zopet slavonsko pasivne in vajene vsakršnega trpljenja. Kakor morda noben drugi evropski narod spaja Jugosloven v sebi oba dva vitalna organa, defenzivni in ofen-

zivni. On občuti in čuti s tem organom heroizem preziranega, pasivnega ženskega trpljenja, kakor tudi moški podvig borbe proti vsakemu sovražniku. V bednih kočah kraških krajev vidimo najbolj grobo obliko tega junaštva trpljenja, brutalno in prozaično, da izživa usmiljenje in sram. Ali isti ta narod je dal vsemu temu tudi avstilitno pesniško obliko: v svoji pesmi je s globoko vsebino poduhovil to silo trpljenja. Kakorkoli ta narod vzdiguje do nebes junaštvo in borbo, moško obrambo svobode in časti, epopade in bojev, v njegovi duši ostane vedno skrivno mesto pietete do onih, ki daleč od pozorišča boja trpe in umira brez glasa.

Posebno za tibo junaštvo matere ima jugoslovnski ep mnogo duše, kakor narod sam pravi. Bol matere je najvišja mera trpljenja, ki ga človeško telo in duša moreta prenesti. V pesmi »Smrt majke Jugovica« izve mati za smrt svojih sinov ali je trdega srca in ne zaplaka, šole pri vesti o poginu najmlajšega, se ni mogla premagati. Ta jugoslovanska mati se čisto mirno postavi v eno vrsto s spartanskimi ali starorimskimi materami. Turška doba ji je dala možnost, da ojekleni v prenašanju trpljenja in bola.

Sirov jugoslovnskih dečela so ljudje cele keveke umirali »bez golega jada«. Ta izredna odporna sila se ne more utemeljiti s neko kulturno primitivnostjo, pač pa ima svojo globoko moralno in karakterno osnovo.

(Iz knjige Vladimirja Dvornikovića, Karakterologija Jugoslavena.)

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Gospodarstvo

Poslovni rezultati pošte, telegrafa in telefona v letu 1938

Čisti dobiček je lani narasel na 171 milijonov din

Ministrstvo za pošto, telegraf in telefon je izdalo, kakor druga leta, obširno poslovno poročilo s statistiko, in sicer za leto 1938. Iz tega poročila posebej zanimive podatke zanimive podrobnosti:

Finančni rezultati

Finančni uspehi pošte, telegrafa in telefona so bili v letu 1938 prav ugodni, saj je bil v tem letu zabeležen čisti dobiček v rekordni višini 171.5 milijona din. To je mnogo več nego v prejšnjih letih. Razmerje med dohodki in izdatki pošte, telegrafa in telefona je bilo zadnja leta naslednje (v milijoni din):

	dohodki	izdatki	dobiček
1930	543.2	381.6	161.6
1931	537.4	421.7	115.7
1932	478.8	362.2	116.6
1933	480.6	351.6	129.0
1934	507.2	349.6	157.6
1935	461.6	352.5	109.1
1936	486.8	393.4	93.5
1937	527.3	408.4	118.9
1938	563.4	392.1	171.3

Kakor je iz gornje primerjave razvidno, so bili najmanjši dohodki pošte, telegrafa in telefona v letu 1935, ko so znašali 462 milijonov din; lani pa so bili za 100 milijonov din višji. Izdatki so bili najmanjši leta 1934, ko so padli izpod 350 milijonov; predlanskim so se zopet dvignili na 408 milijonov. Nazadovanje izdatkov v lanskem letu je posledica znatno reduciranih materialnih izdatkov, ki so pri pošti nazadovale od 130 milijonov din v prejšnjem letu na 104 milijona din, pri telegrafu od 11.4 na 10.2 milijona din in pri telefonu od 22.7 na 15.8 milijona din. Osebnih izdatkov pa so v lanskem letu narasli od 245 na 262 milijonov.

Čisti dobiček je bil v preteklem letu celo za 10 milijonov din večji, kakor v doslej najugodnejšem letu 1930, v primeri z najslabšim letom 1936. pa so narasli za 78 milijonov.

Pošte

Število pošt v naši državi je od 1. 1937. do 1. 1938. naraslo od 3882 na 3982, torej za 100. Na področju ljubljanske direkcije je bilo lani 542 pošt (predlanskim prav tako 542), in sicer 110 državnih, 248 pogodbenih in 184 pomožnih.

Nadalje smo imeli lani 2156 telegrafov (prejšnje leto 2073), od tega 445 na področju ljubljanske direkcije (prejšnje leto 411). Število telegrafov se je torej v Sloveniji lani povečalo.

Telefonskih centrali, ki so postale postaja smo imeli lani v vsaj državi 1540 (prejšnje leto 1468) od tega 289 na področju ljubljanske direkcije (prejšnje leto 243). Telefonskih naročnikov pa je bilo v vsaj državi 45.172 (prejšnje leto 43.389), od tega na področju beogradske direkcije 12.455 (11.480), na področju zagrebske direkcije 12.793 (12.222), na področju novosadske direkcije 6042 (6716), na področju ljubljanske direkcije 4530 (4377), na področju skupelske direkcije 3286 (3091), na področju sarajevske direkcije 2678 (2506), na področju splitske direkcije 2175 (1827) in na področju cetinjske direkcije 1213 (1170).

Osebe

Lani je bilo pri pošti, telegrafu in telefonu 15.240 stalnih, pomožnih in pogodbenih nameščenecv nasproti 14.881 v prejšnjem letu. Od tega je odpadlo na področje ljubljanske direkcije 2313. Od celotnega števila je bilo 4851 uradnikov (v ljubljanski direkciji 662), 670 pripravnikov (68), 1948 zvičnikov (364) in 2299 služiteljev (354), nadalje 1085 nameščenecv iz vrst

pomožnega osebja (113) in 3687 pogodbenih nameščenecv (752).

Najnižje stanje poštne osebja je bilo zabeleženo v letu 1934, namreč 13.972. Od tega leta je celotno število osebja pri posameznih direkcijah naraslo takole:

	1934	1938	razlika
centrala Beograd	262	287	+ 25
dir. Beograd	1611	1894	+ 283
dir. Zagreb	2837	3251	+ 414
Ljubljana	2272	2313	+ 41
Novi Sad	2292	2310	+ 18
Sarajevo	940	1130	+ 190
Skopje	1560	1597	+ 37
Split	1434	1525	+ 91
Cetinje	764	933	+ 169

V zadnjih štirih letih je poštne osebje na področju posameznih direkcij zelo nenaklo naraslo. Medtem ko se je poštne osebje na področju sarajevske direkcije v tem razdobju povečalo za 22%, na področju zagrebske direkcije 17.6%, in na področju ljubljanske direkcije naraslo le za 1.8% in na področju novosadske direkcije le za 0.8%. Gornja statistika nam potrjuje upravičenost pritožb o preobremenjenosti osebja na področju ljubljanske poštne direkcije, ki pri naraščajočem prometu svoje posle komaj zmaguje in ni moglo doseči, da bi se namestilo novo osebje.

Promet

Kako je v zadnjih letih narasel poštni promet nam kažejo naslednje številke. Celotno število enot v poštne prometu, ki je leta 1931 naraslo na 516 milijonov, je leta 1933 padlo na 457 milijonov; od tedaj pa zopet stalno naraslo in je lani doseglo rekordno višino 594 milijonov enot. Število samih pismonošnih pošilk, ki znašalo leta 1931 490 milijonov in je leta 1933 padlo na 433 milijonov, je lani naraslo na 563 milijonov.

Pri številu paketov se nismo znova dossegli rekordnega števila iz leta 1930, ko je bilo 5.7 milijona paketov, število oddanih paketov je leta 1932 padlo na 4 milijone, leta 1938 pa je zopet naraslo na 5.5 milijona. Vrednostne pošiljke stalno nazadujejo tako po številu, kakor po vrednosti in jih je bilo lani polovico manj nego v zadnjih letih pred krizo. Odkupnih pošilk je bilo 3.76 milijona nasproti 2.60 milijona v letu 1932, in 3.29 milijona v letu 1930. Vrednost odkupnih pošilk je dosegla 1315 milijonov nasproti 921 milijonov v letu 1932 in 1143 milijonov v letu 1930. Poštne nakazniški promet je v lani po številu enot prekorčil najboljša leta pred krizo, po vrednosti pa še malo zaostaja.

Med pismonošnimi pošilkami se je najbolj povečalo število pošilk, s tiskanimi stvarmi, ki je naraslo na 297 milijonov nasproti 178 milijonov v letu 1930. Samih časopisov je bilo leta 1938 oddanih na pošto 197 milijonov, od tega odpade na beogradske direkcije 114 milijonov, na zagrebsko 65, na ljubljansko 25, na novosadsko 15 in na sarajevsko 4.6 milijona.

Telegrafski promet sicer zadnja leta ni nazadovale, vendar hudo zaostaja v primeri s prometom v prejšnjih letih. Leta 1930 je bilo oddanih 6.5 milijona brzojav, lani pa le za 3.9 milijona brzojav. Najbolj so nazadovale privatne brzojavke, in sicer od 5.3 milijona v letu 1930 na 3.1 milijona v lanskem letu.

Nasprotno pa se krajevni telefonski promet zelo razvija. V krajevnem prometu je bilo leta 1929 61 milijonov pogovorov, leta 1935 224 milijonov, lani pa 272 milijonov.

V medkrajevnem prometu pa se promet ne razvija in je celo manjši nego je bil leta 1929, ko smo imeli 4.93 milijona pogovorov. Leta 1934 smo imeli 3.93 milijona pogovorov, lani pa 4.51 milijona pogovorov.

ni ali kmetijski minister tričlansko komisijo, v kateri sta dva člana državna uslužbenca, tretji pa je zaprteženi zasebni strokovnjak. Ta komisija sklepa pogodbe in opravlja nakup na kraju samem, prevzema živila, in jih oddaja v upravljanje, vse to po pismenih navodilih pristojnega ministrstva.

Za zavarovanje živinskih zalog v posebnih primerih bo vojni minister ali kmetijski minister sklepal in odobril pogodbe, po katerih bodo s pogodbeniki doželi hraniti pri sebi živila in jih dobaviti pozneje, ko bo izplačana vrednost s eventualnim doplačilom. Kmetijski minister bo ustvaril te zaloge v pasivnih krajih s sodelovanjem zadrug, okrajnih rezervnih skladov, mestnih poglavarstev in občinskih, upravnih ali drugih ustanov in organizacij, ki pridejo v poštev.

Kmetijski minister bo na podlagi sklepa ministrskega sveta določil pogoje za razdelitev živil v pasivnih krajih ter način plačila ali povrnitve živil. Živila se lahko prodajo v gotovini po normalni ali nižnji ceni ali pa proti opravljanju dela pri javnih gradnjah. V čisto pasivnih krajih se smejo stromašnim družinam izdajati živila tudi brezplačno, če tako odloči ministrski svet, ki mora tudi določiti, kako se bo znesek vrednosti živil ali primanjkljaja zaradi prodaje po nižji ceni povrnil fondu za živila.

Fond za državne zaloge živil se bo ustanovil pri finančnem ministrstvu in bo pod nadzorstvom finančnega ministra. Finančni minister določa osebe, ki bo opravljale posle pri tem fondu. Denarna sredstva za ta fond bo zagotovil finančni minister. Nadzorstvo nad vsemi denarnimi posli tega sklada bo imel poseben odbor, ki se postavlja z odlokom finančnega ministra.

Državni zavod za izdelovanje veterinarskih zdravil

Kmetijski minister je izdal uredbo z zakonsko močjo o organizaciji, delovanju in poslovanju državnega zavoda za izdelovanje veterinarskih cepiv in zdravil na komercialni osnovi v Beogradu. To uredbo je ministrski svet odobril na seji 17. novembra in je objavljena v »Službenih novinah« od 25. novembra. Po besedilu uredbe ni svrha komercializacije zavoda v tem, da bi se dosegel dobiček, temveč da bi se biološki in kemično farmacevtski preparati za zdravljenje živinskih bolezni izdelovali po čim nižji ceni. Zavod bo mo-

ral kot samostojno državno podjetje iz svojih lastnih sredstev pokrivali izdatke. Pri tem gredo osebnim in materialnim izdatkom na breme državnega proračuna. Posebni dohodki od prodaje preparatov, živine in živinskih proizvodov se ne vnesajo v državni proračun in se porabijo za stroške izdelovanja preparatov. Zavod bo svoje pripravke prodajal živinorejcem preko veterinarjev ali veterinarskih ambulanc, kolikor z drugimi zakoni ni dopuščena neposredna prodaja. Vprašanje ročnih apotek veterinarjev bo uredil kmetijski minister. Zavod je do leta 1942. oproščen vseh samoupravnih taks in davkov pri nabavi in prodaji živine, njihovih proizvodov in zdravil. Zavodova klavnica ima pravice javne klavnice, po potrebi pa lahko zavod vzdržuje tudi javno mesnico za prodajo svojih mesnih proizvodov. Zavod bo vršil in organiziral tudi zmanjševanje proučevanja iz svojega delovnega področja. Poleg centralne v Beogradu bo lahko zaradi racionalizacije produkcije ustanovil in vzdrževal svoje ustanove in postaje v drugih krajih. Obratni kapital bo preskrbel kmetijski minister s izrednim prispevkom in brezobzračnim posojilom iz fondov, s katerimi razpolaga, in iz sredstev, ki jih bo dal finančni minister. V ta namen bo kmetijski minister lahko sklenil posojilo pri državnih denarnih zavodih. Največji znesek obratnega kapitala je določen na 10 milijonov din. Uredba predpisuje ustanovitve posebnega rezervnega fonda do višine 2 milijonov din in fonda za obnovo do višine 5 milijonov din. Zavod ima svoj upravni odbor treh članov, ki ga tvori ravnatelj zavoda in dva člana, ki ju postavi kmetijski minister iz vrst veterinarskih strokovnjakov svojega resora. Zemljišče za gradnjo zavoda bo preskrbel kmetijski minister z zamenjavo za državno zemljišče pri Pančevu.

Gospodarske vesti

— Dobave bombazne preje iz Italije. Kakor smo že poročali, je odpotovala v Italijo posebna delegacija naše tekstilne industrije zaradi izvršitve starih zaključkov za dobavo bombazne preje. Ta pogajanja so le deloma uspešna. Ugotovljeno je bilo, da odpade od kontingenta za zadnje četrtletje t. l. v višini 17.6 milijona lir le 15% na industrijsko prejo, 85% pa na prejo za nadrobno prodajo. To neugodno razmerje se ne da več spremeniti. Pač pa je naša delegacija dosegla pri pogajanjih v Rimu, da je bil določen dodatni kontingent 10 milijonov lir, od katerega bo odpadlo 85% na industrijsko prejo. Glede cen, ki jih Italija zahteva za dobavo preje po starih zaključkih ni uspelo doseči kakšnih sprememb in bodo morala naša tekstilna podjetja prevzeti 40% razlike med prvotno dogovorjeno ceno in ceno, ki velja za nove zaključke.

— Povišanje kontingent za livoz vina v Nemčiji. Po informacijah iz Berlina nam je Nemčija naknadno odobrila kontingent 300.000 mark za uvoz vina iz Jugoslavije. Skupaj s prejšnjim kontingentom v višini 150.000 mark znaša celotni kontingent 450.000 mark ali preko 6 milijonov din. To povišanje kontingenta nam je Nemčija dala glede na naš pristanelek, da bomo izvažali v Nemčijo seme, od lucerne in detelje proti plačilu v kliringu. Kakor se zdi, na račun tega dodatnega kontingenta ne bomo izvažali naših kvalitetnih vin, temveč le industrijska vina za izdelovanje vinskega kisa in konjaka.

— Veliko naročilo na našo industrijo lokomotiv in vagonov. Iz Beograda poročajo, da je prometni minister inž. Bešlić podpisal odlok glede oddaje naročil v vrednosti 120 milijonov din. V tej zvezi poročajo, da so končana pogajanja med generalno direkcijo državnih železnik in predstavnik domače industrije, glede naročila 29 lokomotiv za normalni tir, preko 400 tovornih vagonov za ozki in normalni tir in 70 potniških vagonov za normalni in ozki tir. To naročilo bo naša domača industrija izvršila v 18 mesecih. Pogodba bo baje podpisana še ta teden.

Borze

30. novembra

Na ljubljanski borzi je bila danes v nemških kilirinskih čekih le ponudba po 14.30. Na zagrebski in beogradske borzi pa je bil promet po istem tečaju. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 38.50, v Beogradu pa po 38.05. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je bila tendenca mlačna in v Vojni škodi ni bil zabeležen tečaj (v Beogradu je bil promet po 435). Popuščali so zlasti 6% papirji in je prišlo v 6% begljskih obveznicah do zaključka po 74 (v Beogradu po 79—79.50).

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 172.40—175.60, Pariz 97.35—99.85, New York 4425—4485, Curih 995—1005, Amsterdam 2348—2386, Bruselj 731.500—743.50. Tečaj na svobodnem trgu: London 211.97—216.17, Pariz 120.31—122.61, New York 5480—5520, Curih 1228.18—1238.18, Amsterdam 2899.93—2937.93, Bruselj 903.47—915.47.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.8550, London 17.40, New York 446, Bruselj 73.75, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.35.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: 4% agrarne 53 den., 6% begljske 74—76 (74), 6% dalm. agrarne 74 bl., 6% šumske 70—74, 7% stabiliz. 91—95, 7% invest. 96—98, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 90—91.50, 8% Blair 95—96; delnice: Narodna banka 7100, PAB 200 den., Trboveljska 230 den., Gutman 48—53, Sečerača Osljek 110 den.

Beograd. Vojna škoda 435—436 (435), 4% severne agrarne 52 den., 6% begljske 78.50—79.25 (79—79.50), 6% dalm. agrarne 72—73, 6% šumske 72.50—73.50, 7% invest. 99 den., 7% Seligman 99 den., 7% Blair 89.50 den., 8% Blair 94 den., Narodna banka 7300 den.

Blagovna tržišča

Zito

+ Novosadska blagovna borza (30. t. m.). Tendence mirna. Pšenica: baška okol Novi Sad 189—191; gor b. 190—192; srem. 188—190; slavonska 189—191; ladja Tisa 191—193; rž: baška 142—144. Oves: baški, sremaki in slavonski 148—150. Jedmen: baški in sremaki 64/65 kg 160—165. Kruza: baška 140—142; banatska 137—139; nova par. Indija 111—113. Moka: baška in banatska »0« in »0gg« 285—295; »2« 285—275; »5« 245—255; »6« 235—245; »7« 195—205; »8« 125—135. Fižol: baški sremaki bel brez vreč 365—375. Otrbi: baški in sremaki 117.50—120.

Nekateri ukinjeni vlaki so ponovno uvedeni

Ljubljana, 30. novembra. Od sobote dne 2. decembra t. l. dalje se bodo zopet vozili dnevno redno nekateri potniški vlaki, ki so bili ukinjeni s 28. oktobra, in sicer:

Na progi Sevnica—Zidani most potniški vlak s odhodom iz Sevnice ob 8.25, ki ima svezvo iz Novega mesta in Trebnjega.

Na progi Zidani most—Ljubljana potniški vlak s odhodom iz Zidanega mosta ob 6.00 in prihodom v Ljubljano ob 7.34 ter v obratni smeri s odhodom iz Ljubljane ob 23.22 in prihodom na Zidani most ob 0.46. Iz Ljubljane bo vozil vlak že 1. decembra.

Na progi Ljubljana—Postojna potniški vlak s odhodom iz Ljubljane ob 23.23 in prihodom v Postojno ob 1.09 ter v obratni smeri s odhodom iz Postojne ob 7.25, iz Rakeka ob 8.00 ter prihodom v Ljubljano ob 9.10. Iz Ljubljane bo vozil vlak že 1. decembra.

Rogaški vlaki vozijo zopet do in od Celja. Jutrnji vlak prihaja v Celje ob 6.27 ter odhaja iz Celja ob 7.17. Večerni vlak prihaja v Celje ob 19.20 ter odhaja iz Celja ob 19.50.

Na progi Ljubljana—Boh. Bistrica, odnomo Rateče—Planica potniški vlak s odhodom iz Ljubljane ob 5.40, prihodom na Jesenice ob 7.43, v Boh. Bistrico ob 8.36, odnomo Rateče—Planico ob 8.39. V obratni smeri odhaja vlak iz Boh. Bistrice ob 19.00, iz Rateče—Planice ob 19.15, s Jesenic ob 20.20 in prihaja v Ljubljano ob 22.10.

Na progi Ljubljana—Kamnik mesto potniška vlaka s odhodom iz Ljubljane ob 21.20 in prihodom v Kamnik—mesto ob 22.14 ter v obratni smeri s odhodom iz Kamnika mesta ob 20.00 in prihodom v Ljubljano ob 20.55. Ob nedeljah in praznikih vozi izletniški vlak s odhodom v

Kamnika mesta ob 21.20 in prihodom v Ljubljano ob 22.23.

Na progi Ormož—Murska Sobota potniški vlak s odhodom iz Ormoža ob 7.23 s svezvo s Maribora in Ljubljane ter prihodom v Mursko Soboto ob 8.55 in v obratni smeri s odhodom iz Murske Sobote ob 10.32 ter prihodom v Ormož ob 12.09 s svezvo proti Mariboru in Ljubljani.

Na progi Ljutomer—Gor. Radgona potniški vlak s odhodom iz Ljutomera ob 8.15 in prihodom v Gor. Radgono ob 8.56 ter v obratni smeri vlak s odhodom iz Gor. Radgone ob 10.05 in prihodom v Ljutomer ob 10.46. Oba imata svezvo iz odn. proti Mariboru in Ljubljani.

Na progi Maribor—Prevalje potniški vlak s odhodom iz Maribora ob 10.12 in prihodom v Prevalje ob 12.20 ter v obratni smeri s odhodom iz Prevalje ob 14.43 in prihodom v Maribor ob 16.47.

Na progi Slovenjgradec—Dravograd—Meža potniški vlak s odhodom iz Slovenjgradca ob 5.26 in prihodom v Dravograd—Mežo ob 8.50 ter v obratni smeri s odhodom iz Dravograda—Meže ob 20.37 in prihodom v Slovenjgradec ob 21.15.

Na progi Slov. Konjice—Zreče mešani vlak s odhodom iz Slov. Konjice ob 12.03 in prihodom v Zreče ob 12.24 ter v obratni smeri s odhodom iz Zreče ob 16.30 in prihodom v Slov. Konjice ob 16.51.

Na progi Novo mesto—Straža—Toplice mešani vlaka s odhodom iz Novega mesta ob 6.35 in 19.20, ter s povratkom v Novo mesto ob 7.22 in 20.06.

Na progi Zabok—Krapinske Toplice—Krapina potniški vlak s odhodom iz Zaboka—Kr. Toplice ob 9.19 in prihodom v Krapino ob 9.49 ter v obratni smeri s odhodom iz Krapine ob 13.41 in prihodom v Zabok—Krapinske Toplice ob 14.10.

Dva velika požara v Prekmurju Ogenj v murskosoboški Nabavljalni zadrugi — Upepeljeni so hlevi rakičanskega veleposestva

Murska Sobota, 28. novembra. Dva huda požara smo imeli te dni v Prekmurju. Oba bi lahko postala usodna, če ne bi bilo srečnih okolištin. Posebno požar v Nabavljalni zadrugi državnih nameščenecv bi lahko v viharni noči napravil ogromno škodo nad pol milijona dinarjev, če bi se ogenj mogel razviti. V velikem trgovskem lokalu zadruge je zvečer ogorek iz peči zažgal tla in bližnje predmete in napredoval do prvega pulta. Tla so bila sveže namazana s oljem, ki je povzročilo gost dušev dim, v katerem se je ob pomanjkanju kisika, plamen zatajil in se ni mogel razmahniti. Okno trgovine je bilo k sreči zaprto, pult, ki je prišel gor, pa je bil tudi daleč od okna in izlože, tako da od vročine niso popokale šipe. Tudi soči petroleja in bencina bi gotovo eksplozirali, če bi ogenj dobil zraka. S tem bi bila zažena usoda velike hiše, v kateri stanujejo še tri družine.

Ko je zjutraj poslovalca vstopili v trgovino, sta ga presenetila gost oblak dima in razdejanje v trgovini. Pogasil je tleči pult in tla in pozval odbornike zadruge, da pregledajo škodo. Od inventarja so bili uničeni del poda, pult in notranjost. Nekaj specerije je utrpelo 30 do 50% škodo, nekaj pa je bilo popolnoma uničeno. V trgovini je bilo zaloga za 150.000 dinarjev. Trdi predmeti in vse, kar je bilo odmaknjeno od ognja, so ostali delno nepoškodovani. Dežnikom, ki so bili viseli pod stropom, so se v vročini izravnavale kljuge in so popadali na tla. Volna je vsa pokvarjena; prav tako volneni izdelki in pletenine. Milo in čokolada sta se raztopila, kozarci so popokali, moka, riž, med in drugo pa so se tako navzeli smrdečega dima od olja, da niso za rabo.

Vsa zaloga je bila zavarovana pri banki »Slavija«, hiša in inventar pa pri »Jugoslaviji«. Škoda na zalogi je bila ocenjena na 20.000 din in jo je banka »Slavija« kulantno priznala. Ostala škoda, ki jo še ocenjuje, pa bo znašala okrog 5.000 din.

Ko se je poleglo razburjenje zaradi požara v Nabavljalni zadrugi, je spravil Mursko Soboto pokoncu velik požar v 2 km oddaljenem Rakičamcu, kjer je začela ob 15. gori 33 metrov dolga stavba, v kateri so bili nameščeni hlevi in svinjak rakičanskega veleposestva, ki je po vojni prišel v last grofice St. Julien-Wallsee. Ogenj je nastal v svinjaku, kjer so pripravljali krmo za prašiče. Vneli so se koruzni storži in ogenj se je dvignil do stropa ter prešel v podstrešje, ki je bilo v vsej dolžini založeno s krmo za živino. Nad 40.000 kg sene je bilo nad hlevi, zato je razumljivo, da je plamen našel dovolj netiva in ga ni bilo več mogoče zaustaviti, čeprav so prihiti gasilci iz Murske Sobote, ki so mogli gasiti, zato je bila dolga stavba prepuščena usodi.

Ko je nastal ogenj, je bilo v hlevih 29 glav goved in 30 prašičev, ki so jih seveda vse pravčasno rešili. Na veleposestvu redijo lepo plemensko živino in imajo vzorec travnikov, na katerih pridelujejo najboljše seno v srezu, ki je zdaj žal pogorelo. Škoda znaša na senu 32.000 din, na stavbi pa okrog 60.000 din. Z zavarovalnice je poravnano samo 40.000 din škode, ki je toliko občutnejša, ker bo moralo veleposestvo odprodati živino zaradi pomanjkanja krme in hlevov. Zgradba je gorela še vso noč in naslednji dan. Smrad po požaru je veter zanašal celo v Mursko Soboto.

Težkoče jugoslovenskega dijaštva zaradi zatvoritve čeških visokih šol

Z odlokom protektorata Češke in Moravske z dne 17. novembra 1939. so bile zaprte vse češke visoke šole za dobo treh let. S to rešitvijo so prizadeli tudi vsi jugoslovenski visokošolci, ki so študirali v Češko-moravskem protektoratu, in ogrožena je njihova bodočnost.

Večina teh visokošolcev je končala srednjo tehniško šolo ali srednjo kmetijsko šolo v domovini, kjer pa jim po obstoječih zakonih ni bilo mogoče nadaljevati šolanja na domačih fakultetah. Študirali so zato na čeških visokih šolah, kar je dovolilo ministrstvo prosvete. Mnogi od teh dijakov imajo priznanja več semestrov, nekateri so celo tik pred diplomskim izpitom.

Sedaj so vsa praška jugoslovenska akademska društva zaprosila ministrstvo prosvete, bansko oblast v Zagrebu ter akademsko senat vse treh univerz, da se vsem visokošolcem, ki so končali srednjo tehniško ali srednjo kmetijsko šolo v domovini in so bili vpisani na čeških visokih šolah, dovolijo prestop na domače fakul-

tete in da se jim priznajo vsi absolutni semestri in položeni izpiti. Tudi javnost bo zadovoljna, ako bo tej upravičeni prošnji ustrezno.

Te dni se vračajo prvi jugoslovenski dijak iz Prage in pripovedujejo o težkih dneh, ki so jih preživeli.

Spominska svečanost v Srbiji

Beograd, 30. nov. p. Dne 2. decembra bodo v Gornjem Milanovcu slovesno proslavili 25letnico rudniške ofenzive. K svečanosti bodo prenesli s Oplenca 20 srbskih vojaških zastav onih polkov, ki so pri ofenzivi sodelovali. Zanimivo je, da bodo pri svečanosti nosili te zastave tudi nekateri bivši vojniki, ki so jih nosili že v svetovni vojni. Svečanosti bodo prisostvovali komandant V. armije general Naumović, večje število vojnih odličnik ter zastopniki mnogih nacionalnih društev.

Pri žrebanju loterije

Za obnovev naročnine

Prosimo cenjene naročnike, ki jim je že potekla naročnina, da jo blagovolično plačati za zadnji mesec leta takoj prve dni decembra. Kdor je še kaj dolžan za nazaj, naj sedaj zanesljivo poravnava tudi zaostanek, tako da bo imel naročnino za letos popolnoma poravnano. Upravi lista je to potrebno za zaključitev knjig in sestavo letne bilance, je pa tudi v prid naročnikov samih, da nimajo ob koncu leta nobenih zaostankov, ker si tako ohranijo za svoje v primeru nesreče ali nezgode v zvezi s smrtjo pravico do »Jutrovega« nezgodnega zavarovanja v znesku 10.000 din pri Zedinjeni zavarovalnici d. d. v Ljubljani. Glavni pogoji te pravice je redno plačevanje naročnine, delj ko 14 dni ne sme naročnina biti v zaostanku.

Prosimo tudi naročnike »Ponedeljskega Jutra«, da poravnajo naročnino do konca leta s položnicami, kakor za redno »Jutrovo« izdajo.

UPRAVA »JUTRA«

Domače vesti

* Odbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani vabi vse svoje članice, da sodelujejo pri prireditvah izseljenkega tedna ki bo od 3. do 10. t. m. Ta teden bo posvečen vsem rojakom izven domovine, da tako manifestiramo nerazdružljivo povezanost z njimi. Društva, ki bi mogla sama v tem času proslaviti teden s primerno prireditvijo, naj se obrnejo na Društvo sv. Rafaela, ki organizira ta teden. Vse prireditve naj zvenijo v želji, da bi domovina, ki je dovolj prostorna, sprejela odprtega srca vse rojake, ki so danes še v tujini.

jeva. Stojan Serbec in Stanko Pirc, člani razsodišča pa Mirko Mirmik, Marjan Morelj in France Čuček.

* Novi grobovi v Mariboru je umrl upokojeni notar g. Križan Ferdo. Pogreb rajnega bo v soboto ob 15. na franciškansko pokopališče na Pobrežju — V Ljubljani je preminil upokojeni mestni trošarinski nadpaznik g. Bitenc Mihael. Pogreb bo v soboto ob 14. iz hiše žalosti, Ceretova 19, k. sv. Križu. — Dalje je umrla v Ljubljani upokojenka tobačne trgovice ga. Pestotnikova Apolonija, rojena Jevnikarjeva. Pogreb bo v soboto ob 16. izpred

DARILNE

kasete, doze za puder in cigarete, manikire, razpršilci, parfumi itd. v največji izbiri v PARFUMERIJI »VENUS«, Tržteva 9

* Praktični učiteljski izpiti so se vršili pred državnim izpitnim odborom od 23. do 29. t. m. na drž. učiteljski v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelji pripravnikov (ce): Stern Cita, Segula Pavel, Smitek Antonija, Avgustin Brigita, Debeljak Franciška, Erker Vera, Petrovič Boleslav, Rozman Angela, Spindler Dušan, Toroš Jožefa, Kostrič Olga, Studen Ana, Sušteršič Marija in Vivot Zofija.

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti ljubljanske univerze gg. Leo Schaubach, Stanislav Osterc iz Maribora in Drago Žuža iz Celja. Čest tamo!

* Pančevu dobi stalno otroško gledališče. V nedeljo bodo v Pančevu otvorili stalno otroško gledališče »Dečja radost«. Gledališče se je ustanovilo na pobudo bivšega upravnika novosaškega narodnega gledališča Riste Spiridonovića. Ansambel sestavlja manjše število poklicnih igralcev in množica otrok, med katerimi so odkrili nekaj zanimanja vrednih talentov.

Vsaka očala po meri
zelo dobro sedeča in
lajen pagled pri

LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTIČNIKA

* Varaždinske tovarne so delavcem zvišale plače. V zvezi s podražitvijo življenjskih potrebščin so na intervencijo Hrvatske delavske zveze vse tovarne v Varaždinu sklenile, da svojim delavcem in namestencem povišajo plače. Tako so zvišale mezde za 20 odstotkov tovarna svile, tovarna Tivar in tovarna »Vuna Tekstil«.

* Dva mehaniki iz Slavonskega Bрода sta izdelala nov model podmornice. Mehanika Franjo Zavoriski iz Slavonskega Broda se je pred štiri leti lotil velike naloge, da izdelata model podmornice, urejene na svojevrednost način. Zavoriski je v svetovni vojni delal kot masinist na veliki podmornici in že takrat je zasnoval načrt, da bo konstruiral poseben tip podmornice. Svojo zamisel je predložil avstrijski vrhovni komandi s prošnjo, da mu omogoči izdelavo. Strokovnjaki so bili presenečeni nad njegovim osnutkom, a razpad države je preprečil izvedbo. V Jugoslaviji je Zavoriski svoj izum na tistem izpopolnjeval, poleg redne službe je delal noč in dan. Nazadnje se je zagnal v svojemu tovaršu Ljubi Stančiču, ki mu je marljivo pomagal. Izum nameravata postaviti državi na razpolago. Tip nove podmornice bi po njunem računu veljal samo okrog 200.000 din.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne Franz-Josefove grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Vel. rec. 5. št. 30474/33

* Mešani zbor Glasbene Matice Ljubljanske bo koncertiral jutri v soboto zvečer v Pančevu. Začetek ob pol 21. v Svetosavski dvorani; v nedeljo pa v Beogradu v dvorani Kolarčeve univerze in sicer ob 11. dopoldne. Na sporedu vokalnega koncerta so dela skladateljev: Lajevca, Foersterja, Adamca, Tomca, Gotovca, Slavenskega, Milojevića in Mokranjca. Zbor bo nastopil popoln in šteje 104 člane. Vodstvo koncerta bo imel v rokah dirigent pevskega zbora Glasbene Matice Ljubljanske ravnatelj Mirko Polič. Prodaja vstopnic na blagajni Kolarčeve zadružbine.

* Nova uprava Jugoslovenskega akademskega društva »Triglava« v Zagrebu. Na obnem zboru JKD »Triglava« v Zagrebu, ki je bil 17. t. m., je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Blaž Ržek, podpredsednik Vlado Kadunc, tajnik I. Ivan Matko in II. Alenka Mastnakova, blagajnik Marjan Kveder, knjižničar I. Dušan Pirjevec in II. Uroš Baš, arhivar Franc Polih, gospodar Lojze Nend, odbornik Vinčo Železnikar. Revizorji so Vilma Baehler-

mrliške veže zavetišča sv. Jožeta k sv. Križu. — Pokojnik kom. blag spomin, žalujc, čim naše sožalje!

ZA MIKLAVŽA!

MODERNI KRZNENI IZDELKI

PLASOL

OVATNIKI

MUFI ITD.

najceneje pri

L. Rot

LJUBLJANA, MESTNI TRG 5

* Igralska družina gluhoonemih nastopi na Vrhniki dne 8. decembra ob 20. v Sokolskem domu Neslišni žele s tem pokazati uspeh šolanja ljudi, katere je priroda prikrajšala za dar sluha in g. vora. Prireditve obeta biti za Vrhnice nekaj svojstvenega. Pozivamo jih, da s svojim obiskom podpro stremljenje teh nesrečnikov in tako dokažejo svojo človekoljubnost. Predprodaja vstopnic začne t. dni. Pohitite, nikomur ne bo žal!

* Lepa poklonitev naši šolski družbi. Delegati Pokojniškega zavoda v Ljubljani, zbrani na obnem zboru 26. novembra, so darovali svoje dnevnice narodno obrambni Družbi sv. Cirila in Metoda v znesku 2.250 din. GG. darovalcem se družbi iskreno zahvaljuje z željo, da bi naši mnogo posnemalec!

* Lastniki tovornih avtomobilov se opozarjajo na oglaš »Olt Generator«. Priporočamo lastnikom, da čim prej nabavijo »Olt Generator«, izdelek Osijskega Jevanice željeza in tvornice strojeva d. d. Osi. jek. »Olt Generator« je znatno bolj ekonomičen, ker potrebuje ogije.

VELIKA
BLANKOVA
PRATIKA
je izšla
1940

Iz Ljubljane

u— Današnja predprodaja vstopnic za novinarski koncert bo dopoldne ob 10. do pol 13. ure v veži kina Matica, ker bo Matična knjigarna radi narodnega praznika zaprta. Popoldne ob 18. ure dalje se bodo dobile vstopnice pri blagajni na Taboru.

Šaljivi predmeti

NOVOSTI I. 1940.

v veliki izbiri v drogeriji KANC Ljubljana, Židovska 1.
Novi ilustrirani cenik dobite brezplačno.

u— Krajevna organizacija JNS za Mestni trg. Preteklo soboto zvečer je imela ta organizacija svoj letni občni zbor pri Sokolu. Udeležba je pokazala, da je krepka napredna in jugoslovensko nacionalna misel tudi med stanovaleci tega največjega našega ideja nasprotnega okraja našega mesta. Zbrali so se somišljenici iz vseh stanov da slišijo poročila o našem notranjem in zunanem političnem položaju in prejmejo smernice za prihodnje delo. Izbrano politično poročilo je podal predsednik ljubljanske sreske organizacije minist. dr. Kramer. Govorili in podžigali so navzoče s svojimi podžigajočimi besedami predsednik organizacije g. Rebek, podpredsednik sres. organizacije g. Ztnik, g. tajnik te organizacije g. Cimerman in drugi. Pri volitvah je bil izvoljen z malimi sprememba-

KINO MATICA — tel. 21-24.
Ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.
V tej opereti je toliko humorja, komike in edinstvene godbe in petja da ni konec navdušenja in zanimanja. — Po vsem svetu je dosegel ta film največje uspehe.

KINO SLOGA, tel. 27-30

mi stari odbor z g. Rabekom na čelu. Občni zbor se je završil v najlepši slogi z novimi silami in neomahljivo voljo delati za zmago napredne in nacionalne ideje.
u— V Narodnem muzeju ostanejo zbirke za brezplačen nedeljski posest odprte le še prihodnjo nedeljo, 3. decembra od 10. do 12. ure dopoldne. O ponovni otvoritvi v prihodnji spomladi se izda posebno obvestilo. S to prekinitvijo nedeljskega poseta preko zimskih mesecev pa niso prizadeji brezplačni skupinski ogledi šol in korporacij ter plačani poseti ob delavnih dneh.
u— Redni občni zbor Narodne galerije bo v četrtek, 14. decembra ob petih v Nar. galeriji.

RAZVESELITE

tudi letos za Miklavža Vaše malčke z lepimi igračkami in primernimi darili, ki jih nudi v veliki izbiri in po zmernih cenah domača trgovina

IVAN SAMEC, Mestni trg 21.

u— Zbiralec in lastnik znanstvenih in umetniških zbirk vabi mestni kulturni odsek da svoje zbirke, ki jih imajo v Ljubljani, pripravijo zaradi priprav za njih zavarovanje proti morebitnim napadom iz zraka. Kdor ima torej kako zbirko za kulturno zgodovino pomembnih ali dragocenih predmetov, naj svojo zbirko natančno opiše ali katalogizira, navede svoj naslov in kraj, kje je zbirka shranjena ter vse to javi mestnemu kulturnemu odseku v Turjaški palači, Gosposka ulica št. 15, I. nadstropje, pisмено do 8. decembra t. l.

u— Vse nezaposlene delavce vabi mestno cestno nadzorstvo, da se o večjem snegu javijo na delo ob 4.45 zjutraj na dvorišču nekdanje šentpetrške vojašnice v pisarni mestnega cestnega nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljivi tudi vozniki, ki so pripravljeni odvažati sneg s cest in ulic v Ljubljano, naj se javijo z vozili ob 6.45 zjutraj pred navedeno pisarno na Vrazovem trgu.

TRADICIONALNI NOVINARSKI KONCERT

DNE 1. DECEMBRA OB 20. URI
NA TABORU:

Vojaški orkester

Akademski pevski zbor

Violinist L. Pfeifer

Solisti: gg. Ivančičeva, Janko, Franc.
Po koncertu prosta zabava — Ples
Dve godbi — Okusna okrepčila po
zmerni ceni.

u— Primorsko akademsko društvo »Dobrodo« priredi v soboto, dne 9. decembra ob 20. uri v telovadnici Sokola III. na Tyrševi cesti družabni večer, na katerega vjudno vabi vse primorske rojake.

Akadska Jadranska straža
ima v soboto — 2. decembra
svojo plesno vajo v Kazini

z ??

u— Obiščite šentjakobčane, ki so skrbno pripravili skutečkoga veselgro »Košček sreče«. Ta prirska zgodba nudi s svojo vedro vsebino, prirskega in humorjem gledalcem mnogo iskrenega smeha in zabave, ter vžiga in navdušuje gledalce. Za smeh in zabavo skrbita predvsem Bučarjeva in Moser kot zakonca Pustova. Pri predstavi udeležuje skoraj ves ansambel. Upriporitvi bosta jutri ob 20.15 in v nedeljo ob 15.15. Kupite vstopnice že v predprodaji ki bo od 10. do 12. 15 do 17. ter eno uro pred začetkom

ZA MIKLAVŽA

nudiva v bogati izbiri in najcenejše: juvele, ure, prstane, zapeljivke, budilke in vsa druga praktična darila

BRATA JOCAR — LJUBLJANA,
Pred škofijo 15. — Telefon 41 32.

u— Mešanska šola na Viču bo danes in v nedeljo ob pol 16. uri ponovila svojo akademijo. Spored akademije je zelo obilen in pester. Šola in učenci vabijo konjen občanstvo, da se te akademije posebno danes v čim večem številu udeležijo.

SAVOPED ohrani zdrave, suhe, tople noge — št. 1 din.
nogavice in čevlje. Vrečica samo 2.— Din.

u— Na rednem 25. obnem zboru Društva medencev 25. novembra je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Kovač Ludvik, podpredsednik Cvrtič Sava in Muzik Viktor, tajnik Vrabčič Janko in Gomč Faniha, blagajnik Bazar Mirko in Delin Herman, knjižničar Ušić Marian in P. talenčič Janka, gospodar Adamč Leon, odborniki Jaraš Marija in Žitko Aleksander.

u— Naval na splošno bolnišnico. Včeraj, zadnjega novembra, so v splošnem uradu splošne bolnišnice zabeležili občutljiva in pozornostni vredni rekord. Do več-

NAJVEČJI RUSKI FILM VSEH ČASOV PASTIR KOSTJA

NOVA EDICIJA.

Leonid Utjesov — L. P. Orlova

Samo še danes ob 10.30 (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri
vočnolepa Leharjeva opereta, poznana po vsem svetu.
V prvovrstni zasedbi briljantna Jeanette MacDonald in Maurice Chevalier. Film bajnega razkošja in lepote, divnih melodij in ljubkega šarma za sleherno oko in uho.

VESELA VDOVA

Jutri premiera velikega francoskega filma
z tajnstvene dežele tisočih senzacij:
VIHAR NAD AZIJO
s Conrad Veldtom, Sessue Hayakawa,
Mičko Tanaka in Roger Duchesnejem.

Prekrasen, pretresljiv film, film svetovnega trumfa!

ROBERT KOCH

Ta film predvajamo pod pokroviteljstvom
Profiteuberkulozne zveze v Ljubljani!

Herojska borba in triumf velikega znanstvenika na polju medicine, moža, ki je rešil človeštvo ene najopasnejših morilk — tuberkuloze!

V tem edinstvenem filmu nastopajo poleg E. Janningsa še Werner Kraus, Viktorija Ballasko, Lucie Höflich, Theodor Loos in drugi. Zaradi dolžine filma se predstave vrše danes ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri, jutri ob 16., 19. in 21.15 uri. Preskrbite si takoj potrebne vstopnice

Kino Union, 22-21

Danes ob 10.30 (po znižanih cenah) nepreklicno zadnjikrat

Joh. Strauss — kralj valčka

raj je bilo na razne oddelke zavoda sprejetih za 2850 bolnikov več kakor lani v istem času in vse kaže, da bo do konca leta številno sprejetih bolnikov zrastle do 34.500. Ta bilanca je slika razvoja, ki drvi v neizbežno katastrofo. Rastoči naval bolnikov na naš osrednji zdravstveni zavod je brez dvoma v zvezi s stalnim padanjem zdravstvenega nivoja širokih množic našega naroda, na drugi strani pa je v zvezi z upadanjem zdravstvenega skrbstva in nege. Splošna bolnišnica lahko vsako leto sprejme po nekaj tisočev več bolnikov, pač samo zato, ker jim vzdržema krajša pravico do bivanja v bolniški oskrbni. Sredi vrta splošne bolnišnice že kakšna tri leta stoji mrtvo, zapuščeno poslopje novega kirurškega oddelka — živa slika, kako se pri nas rešujejo tako važna vprašanja, in opomin, kako se ne bi smela reševati. Dolžnost poklicanih je, da sramoto našega osrednjega zdravstvenega zavoda brez odlašanja spravijo s sveta.

Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebotičnik.

u— V društvu »Soča« bo predaval to soboto, 2. decembra t. l., ob 19. uri zvečer v dvorani pri »Levu« v proslavo ujedinitja g. dr. Dinko Puc o »Hrvatih pred Jugoslavijo in v nje«. Tema je ravno v sedanjem času aktualna. Treba je obnoviti spomine na veličino svoječasne Hrvatske kraljevine, na njen propad, na dolgotrajne borbe Hrvatov za svobodo, da pravilno presodimo stališče Hrvatov po prevratu in sedaj. Predavanje bo velesanimljivo. Ta večer sodeluje pod vodstvom g. Premelca tudi oddelek pevskega zbora »Sloga«. Deklamacija male naše rojakinje Vabimo k polnoštevni udeležbi ne samo vse odbornike in člane »Soče«, temveč tudi vse prijatelje društva. Vstop prav vsem prost. Vsi dobrodošli. (—)

u— Zrebanje loterije Sokola Ljubljana-Siška je preloženo na poznejši čas. (—)
u— Starši, ki žele razveseliti malčke z obiskom sv. Miklavža na d. mu, naj sporoče cenjeni naslov oglašnemu oddelku »Jutra« do 4. decembra. (—)

u— Sokol L. Ljubljana-Tabor priredi v torek 5. t. m. točno ob 16. v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru miklavževanje za deco s pestrnim sporedom. Darila se sprejemajo v torek od 9. do 12. in od pol 14. do pol 16. v ženski garderobi na Taboru (vhod nasproti vojašnice). (—)

PREDAVANJE O AMERIKI
15.000 km čez USA
SE BO PONOVILO
V FRANCISKANSKI DVORANI
11. t. m. ob 20. zv.

u— Slajen spored v kinu Unionu. Prijatelji lepih filmov imajo danes dopoldne ob 10.30 zadnjo priliko videti film o velikem muziku Joh. Straussu. Film »Joh. Strauss kralj valčkov« je danes zadnjikrat na sporedu in se pr. dopoldanski predstavi predvaja po znižanih cenah. Straussova nesmrtna glasba, ki preveva ves film, nudi gledalcu filma nepozaben užitek. Pri dopoldanskih predstavah pa bo na sporedu »Mavski film«, ki je doživel pri včerajšnjem obnem premiero. To je prekrasni in vsebinsko pretresljivi film »Dr. Robert Koch«. Ta film je upravljen apoteoza moža zdravniškega znanstvenika, ki je žrtvoval ogromno truda in stutija, ogromno ponižanja in razočaranja, dokler ni dosegel svoj cilj in z odkritjem bacila tuberkuloze rešil človeštvo ene najhujših morilk človeške družbe. Ta film, ki v dramatično napetih in globoko pretresljivih prizorih predčuje življenje tega velikega genija, ta film bo pri vseh gledalcih zapustil nezbrisane, trajne vtise in zato naj ne bo človeka v Ljubljani, ki si ne bi očelet te filmske umetnice in se vsaj malo ne zanimal za življenje tega velikega moža. V filmu nastopajo same znane velike nemškega filma, kakor Emil Jannings, Werner Kraus, Theodor Loos, Paul Otto itd. Poleg teh znamenitih igralcev igrajo važne vloge sveda tudi

istotako odlične igralke-umetnice. Skratka, ves film zasluži največjo pozornost ljubljane. (—)

Ne pozabite da e Miklavž pred durmi

in spomnite se na trdko

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8,
in podr. PREŠERNOVA 9.

kjer dobite primerno Miklavžovo darilo za vsakogar in za vsak denar.

Velika izbira šaljivih predmetov, najnovjših igrač, šatulj, nečeserjev, manicur itd.

u— Redno jesensko licenciranje bikov za mestno občino ljubljansko bo v torek 5. decembra, po naslednjem razporedu: za Moste in Štepanjo vas ob 8. zjutraj na dvorišču g. Franca Černeta, posestnika na Zaloški cesti št. 142; za Barje ob 9. na dvorišču gostilne pri »Mokarju«; za Vič ob 10. na dvorišču g. Alojzija Beliča, posestnika na Viču št. 29; za Dravljice in Zapuže ob 10.30 na dvorišču g. Franca Tometa v Dravljah št. 218; za Šiško in Koseze ob 11. uri na dvorišču g. Valentina Babnika, posestnika v Zg. Šiški št. 32. Vsi blikovci naj prinesejo s seboj izveščke iz rodovnika glede porekla bikov, nadalje opozarjamo vse živinorejce, da je pripuščanje nelicenciranih bikov nedopustno in da bodo v bodoče vsi prestopki kaznovani strogo po zakonu.

Poleg krasnih resnih tudi dovtipna
DARILA — NOVA IZBIRA — v
Drogeriji GREGORIČ,
Ljubljana — Prešernova ulica 5.

u— Za mestne reveže je darovala 150 din ga. Emilija Jerasova, Langusova ulica št. 9, mesto cvetja na krsto svojemu nečaku Cirilu Jerasu, a mestna vrnarija je v znamenje tega darila položila na krsto preprost venec. Odvneti g. dr. Bogdan Žužek, Miklošičeva cesta 23 je izročil za revne otroke 1000 din, ki jih je poklonil njegov klient g. Josip Neuman, trgovec v Zagrebu, Gunduličevi 8, iz neke sodne poravnave. Za božični priboljšek najbednejšim v stari cukrarni je pa darovala ga. Frida Triplat, posestnica in gostilničarka pri »Konjičku« na Ambroževem trgu 9, 109 kg težkega preščka, a g. Velepič, trgovec s kurivom v Šiški, je za staro cukrarno poslal voz butar. Vsem dobrotnikom revežev izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih z željo, da bi se pred božičem tudi drugi dobrosrčni meštani spomnili mestnih revežev.

Sv. MIKLAVŽ je shranil

en del svojih lepih darov tudi pri narodni trdko

JANKA JAZBECA — Miklošičeva 12.
Poglejte in izberite!

u— Kmetsko prosvetno društvo »Brasda« priredi v soboto 2. t. m. ob 20. v dvorani restavracije pri Keršiču Miklavžev večer. Po pozdravnem govoru je na sporedu najrazličnejša kmetijska zabava, ki bo vsakega obiskovalca razvedrila s pravo kmetijsko preproščino. Sodeluje ciganska godba iz Trnja v Prekmurju. Vsi prijatelji in znanci in vsi tisti, ki si žele nepriljubljene zabave, pridite in se razveseljite z nami. Darila se bodo sprejemala v soboto popoldne ob 20. ure.

Vesolja in radosti za Miklavža in Božič

za otroke, je v »Jutrovi« mladinskih knjižnicah na pretek. — Letos bo Miklavž še posebno lahko obdaroval vse otroke; saj kupuje te priljubljene knjižice po Din 6.— v Tiskovni zadrugi v Ljubljani in v vseh poslovalnicah »Jutra«, po pošti pa jih razpošilja uprava »Jutra«, Ljubljana, Knaflejeva 5.

Na zalogi so sledeče knjige:

Kralj Debeluh in sinko Debelinko.
Prigode porednega Bobija.
Skok, Cmok in Jokica.
Janko in Stanko.
Prigode gospoda Kozamurnika.
Potovanje in čudovite prigode Tomija Popkinsa.
Samo in Joka.
Osel gospoda Kozamurnika.
Zgodba o Vrtismrčku in Silonški.
Jelarjevi čuvarji.

Naročite jih še danes!

u— Petkov začetniško-nadaljevalni plesni tečaj Jenkove šole v Kazini se drevi zaradi prireditve izjemoma preloži na torek, 5. decembra ob 20. uri v veliki dvorani Kazine skupno s torkovim tečajem in miklavževanjem. (—)

u— K Sokolu Ljubljana III. pride sv. Miklavž v torek 5. t. m. ob pol 18. za deco in ob 20. za naraščaj in članstvo. Darila bomo sprejemali v društvenem načelnstvu v torek popoldne.

Podpisano Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani razpisuje eno mesto

HIŠNEGA ZDRAVNIKA

v sanatoriju »Slamerjev dom«.

Prošnjo je vložiti do 12. decembra 1939. Pogoj so interesentom na razpolago pri TBPD, Ljubljana — Tyrševa cesta št. 5 (palača banke »Slavije«) med uradnimi urami.

Ljubljana, 30. novembra 1939.

Predsednik: E. GOMBAČ, I. r.
Tajnik: LOJZE SITAR, I. r.

u— Miklavževa plesna vaja JASO bo jutri ob 20. uri v Trgovskem domu Sv. Miklavž pride na smučeh in bo obdaroval pridne plesalce. Igral bo plesni orkester Swing-Rhythm. Vodi mojster Jenko. Lačnim bo na razpolago dobro založen bufet. Vsi ste iskreno vabljeni! Darila sprejemamo v soboto od 14. do 18. ure v Trgovskem domu.

— Dve nesreči. Včeraj so v splošno bolnišnico pripeljali štiri letno Lidijo Bregarjevo, hčerko tovarniške delavice iz šmarčarje pri Litiji. Na cesti jo je podrl kolesar in ji prizadel zelo hude poškodbe na rokah in nogah. Na Betajnovi pri Sv. Joštu nad Vrhniko so v sredo zvečer godovali Andreja. Domači fantje so napravili veselico velikega stila, bilo je pijače in jedelice, godbe in plesa, povrh pa so še možnari pokali. Pri tem se je 25 letnemu mizarskemu pomočniku Lojzetu Sečniku možnar razletel in mu prizadel nekaj nevarnih ran po glavi.

Iz Celja

u— Jutri vsi na miklavževanje Gabela I ob 20.30 v Sokolskem domu v Gaberju. Prvovrsten jazz! (—)

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

podružnica CELJE,
nasproti pošte — Cankarjeva cesta.
Domači puplarji varen var, izvršuje vse denarne posle. Najbolj varna nalozba. —
JAMSTVO DRAVSKE BANOVINE.
Pojasnila brezplačno.

u— Proslava praznika zedinjenja. Danes ob 8. bo služba božja v opatijski, nato v pravoslavni in evangelijski cerkvi, ob pol 10. pa v starokatoliški kapeli. Ob 10.30 bo v telovadnici v Sokolskem domu v Gaberju proslava Sokolskega društva Celja I., ob 11. pa v mestni telovadnici proslava sokolskega društva Celja matice. Drevo ob 20. se bo začel v Mestnem gledališču koncert, na katerem bodo nastopili Celjsko pevsko društvo Oljka, Celjski Zvon, godalni kvartet in mladinski pevski zbor Glasbene Matice v Celju ter celjska vojaška godba. Vse skladbe, ki bodo izvajane, so delo slovenskih avtorjev. Koncert bo nudil lep umetniški užitek. Ker bo prirejen v proslavo našega največjega praznika, bo občinstvo drevi gotovo napolnilo gledališče.

u— Priznana proslava Bratinovega orkestra jubileja v Celju. V proslavo 25letnice umetniškega udejstvovanja g. Vala Bratine, člana Narodnega gledališča v Ljubljani in nekdanjega umetniškega vodje Mestnega gledališča v Celju, so uprizarili člani ljubljanskega Narodnega gledališča v torek v celjskem gledališču Bevkovo komedijo »Partija šaha«. Jubilar g. Valo Bratina je opravil režisersko delo zelo skrbno in temeljito ter je postavil na oder izglajeno in do podrobnosti doganeno enoto. Sam je tudi igral vlogo tovarnarja Petra. S proga v »zakonskem trikotu«. S profinjeno, poglavljen, s dramatskimi momenti in prijetnim humorjem prepleteno igro je ustvaril lik, ki ostane v spominu. Petrovo ženo Erno je podala g. Mira Danilova v močnem občutju. Njena umetnost je učinkovala neposredno in je prežela njeno od-

lično igro v vseh odtenkih. V vlogi Galeta, tretjega v »zakonskem trikotu«, se je g. Drenovec s solidno in notranje uravnoteženo kreacijo močno uveljavil. Zelo je uga-jala tudi gđ. Maš. Slavčeva v vlogi stare služabnice Marte. Gledalci, ki so prišli počastiti jubilej umetnika g. Bratine, so doživeli večer globokega umetniškega užika. Občinstvo je prirejalo vsem, zlasti pa jubilaru g. Bratini, navdušene aplavze. Igralci, predvsem g. Bratina, so prejeli v znak priznanja vrsto krasnih šopkov.

R. P.
u— Ljudsko vsenčilšče. V ponedeljek 4. t. m. ob 20. bo predaval v risalnici mešanske šole univ. prof. dr. Milan Vidmar o temi »Dela in stroji«. Opozorjamo občinstvo na to zanimivo predavanje.

u— Šahovski brzoigranje. Celjski šahovski klub je odigral v sredo zvečer svoj redni brzoigranje za prvenstvo v mesecu novembru. Prvenstvo si je priporil g. inž. Savjov c s 10 točkami in pol od 12 dosegljivih. Sledila g. prof. Tavčar z 10 in g. Tine Kocmur z 8 točkami. Prireditelj je vzorno vodil reditelj g. Pešič.

u— Veliko zborovanje proti draginjam in za povišanje prejemkov nameravajo v kratkem prirediti vse delavske in nameštenske strokovne organizacije v Celju na zahtevo svojega članstva.

u— Iz policijske službe. G. Ivan Veščič, komisar pri predstojništvu mestne policije, ki je bil več mesecev na praksi v Ljubljani, je zopet prevzel svoje poole.

u— Iz odbora za pobiranje draginje in brezvestne špekulacije v Celju bo v spoznanju s svobodnimi strokovnimi organizacijami izstopil tovarniški delavec g. Martin Plankar, ki je bil imenovan v ta odbor kot namestnik nekoga člana, ki po mnenju svobodnih strokovnih organizacij ne zastopa delavstva.

u— Javna mestna knjižnica v Celju bo danes zaprta.

u— Živinske soli v doglednem času ne bo, ker primanjkuje sredstev za dematuriranje. To sporočilo je prišlo včeraj iz Zagreba iz Celje.

u— Andrejev sejem. Včerašnji kramarski sejem v Celju je obiskalo mnogo prodajalcev. Tudi kupcev je bilo precej. Kupčija je bila v splošnem povoljna.

u— Miklavževanje Sokola Celja I. za članstvo bo v soboto ob 20.30 v dvorani Sokolskega doma v Gaberju. Darila se bodo sprejemala ta dan od 18. dalje. Miklavževanje za deco bo v nedeljo 3. t. m. ob 14., za naraščaj pa ob 16. Darila se bodo sprejemala v nedeljo od 10. dopoldne dalje.

u— Miklavžev obisk na domovih bo tudi letos opravila prostovoljna gasilska četa v Celju. Naročila je treba oddati najpozneje do nedelje 3. t. m. v Gasilskem domu na dvorišču mestnega poglavarstva.

u— Društvo »Sočec« priredi v soboto 2. t. m. ob 20. pri »Turški mački« poslovilni večer svojemu članu, odborniku in podpredsedniku g. Adolfu Rey, sreskemu podnačelniku v Celju, ki odide na novo službeno mesto v Radovljico.

u— Požar. V torek okrog 16.30 se na Cretah nad Rimskim toplicam vnel kozelec posestnika Alojza Košiča. Ogenj se je hitro razširil in uničil ves kozelec. V kozolcu je zgorelo 100 stotov sena, vozove pa so rešili s tem, da jih spustili po hribu. Na kraj požara so poklicali gasilce z Dola, o. Sv. Jederti, iz šmarčarje in Laškega, ki pa niso stopili v akcijo. Škoda znaša okrog 40.000 d.n., a je le malenkost, no krita z zavarovalnico. Vzrok požara ni znan.

Iz Maribora

u— Spremembe pri mariborski podružnici Delavske zbornice. Kakor znano, je nova uprava Delavske zbornice v Ljubljani odpovedala službo uslužbencem podružnice Delavske zbornice in sicer vodji podružnice g. Čehu, voditelju knjižnice Režki Kristofovi in knjižničarki Pavli Reberškovi. Za vodjo podružnice je bil imenovan znani organizator ZZZ g. Mastinšek, razen tega sta nastavljeni še dve moči.

u— Plače in mezde zvišujejo. Spričo vse bolj naraščajoče draginje so mariborska zasebni podjetja po večini že zvišala svojim nameščencem in delavcem plače in mezde. Povišek je v skladu s povišnim ključem, ki se ravna po draginjskem stanju.

Danes ob 20.

SLAVNOSTNI PLES v Sokolskem domu

u— Zapisnega novega članstva in proslavo zedinjenja ima Sokol Maribor I. jutri 2. decembra ob 20. v prostorih vojašnice kralja Petra Osvoboditelja.

u— Ogromne količine živil in prešičev gredo vsak dan preko Maribora čez mejo.

u— Voje dobrovoljce poziva sreska organizacija v Mariboru, da se obvezno udeležijo sokolske proslave zedinjenja v Sokolskem domu danes ob 11.

u— Nova postojanka Maistrovih borec. V prostorih hotelja »Beograd« v Slovenski Bistrici je bil ustanovljen občni zbor tamnoškega odseka ZMB. Poročala sta zvezin podpredsednik g. J. Malenšek in zvezin tajnik g. Cimerman. V vodstvu so bili izvoljeni starešina sreskega sodišča dr. F. Muhič za predsednika, Drago Fric za podpredsednika, Franjo Lorber za tajnika, Ivan Kmetec za blagajnika.

u— Gledališke novice. Pri jutrišnjem premijer »Lepe Vide« bo navzoč tudi njen avtor, naš zaslužni skladatelj Risto Savin. Friderik Sirca, general v p. Vsebine opere bo natiskana na gledaliških lepkih, ki jih prodajajo biljetarji. Kakor pri vseh večjih operah, sodeluje tudi pri tej krasni domači operi priznani mariborski umetnik na harfi g. Lukež. — Prihodnja novost v mariborskem gledališču bo drama »Via mala«, ki jo je spisal švicarski pisatelj John Knittel.

u— Maistrovi borec iz Maribora in bližnje okolice se vabijo, da se polnočestvilo udeležijo slavnostnega plesa, ki ga priredi Sokolsko društvo Maribor-matica drevi ob 20. v Sokolskem domu. Odbor.

u— Naslednje spremembe veljajo od 1. decembra v mestnem avtobusnem prometu: Na progi Maribor — Sv. Peter se ustavi promet do preklica. Potniki na tej progi se lahko poslužujejo avtobusov na progi Maribor — Ljutomer. Na progi Maribor — Pekre — Limbuš: odpadejo vožnje ob sobotah iz Maribora ob 15. z vrtnitvijo iz Limbuša ob 15.30, ob nedeljah in cer-

kvenih praznikih pa ob 10 in 13 iz Maribora ter z vrtnitvijo iz Limbuša ob 10.30 in 13.30. Ostale vožnje na tej progi po veljavnem voznom redu. Na progi Maribor — Celje se izenači vozovina z voznimi cenami na ostalih progah. Spremembe so malenkostne in ne tijejo vse postaje. Na mestnih progah se ukinejo prestopne vozovnice in jutranji dinarski cenik. Cena mesečnim legitimacijam se zviša za din 25. ob din 50.

u— »Asi« so še tekmovali. Naslov biljardnega prvaka Maribora si je pridobil v prvi kategoriji tekmujočih biljardnih »asov« g. Hobacher, ki je napravil 2000 poenov. Drugi je Bender s 1841, tretji Lepelj s 1736, četrti Koser s 1194, peti Poš s 1160 poeni. Tekmovalci v drugi in tretji kategoriji končajo svoja tekmovalja v soboto. V kavarni »Jadrane« je vsak večer polno kiblec, ki z velikim zanimanjem sledijo poteku biljardnih tekmovalja.

u— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičencem svojim ima danes dr. Ivan Turin, Linhartova 12, v nedeljo pa dr. Alfonz Wankmüller, Františkanska št. 8.

u— Tasi in zeti. Ivan Vindji iz Limbuša je v prepripi z zetom 31letnim Alojzijem Rantašo zgrabil za sekuro, s katero je udaril Rantašo po glavi, da se je zgrudil ves krvav na tla in obeležal v nezvesti. Stanje poškodovanega Rantaše je precej resno. Zadevo razčiščujejo orožniki.

u— Robinsonov rod. V Maribor je prišel 16letna Danica R. Dekletce je po begnilo staršem iz Beograda. Hotela je preko meje, pa so jo pravočasno zajeli in jo spravili nazaj v Beograd.

Iz življenja na deželi

KRANJ. Občajna mesečna slovenska služba božja bo v nedeljo 3. t. m. ob 11. uri v Narodnem domu v Kranju.

JESENICE. Zvočni kino Radja predvaja danes ob 3. uri popoldne in 8. uri zvečer vefilm iz bojev ob irski revoluciji »Ovadu«. Po znanem romanu L. O. Flahertyja »Noč po izdaji«. Med dodatki zvočni tehnik in domači kulturni film. Sledi »Večna karavana«. (—)

NOVO MESTO. Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes in jutri, obkrat ob 20.15, ter v nedeljo ob 16., 18. in 20.15 zabavni zvočni film »Pogoj žene«. Veselo dogodivščino mladega zakonskega para, ki vzbujajo v vsakem gledalcu veselo razpoloženje. Pride odlični glasbeni film: »Koncert v Tirolu«. (—)

Iz Novega mesta

u— V spanju se je obešal na kavelj. Na potu čez Gorjance je obšla velika utrujenost mladega brezposelnega delavca Kljuna Viktorja. Zato se je ves premražal na pot v bližino Vinjo vas, kjer je dobil prenočišče in jed pri nekem posestniku. Tlesno izčrpani Kljun je na ležišču na skednju hitro zaspal. Zaradi mučnih sanj se je v spanju premetaval in se po naključju zvalil skozi neko odprtino. Pri padcu pa se je njegova desna roka nataknila pod kometec na oster kavelj, zabiti v tram. Na fantovo obupno kricanje so prihiteli domačini in nesrečnega močno ranjenega rešili kavlja. Fant je moral v bolnišnico.

u— Ni čutil, da ima noge ožgane. V Zagradcu pri žužemberku je prišel ves prezebljen k pastirjem 25 letni Pečjak Tomaž. Fant je stopil k velikemu pastirskemu ognju, si pregreje premrzle ude. Na svojo nesrečo je fant stal tik močnega ognja, ki mu je čez čas ožgal obe premrzli nogi, ne da bi bil siromak občutil. Šele, ko se je nameraval odstraniti od ognja, je videl, da je po nogah ožgan. Poškodovanca so pripeljali v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer mu zdaj zdravijo hude opekline.

u— Grozna nesreča družinskega očeta. 49 letni sodar Globava Franc iz Brezovice pri št. Jerneju je bil te dni zaposlen pri nekem posestniku. Marljivo sodar je bil baš gotov s nekim manjšim sodom, kateremu je vstavil dno, in začel je sod obdelavati s parafinom. Iz dosele še nepojasnjenega vzroka pa se je možu pri tem delu zgodila huda nesreča. Nemašno se je z velikanskim pokom novi sod razletel in težko dno je s svo silo priletelo v sodarjevi nogi ter ju zdrobilo. Na kraj nesreče je prihitel pozvani zdravnik dr. Reja iz št. Jerneja in hudo ranjenemu sodarju nudil prvo zdravniško pomoč. Nato pa odredil takojšen prevoz ranjenca v bolnišnico usmiljenih bratov.

Iz Zagorja

u— Protidraginjski odbor in drugo. Poročilo, ki ga je »Jutro« prineslo o tej stvari pred nekaj dnevi, je občinski upravi v Zagorju dalo povoda, da nam je dostavila nekaj informacij. Šele zdaj bodo Zagorjani lahko zvedeli, da se je krajevni protidraginjski odbor konstituiral že 26. oktobra. Žal pa moramo ugotoviti, da je bila dosele sklicana le ena seja, pa še ta ni mogla sklepati, ker ni bilo na predsednika ne župana. V svojem dopisu smo trdili, da bi odbor imel dolžnost, nadzorovati uvožene življenjske potrebščine, da bi se prebivalstvo preveč ne izkoriščalo. Gospodje pa za-trjujejo samo, da povečani uvoz znižuje cene. Če bi odbor v resnici posloval, bi lahko ugotovili, kdo dela draginjo. — Občina je večkrat intervenirala na odločilnih mestih za nastavitve drugega živnozdravnika, ko je bilo to mesto nezasedeno, nam pojasnjuje občina v svojem sporočilu. Mi pa smo objavili samo zanimivo pripombo občinskega odbornika in kmetijskega veščaka, da se občina bolj zavzema za namestitve kofjača, kakor bi se morala za namestitve živnozdravnika.

Iz Ptujja

u— Odbor za pobiranje draginje in brezvestne špekulacije v Ptujju tvori šest članov in sicer: predstavnik mestnega poglavarstva g. Zavodjal Mihael, magistratni ravatelj; predstavnik konsumentov dr. Muha Vladimir, sodnik; predstavnik za drugo skupino g. Ognjeslav, poslovođa, predstavnik trgovcev g. Cviki Ivan, trgovec, predstavnik proizvajalcev g. Greifoner Joško, čevljarški mojster; predstavnik stanovanjskih najemnikov g. Prajor Franc, bančni uradnik.

KOLESA

VELIKA MOTORJI
TRIOIKLI
SIV. STROJI

IGRAČNI VOZIKI, SKIROJI, AVTOMOBILSKI, KOLE. DELI
TRIBUNA F.B.L. Ljubljana, Karlova c. 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26 — Onkri franko

u— Napadi v pijanosti. V Ljubetavi pri Sv. Vidu je bila v ponedeljek poroka, pozne je pa gostija, na katero je bil povabljen tudi 20letni Anton Šeruga iz Ljubstave. Proti večeru so prišli na gostijo neki vinjeni fantje, ki so začeli izzvati. V zmedji je Vincenc Šmigoc zadel z nožem Šerugi tri vbode v vrat, ki so smrtno nevarni in bo le težko okrevale. Konrad Obrar, 18letni kmečki sin iz Budne pri Ptujju, pa je šel v večji družbi fantov v gostilno. Na cesti v Spulji, ga je Franc Janžekovič zabodel z nožem v pleča in mu ranil pljuča. Oba ranjenca se zdravita v ptujski bolnišnici. boakznobsh

Royal-kino, Ptaj. Danes divna pripovedka po istoimenski noveli od L. Ganghoferja iz prekrasnih bavarskih Alp »Nevlhte v maju«. Pesem tovarilstvu... (Hansl Knoctek, Viktor Staal).

u— Zvočni kino predvaja danes in jutri obkrat ob 20. uri, ter v nedeljo ob pol 16., pol 19. in pol 21. uri velik film iz francoske zgodovine z naslovom »Kralj poakznobsh. Kot dodatek filmski žurnal.

Najlepša darila za Miklavža — kupite pri drogeristu SKOČIRJU, Ptaj, Slovenski trg 11. Oglejte si izložbo!

Iz Litije

u— Uspelo predavanje CMD. Pohvalno omenjamo, da je otvorila letošnje predavateljsko sezono naša maritvja CMD. Delegat ljubljanske centrale CMD znani manjšinski delavec g. France Ostanek nas je povedel s skioptičnimi slikami na Kočevsko. Posvetili je šolski mladini posebno popoldansko predavanje. Pred večernim predavanjem, ki je bilo namenjeno odrasli mladini, je pozdravil simpatičnega gosta podpredsednik podružnice CMD g. notar dr. Grašič. G. Ostanek je nato prikazal delo CMD in nas seznanil s podrobnostmi, ki bodo marsikoga pritegnile v vrsto naše narodne obrambe. Razgrnil je pred nami za nimovitosti s Kočevske in so besedo zelo pozitivale lepe slike. Vsa prireditelj je trajala polni dve uri. Svoje čase smo imeli pri predavanjih več poslušalcev, kakor to pot. Prav tako predavanja pa so najboljše sredstvo za razbijanje malodušja v današnjih dneh. Priprani smo, da bo imel predavatelj, ki je znal tako čvrsto pritegniti poslušalstvo, prihodnje nabito predavalnico. Tistim, ki se predavanja niso udeležili, je res lahko žal. Za uspeh večera naj omenimo sile, da bo priredila naša podružnica CMD na pomlad skupno avtobusno potovanje v zanimive kočevske predele.

u— Miklavževanje za odrasle bo v Sokolskem domu v nedeljo 3. decembra ob 20. uri. Darila naj se izročijo do 19. hišni. Sokolsko mladino pa obišče Miklavž kakor običajno 5. decembra ob 16. Darila je prav tako treba izročiti tega dne do 15. hišni. Kakor smo zvedeli, bo letos spremljal Miklavža nov zbor prekrasnih angelčkov v popolnoma novi opremi. Tudi peklenski nastopijo z novim poglavarjem. Čeprav je pomanjkanje benca, se vendar pripeljeta Miklavž in njegovo spremstvo z letalom, peklenski pa z avtomobilom naravnost v Sokolski dom. K sprejemu pridite vsi in točni boji!

Iz Hrastnika

u— Pri Dragu Logarju, Hrastnik je priredila trvdka »Radio, dr. z o. z. v Ljubljani razstavo najmodernejših radijskih aparatov. Razstavljeni so aparati znamk »Radione«, »Telefunken«, »Orlone« in »Blau-punkt« itd. Razstavo vodi zastopnik trvdke Rotar Avgust, Hrastnik, Vstop na razstavo je prost.

Naše gledališče

D R A M A

Petek, 1. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Princ in pastirček. Mladinska predstava. Nastop sv. Miklavža in njegovega spremstva. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Hudičev učenec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 3. ob 15.: Princ in pastirček. Mladinska predstava. Nastop sv. Miklavža in njegovega spremstva. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Hudičev učenec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nova mladinska igra »Emil in detektiv«, ki je pri premijer v nedeljo tako navdušila mlade poslušalce, nudi otrokom v razliki s pravilnimi igrami in njihovo romanaike mnogo zdravih in koristnih naukov. Prva repriza bo danes ob 15. uri v dram.

Sv. Miklavž bo prišel z vsem svojim lepim spremstvom pozdravit vse, ki bodo v nedeljo popoldne prisostvovali v dramskem gledališču Golievi pravljici »Princ in pastirček«. Nagovoril bo svoje ljubljene in jim naznanil, da bo v torek popoldne, ko bodo v dramo igrali Golievo pravljico »Snežulčica«, prišel ponovno v gledališče, in sicer z vrhnanimi koši daril, ki jih bo razdelil pridnim otrokom. Pri »Princ in pastirček« bo v nedeljo popoldne izvajan zopet tudi balet.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Sobota, 2. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

O P E R A

Petek, 1. decembra, zaprto.
Sobota, 2.: Gorenjski slavček. Red A.
Nedelja, 3. ob 15.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Ero z onega sveta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠČE

Sobota, 2. decembra.: Košček sreče.
Nedelja, 3. ob 15.15.: Košček sreče, popoldanska predstava.

V soboto zvečer bo prva repriza A. Foersterjevega »Gorenjskega slavčka«, ki je zavaljo svoje domačnosti in dobre vzprizoritve bil deležen na sinočnji premijer najlepšega uspeha. Čeh Anton Foerster in naša pesnica Luiza Pesjakova sta nam s svojim »Gorenjskim slavčkom«, ki je v prvotni osnovi nastal že skoraj pred sedmimi desetletji, ustvarila prvo in najboljšo res narodno odsko delo. Franci kot Franjo, Ribičeva kot Minka, Španova kot Minkina mati, Anžlovar kot Chansonette, Barbičeva kot Ninon, Zupan kot Strukelj, Modest Sancin kot Rajdelj, Dolničar kot Lovro in Orel kot krtmar, so nam poleg režiserja Zupana in kapelnika Neffata porok za lepo in uspešno predstavo.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

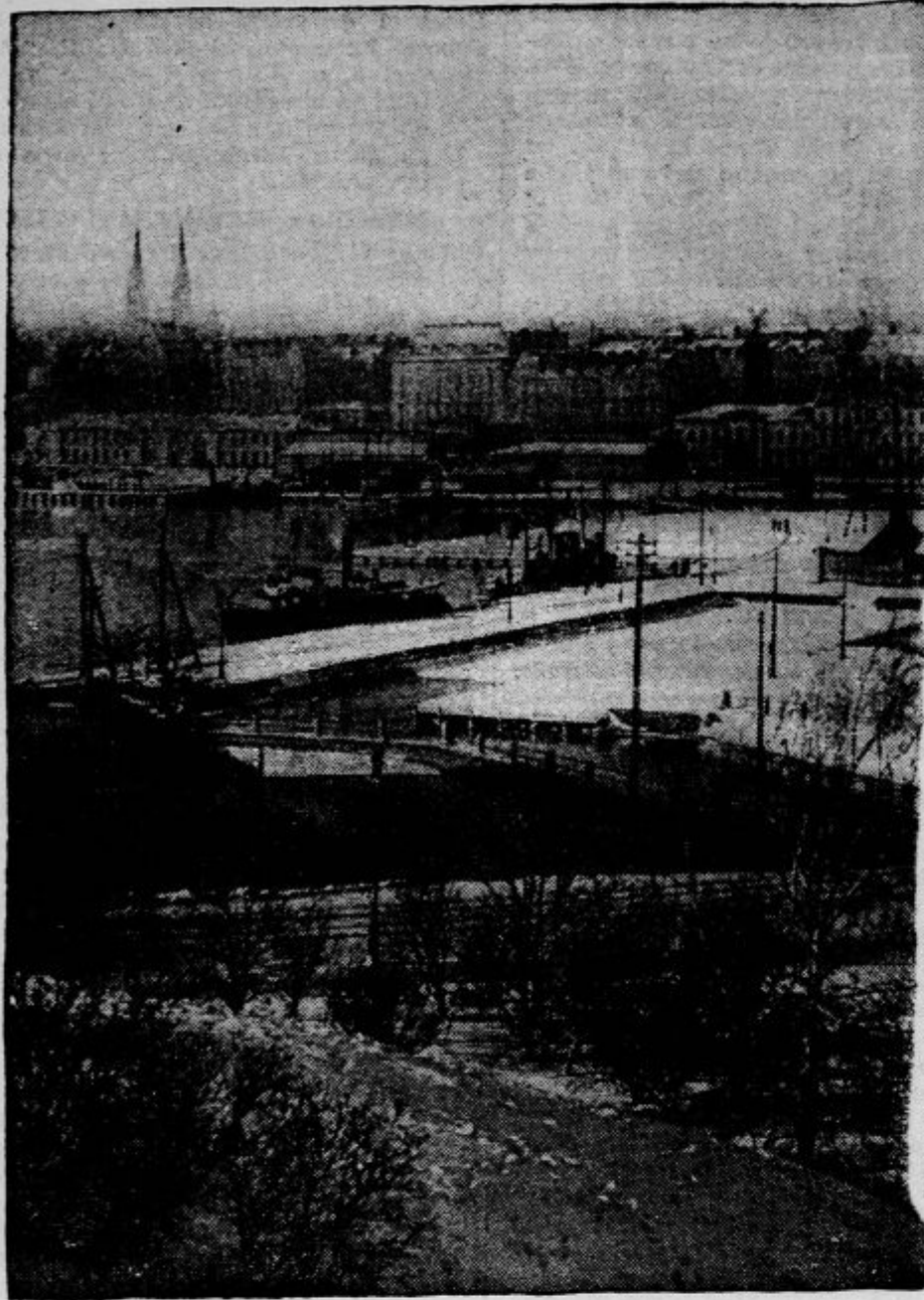
Petek, 1. decembra ob 15. uri: »Celjski grofje«. Brezplačna predstava za mestne reveže. — Ob 20. uri: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Globoko znižane cene.

Sobota, 2. decembra, ob 20. uri: »Lepa Vida«. Premiera.

Sokol

Ljubljanski Sokol bo skupno s Sokolom II proslavil državni in sokolski praznik Zedinjenja 1. decembra ob 11. v društveni telovadnici v Narodnem domu, na kar opozarja članstvo, naraščaj in deco obeh društev, zlasti člane, ki bodo s svečano zaobljubo dali tudi vidnega izraza svoji pripadnosti. Obleža za vse udeležence mešanska z znakom, razen za praporčake, ki morajo biti v kroju.

Akademija Sokola Ljubljana—VM. Prvi december bo viški Sokol tudi letos proslavil na zelo svečan način. Kot uvod je bila od 27. do 29. t. m. idejna šola za novo članstvo, ki so v njej bratje starosta, prosvetar in tajnik seznanili člane in članice z osnovnimi pojmi o sokolski organizaciji, zgodovini in ideologiji. Danes ob 11. bo v Sokolskem domu slavnostna seja društvene uprave, ob 20. pa slavnostna akademija s peštrnim sporedom.

Med Rusijo in Finsko se je začela vojna

Na levi: Helsinki, prestolnica Finske s pristaniščem — V sredi: Oddelek finske vojske s težko strojnico — Desno zgoraj: Finski strelec — Spodaj: Finsko topništvo na meji

Zakaj se rastline obračajo k svetlobi?

Tudi rastline imajo svoje hormone — Rastna snov avksin

Nenavadna lastnost rastlin, da se obračajo proti svetlobi, kakor tudi dejstvo, da v tem hitreje rasejo, sta dobila novo pojasnilo. Znanost je ugotovila, da obstoje tudi rastlinski hormoni, med tem ko v splošnem mislimo, da so hormoni le v živalskem svetu, iz rastlinskega pa izvirajo vitamini.

Najzanimivejši med rastlinskimi hormoni je rastna snov avksin. V vršičih trav in kali ovsu so to snov odkrili že l. 1914. Iz vršičev potuje v nižje dele rastline in povzroča njeno rast. Vsaka upogibnost rastline, ne samo tista, ki jo povzroča svetloba, temelji na močnejši rasti na strani, ki je odvrnjena od upogibnosti. Ugotovili so, da je na zunanji strani upognjene rastline več avksina nego na notranji strani, stopnja upogibnosti pa je odvisna točno od količine te snovi.

Za kako majhne količine pa gre tudi pri tem hormonu, je razvidno iz tega, da vsebuje miligram v kristalni obliki pridelanega avksina 50 milijonov enot. Spoznali so nadalje, da se avksin po osvetlitvi spremeni v lumiauksin, snov, ki je za rast neučinkovita. Tako povzroča sonce spremembo avksina na osvetljeni strani rastline in to pojasnjuje povečano rast na senčni strani ter naklon rastline proti svetlobi.

Pred kratkim so opazovali rastlino, ki je rasla v globokem vodnjaku in je v kratkem postala 16 m dolga, da bi dospela do svetlobe. Drugače zraste ta rastlina samo pol metra visoko. Njena rast je postala tudi takoj normalna, čim je zrasla preko roba vodnjaka. Tudi v tem primeru je razlaga ta, da so se ohranile velike množine avksina, ki svetloba nanj ni vplivala uničujoče. Iz istega razloga zrastejo tudi krompirjevi poganki v temni kleti tako hitro.

Vrhovni poveljnik rdeče vojske maršal Vorosilov

Poveljnik finske vojske maršal Mannerheim

Zmaga v osemnajstih mesecih?

Neka velika londonska pisarna za stave ponuja stave v razmerju 10 proti 1, da bo Velika Britanija v sedanjih vojni zmagala v času 18 mesecev.

Domača lekarna

Pripomočki, ki naj bi ne manjkali v nobeni urejeni hiši

Domačo lekarno predstavlja zaboj ali omarica, ki jo postavimo na posebno mesto tako, da otroške roke ne morejo zraven. Tu hranimo za prvo silo vsakovrstne pripomočke, in sicer:

pomirjevalne: n. pr. špajkove (baldrianeve) kapljice, špajkov čaj;

pripomočke, ki lajšajo bolečine: n. pr. v podobi raznih tablet ali praškov, ki jih dobimo v lekarnah. Na zunanjo uporablamo lahko kafrov spirit, francosko žganje ali ar-

nikovo tinkturo;

pripomočke za rane, zlasti opekline: vazelin, lanolin, obvezila različnih vrst in oblik;

odvajalne pripomočke: ricinovo olje, senesovo listje, senesove stroke, prsni prašek; pripomočke zoper drisko: posušene borovnice;

pripomočke za znojenje: španski bezeg ali čaj iz lipovega cvetja;

pripomočke zoper kašelj in zsluzenje: prsni čaj, slezove korenine, islanski in irski mah;

pripomočke za grgranje: kaduljevo listje ali hrastovo skorjo (obenem pripomoček zoper ozeblino), vodikov prekis in ocetno kislino (pri obeh snoveh za eno čajno žličico na kozarec vode).

Domača lekarna naj vsebuje nadalje kamilični čaj in čaj poprove mete, sladki janež kot splošno zdravilo za otroke, dvojno ogljikovo kislino, glicerin, salicil, posipalni prašek za rane, jelenov loj (zlasti za utrjene, odrgnjene noge), vato, škatico varnostnih zaponk, toplomer za mrzlico, jodovo tinkturo, gumast ogrevalnik ali lončen vrč, in kar je še takšnih drobnih reči, ki jih v družini vedno potrebujemo za vse primere.

Pospesene poroke na daljavo

Nemške oblasti so vojakom olajšale poroke na daljavo in odpravile razne formalnosti, ki so jih doslej zadrževale. Vojakom ter njihovim nevestam ni treba predlagati listin za izkaz plemenskega izvora in spričeval o sposobnosti za poroko. Tudi glede ostalih dokumentov so podrejene oblasti prejele nalog, naj postopajo čim širokogrudneje.

Tri pisma obenem

Ženska z „mnogimi možgani“

Da je mogoče človeško voljo z dolgo vajno osredotočiti na izvrševanje skoraj nemogočih stvari, kaže neka artistka po imenu Thea Alba, ki zbija s svojimi spretnostmi splošno občudovanje. Thea Alba je sposobna istočasno z vsako svojih rok pisati po eno pismo in pri tem tretje še diktirati, a to celo v treh jezikih. To pa še davno ni vse, kar zmore.

Na vsakega svojih deset prstov pritrdi po en svinčnik in je zmožna potem napisati istočasno deset različnih števil. Za to žensko z »mnogimi možgani« je malenkost napisati kakšen stavek z bliskovito brzino v obratno smer. Prava šala ji je sešiti h klavirju in zaigrati z desno roko valček, z levo pa polko, pri čemer lahko zapoje še kakšno pesem.

Kjerkoli je Thea Alba nastopila, in v 17 letih je prepotovala že pol sveta, zbija presenečenje in pozornost. Mnogi ljudje namreč menijo, da dela s kakšnim spretnim trikom. Ni pa nobena čarovnica, pripoveduje sama, temveč si je morala svoje spretnosti pridobiti s težkim delom, čeprav se je zmožnost za mnogovrstno istočasno delo kazala pri njej že zgodaj.

Kot otrok je bila zelo raztresena, mislila je istočasno na sto različnih stvari in v 50. li je imela zavoljo tega mnogo sitnosti. A kar se tiče iger s spretnostjo in kombinacijskih nalog, je bila že tedaj majhna mojstrica, dokler je niso napotili, naj te svoje talente razvije. S svojimi sposobnostmi je edinstvena. Doslej še ne vemo za človeka, ki bi mogel tako dovršeno posnemati njene zmožnosti.

Trgovec s senzacijami

Mr. George Hamid iz New Yorka — Akrobati z dovršeno spretnostjo

Če hočete postati akrobat smrti, se morate obrniti do mistra Georgea Hamida v New Yorku, ki je »manažer vseh vrstolomnikov« in ki vam lahko dobavi vsak dražljaj za živce po naročilu. Mister Hamid je agent tistih, ki prezirajo po svojem poklicu smrt. Skrbni za motorne vozače, ki divjajo skozi steklene šipe, za drzne letalce, ki skačejo iz gorečih strojev, kakor tudi za ljudi, ki uprizarjajo avtomobilске dirke ter skačejo z visokih ploščadi s konji v vodo. Samo za življenje se ti ni treba bati. Biti moraš spreten akrobat ter obvladati tehniko padanja, kajti za to tehniko gre tu: in potem si za Hamida pravi mož.

»Trill-Merchant« je zapisano na vratih Georgea Hamida. To pomeni nekako »trgovca s senzacijami«. Ameriško občinstvo ima močne živce in je, kar se tiče senzacij, zelo razvajeno. »Skrivnost vseh teh predvajanj« pravi Hamid, »je umetnost padanja. Če pade naaden smrtnik iz avtomobila, ki drevi z brzino 60 km na uro, tedaj si v večini primerov zlahka vrati. Moji avtomobilski akrobati pa se spuščajo pri brzini 100 km na uro iz avtomobila s hrbtom na tla in se smeje spet dvignejo, kakor da se ni nič zgodilo. Imajo poseben čut za ravnotežje in obvladajo umetnost, da znajo v kritičnih trenutkih računati z desetinkami sekunde.«

Tu je n. pr. Lucky Treeter »kralj avtomobilskih akrobatov«. Vozi z brzino 70 km v starem, cenemem avtomobilu proti betonski steni in si pri tem ne skrivi niti prsta. Trenutek pred sunkom skoči na zadnji sedež. To gre tako hitro, da smatrajo gledalci ta skok že za posledico sunka. Lucky Treeter se na posevni ploščadi z avtomobilom lahko trikrat prekopicne, da zletijo razbitine 100 m daleč: toda sam ostane po zaslugi svojega posebnega čuta za ravnotežje in svoje spretnosti v padanju nepoškodovan.

V filmih je videti čisto motorne vozače, ki vozijo samo z azbestnim šlemom na glavi skozi stekleno šipo ali gorečo steno iz desk. Spretnost, drznost in brezpopojno obvladanje telesa omogočajo takšne podvige, ki v Zedinjenih državah po njih zelo povprašujejo. Akrobati mora voziti tako hitro, da zletijo drobci stekla ali goreče deske v smeri njegove vožnje, in oviro mora zadeti v natančnem pravem kotu. Najmanjša sprememba v tem bi pomnila smrt.

Enako nevarne so akrobatske spretnosti z živalmi. Zvezdnik med temi vrstolomniki, Lorena Carver, skače že dvanaes let na konjskih hrbtih z 20 m visokih ploščadi v vodo. Tu gre za to, da med padanjem ne izgubi ravnotežja in da se dobro oprime grive. Živali se pri takšnih skokih le redko poškodujejo, jahačem pa se dogaja, da si pri tresku na vodo ta ali oni ud polomijo.

V zadnjih petih letih se je pri naštetih predvajanjih, ki jih je posredoval mister Hamid, zgodilo le sedem smrtnih primerov, dokaz, kako dobro obvladajo akrobati smrti svoj poklic.

A NEKDOTA

Clemenceauja je obiskal neki prijatelj in mu v razgovoru pripovedoval, da je bil prejšnji večer v hiši nekakega znanega industrijca.

»Kakšni ljudje so bili tam?« je vprašal Tiger.

»Nu, običajni: eni, ki vedno sejajo in ničesar ne sklenejo, in drugi, ki molče.«

»Razumem,« je dejal Clemenceau, »bila so ženske in moški.«

VSAK DAN ENA

»To je najboljšo sredstvo, ki ga po najkrajši poti pripelje domov.«

(Judge)

Nemci odhajajo v Nemčijo

Preseljevanje Nemcev iz baltičkih držav še vedno ni končano. Dan za dnevom odhajajo iz Rige proti Nemčiji ladje z Nemci in njih lastnino — V pristanišču nakladajo tovore na ladje z velikimi žarjavi

SPORT

Danes bodo tekli po ulicah

Start in cilj za „Tek zedinjenja“ bosta ob 11.30 pred Narodnim domom

Kakor že dolga leta bo tudi letos na današnji praznik zedinjenja izvedel ASK Primorje svoj tradicionalni »Tek zedinjenja« po ljubljanskih ulicah. To je velika propagandna prireditev naših atletov, na kateri vsako leto tudi sportniki dostojno proslavijo naš največji narodni praznik.

Tekmovanje se vrši na dveh progah, in sicer na daljši, ki vodi tudi preko Gradu, in pa na krajši, ki je dolga približno 2700 m. Start in cilj za obe progi bo dopoldne ob 11.30 pred Narodnim domom. Za dalj-

šo progo potrebujejo tekači okoli 18, za krajšo pa okoli 10 minut.

Ker se prijava za ta tek sprejemajo še tik pred tekmovalcem, ni mogoče navesti natančno, koliko bo udeležencev, vsekakor pa je gotovo, da bo udeležba v obeh konkurencah prav lepa. Občinstvo na ulicah se naproša, naj v času, ko bodo tekači na cestah, samo od sebe vzdržuje red in upošteva navodila rediteljev, ki bodo postavljali na vseh prometnejših točkah.

V plavanju — samo še Hrvati.

Zanimiv potek nedeljskega občnega zbora JPS, potem ko so slovenski in srbski delegati zapustili zborovanje

Slovenski in srbski delegati so na nedeljskem občnem zboru JPS slednjič izjavili, da smatrajo svoje sodelovanje kot nepotrebnost in so spričo dejstva, da je predsedujoči dopustil ponovno glasovanje o dopolnile, že odločenemu vprašanju, t. j. da bo določeno vrhovno zvezo določili po treh mesecih delegati narodnih zvez, zapustili zborovanje.

Tako okrnjena skupščina je seveda najprej soglasno razveljavila za Hrvate usodni dopoldanski sklep in izbrala začasno predsedništvo izmed onih prisotnih, ki niso bili delegati klubov. To predsedništvo so tvorili gg. Bartole, Perić in Simović.

Najprej so si skupščinarji zavarovali hrbet z nizom formalnih sklepov, nato pa so spremenili dnevni red skupščine, tako da so se kot naslednje točko postavili volitev nove uprave in — seveda soglasno — izvolili bivši upravni odbor, ki naj mu mandat traja do sprejema novih pravil. Ta ukrep skupščine pa je pri vsej previdnosti prisotnih kamen spotike, ki se je le izmuznil pazljivemu očesu. Izvolitev je namreč nepravilna, ker določajo še veljavna pravila, da morajo vsi izvoljeni pri izvolitvi biti prisotni ali pa dati vnaprej pisni pristanelek, da izvolitev sprejmejo. Vsa savezna uprava je torej izvoljena nepravilno.

Ob tem času nekako je prišlo na skupščini do zanimivega intermezza: eden najglasnejših hrvatskih pobornikov, mr. Fraunspenger, je namreč, menda z namenom, da se iznebi občutka nesigurnosti o legalnosti skupščine, vprašal navzočega predstavnika oblasti, kakšno je njegovo mnenje in da-li se on strinja s potekom skupščine. Močno je bil razočaran, ko je ta predstavnik oblasti izjavil, da se sicer ne namerava mešati v zadevo, da pa smatra, da bi bilo po odhodu Srbov in Slovencev edino pravilno, skupščino prekiniti, ker je mnenja, da ni vse v redu in skupščina ni več kompetentna. Seveda so ga hiteli potolažiti in ga poslej iz previdnosti niso več spremljali za njegovo mnenje.

Reakcija

Morda je baš ta izjava predstavnika politične oblasti bila vzrok, da se je naenkrat med skupščinarji pokazala močna reakcija. Prišli so ugotoviti, kako bi se pridobili Slovence in Srbe za sodelovanje. Delegat sušaške Victorije, znani Vazmo-slav Pavešić, ki edini ves čas skupščine ni izgubil razsodnosti in objektivnega, res sportnega stališa ni hotel opustiti, je sestavljal kompromisen predlog, ki se je le toliko oddaljal od dopoldne sprejetega in pozneje razveljavljenega, da je predpisal, da postanejo pravilno veljavni le tisti sklepi, ki bodo na konferenci enakopravno zastopani narodnih zvezov soglasno sprejeti, kjer pa soglasnost ne bo dosežena, pa bo odločala nova izredna skupščina saveza, ki jo bodo tvorili delegati klubov. Ta predlog bi bil za obe strani sprejemljiv in verjetno je, da bi bil tako še dosežen sporazum. Vendar so zagrizenejši odločno nastopili proti temu predlogu, zlasti ga je nepopustljivo napadal in pobijal član bivše savezne uprave, v Zagrebu živeči Dubrovčan Zložilo, ki se mu je ves čas pridružen spiliti delegat dr. Ožanić in slednjič še znani Simović, ki je jasno povedal, da je za hrvatski pokret bolje »držati ga, nego lovi ga« in izrazil mnenje, da ne bi bilo tudi tri mesece pozneje boljše. Še eno bojazen je Simović glasno povedal, bo-jazen namreč, da se ne bi pozneje le kako moglo pripetiti, da bi plavalna zveza potovala iz Zagreba, medtem ko si danes, ko so Hrvati na skupščini sami, sedež vrhovne plavalne organizacije lahko zagisurajo dokončno.

Zložilo je zahteval, da se takoj prične debata o predloženih pravilnikih, dočim mu je bil postavljen nasprotni predlog Pavešić-dr. Ožanić, ki je bil soglasno sprejet, da mora uprava saveza pozvati ljubljanski in beograjski podsavez ter še osnovani hrvatski savez, da v roku 15 dni izberejo po enega predstavnika klubov svojega področja. Ti predstavniki naj predložijo predlog novih pravil vrhovne zveze. Obenem s tem pozivom dostavlja omenjenim organizacijam uprava saveza svoj predlog za nova pravila. Definitivno bo nova pravila sprejela izredna glavna skupščina saveza, ki se bo vršila 14. januarja 1940. Mesec dni po tej skupščini morajo narodni savezi predložiti vrhovnemu savezu na odobrenje svoja pravila, nakar bi se po njih konstituirali.

Ta sklep, ki je bil sprejet na pošteno in iskreno pobudo Pavešića in dubrovniškega delegata Kolića, označujejo Hrvati sedaj kot odprta vrata za sporazum med vsemi tremi deli našega plavalnega saveza. V obliki, kakor ga je Pavešić zamislil, bi to v resnici mogel biti, z dodatkom dr. Ožanića pa je samo še »Bluff«, pesek v očeh, varanje poštenosti — zlasti še po vpoštevanju nadaljnjih poznejših sklepov iste skupščine.

Kakšna bo plavalna sezona 1940?

Skupščina je imela na dnevnem redu tudi še čisto tehnična vprašanja za sezono 1940. Mnenje nekaterih je bilo, da naj se vsa ta vprašanja prepuste izredni skupščini, ki bo sprejemala pravila vrhovne zveze in naj bi jih torej obravnavala po doseženem sporazumu s slovenskimi in srbskimi klubovi. To pa ultra-Hrvatom seveda ni šlo v račun. To vprašanje so namreč dan prej že reševali in za sebe rešili, zato

so zahtevali, da se vsa ta vprašanja rešijo takoj.

Za vse, kar so o tem vprašanju sklepali in sklenili, so imeli pripravljen točen koncept in če je kdo kdaj malo zašel iz tega koncepta, so ga takoj opozorili, češ: »Kaj pa govoriš — saj smo vendar sklenili drugače«.

Najprej so določili, da ostane tekmovalne za prvenstvo poedincev v celoti takšno kakor je bilo letos. Le toliko naj bo popolnejše, da bo tekmovalci v resnici pozvali savez in vsem pozvanim tudi plačal stroške, ne glede na to, bodo li predpisani minimum doseglj ali ne. Tudi je bilo odrejeno, naj se prvenstvo za moške in za ženske obenem vrši na istem mestu, razen, če bi drugače zahtevalo, podobno kakor letos, posebne prilike. Na prvenstvo poedincev tudi klub lahko prijavi svoje tekmovalce, ki jim po obstoječem pravilniku saveza plača stroške, če bodo dosegli predpisani minimum. Datum te prireditve in mesto, kje bo, naj bi določila savezna uprava. Lahko si predstavljamo, da ga dogleden čas v Sloveniji ne bo!

Udarec za udarec po slovenskem in srbskem plavalnem sportu

Če je vse doslej sportni interes že bil potisnjen daleko v ozadje, je pa posledično moral umolknuti pred brezobzirnostjo, s katero so se poslej uveljavljale subjektivne hrvatske ambicije. V tej situaciji so seveda vse koristi izšli zase hrvatski mali klub, ki so se na račun hrvatske vendarle enkrat mogli postaviti rano ob rano velikim, obenem najmočnejšim v Jugoslaviji, kar jim doslej ni uspelo.

Skupščina je najprej z glasovi malih klubov proti Jadranu, Jugu in Victoriji odločila, da ne bo več juniorskega državnega prvenstva, ampak se bo juniorsko prvenstvo vršilo samo v organizaciji narodnih zvezov. Argument: juniori ne bomo vzgajali v hrvatskem duhu in ne bomo dopuščali, da prihajajo v stik z drugimi narodnostmi!

Prihodnji sklep je bil, da se ukinejo pokrajinska prvenstva, ki jih je uvedla lanska skupščina in so se obnesla v splošno zadovoljstvo. Mesto njih naj bi se vršila prvenstva poedinih narodnih zvezov. Nič ni pomagal ugovor tajnika Farela, češ da so pokrajinska prvenstva bila ustanovljena zato, da ne bi bilo dolgih potovanj za male klube, ki jih finančno ne zmoroje (na pr. potovanje iz Dubrovnika ali Hercegovine v Zagreb ali obratno). Da ne bi morali hrvatski klubi v zapadni pokrajini tekmovali s slovenskimi, je ta argument moral pasti — pokrajinskega prvenstva ni več.

Mesto medpasnega prvenstva je uvedeno tekmovalje pravok poedinih narodnih zvezov, ki ga priredi savez. Zmagovalec v tem tekmovalju ima pravico, izzvati po pravilniku za ligaške tekme poslednji ligaški klub na kvalifikacijsko tekmo za vstop v ligo. Določeno je še bilo, da na prvenstvu narodnih zvezov smejo nastopati tudi moštva ligaških klubov, ne prejmejo pa za to nikake odškodnine, kakor ostali tekmovalci. Morajo pa ligaški klubi javiti savezu pred pričetkom tekmovalja v ligo vse tekmovalce, ki bodo v teh tekмах nastopali in ti tako prijavljeni tekmovalci ne smejo na narodna prvenstva, na ligaških tekmah pa smejo startati samo ti in nobeni drugi.

Za konec pa so si spretni režiserji prihranili državno prvenstvo moštev — ligo. Tu se je razvil predsedujoči mr. Fraunspenger, sicer tudi predsednik Zagrebskega plavalnega kluba. Dolgo je govoril, dokazoval in prepričeval vse navzoče, pa tudi samega sebe, da si je njegov klub, ZPK, v pretekli sezoni pridobil polno kvalifikacijo za vstop v ligo, pa tudi, da si je Ilirija s svojo odsotnostjo v pretekli sezoni, ki jo je prikazal kot nesportni trik, to kvalifikacijo zapravila in v ligo ne spada več. Ni mogel preko dejstva, da je savezna uprava, v kateri je on bil podpredsednik, sama proti volji Ilirije odločila, da je Ilirija ligaški klub, ugotovil pa je, da je Ilirija bila ligaški klub samo do skupščine, sedaj pa ni več.

Delegat ligaškega Juga je v vsem, kar se je ligaske Ilirije podprl Fraunspengerja, zahteval pa je, da naj v sezoni 1940 kot v pretekli bodo samo trije ligaški klubi, medtem pa naj s tour-rebour tekmo ZPK in Ilirija odločita med seboj, kdo bi morebiti mogel za prihodnje leto biti sprejet kot četrti v družbo ligešev.

Ni ni pomagalo, da so objektivneje zmagavali z glavo, ker niso mogli razumeti vsega tega. Predsedujoči je dal na glasovanje samo dva predloga: ali samo trije ligaši (Victorija, Jadran in Jug), ali pa štirje z ZPK kot četrtim. Nikogar ni motilo, da so vsi vedeli, da je Ilirija po moči najmanj pred Jadranom in ZPK — likvidiral so Slovence popolnoma. Prodi je Fraunspengerjev predlog — ligasji za sezono 1940 so štirje hrvatski klubi.

Za usodo Slovencev in Srbov se ni zmo-gil nihče več...

Dvakrat Ljubljana—Hermes

Popoldne ob 15.30 dalje na Igrišču ob Tyršovi cesti

SK Ljubljana bo danes za trening priredila domači spored. Nastopila bo z mešano mladjo garnituro, pa tudi z ligaškimi moštvom, obhkrati proti Hermesu. Vodstvo kluba se zaveda, da mora obdržati ligaški

enajstorico v treningu zaradi božičnega gostovanja v tujini. Juniorski nastopijo ob Tyršovi cesti ob 13.30, ligaško moštvo pa ob 14.30, val na Igrišču.

Slabi pojavi med smučarji-tekmovalci

Ali se v smučarstvu tudi že začena tihi profesionalizem?

Nedavno smo zasledili v zagrebških listih kratko vest, da je znani smučarski tekmovalac in dosedanj član SK Ilirije Andrej Kerštain stalno angažiran kot trener zagrebškega kluba Marathona in bo v letošnji sezoni najbrže tudi aktivno tekmoval za barve tega društva.

Ko smo se informirali pri vodstvu smučarske sekcije SK Ilirije kako je prav za prav ta njen član prestopil v zagrebški klub, smo prejeli o tem nekaj podatkov, ki mečejo zelo čudno luč na sportno kvaliteto tega smučarskega tekmovalca. 24 letni Kerštain, ki mu je zibelka tekla v Ratecah, je bil od mladih nog v smučarskih vrstah SK Ilirije in je tamkaj dosegel polagoma tako odlično formo, da je bil lani sprejet v državno reprezentanco in je z uspehom zastopal Jugoslavijo na FIS prvenstvu v Zakopanah in tudi na nekaterih mednarodnih tekmah dosegel najvišje uspehe. Letos poleti pa je Andrej, ki je bil sicer zaposlen v tovarni KID na Jesenicah, poslal svojemu klubu daljše pismo, v katerem je stavil nekatere neamaterske zahteve in obenem napovedal, da namerna, če ne bo dobil dovolj odgovora, oditi v Zagreb. Temu pismu je pozneje sledilo še podobno, v katerem energično zahteva povračilo neklih stroškov, potem pa grozi klubu, da bo razen njega izgubil — če ne bo pazil — še druge tekmovalce.

SK Ilirija na vse to zaenkrat ni ukrenila ničesar in Kerštain je medtem, kakor smo čitali drugje, res nastopil svoje mesto v Zagrebu. Kolikor je znano, je to prvi primer med zimskeimi sportniki, ki je precej podoben številnim aferam pridobivanja aktivnih članov v ostalih sportnih panogah, iz katerih je nastala marsikatera neveselost za klubova vodstva, imela pa so tudi za sportnike same mnogo slabih posledic. Kakor kaže, so se te metode začele torej uvajati tudi v smučarstvu in bi bilo stvari gotovo v korist, da bi ji nekaj pozornosti posvetili v vrhovnih simkosporthnih organizacijah. Če že ne gre drugače, da si morajo nekateri klubi pomagati s pridobivanjem tekmovalcev iz drugih klubov, potem naj se za takšne prestopne uvede natančen postopek kakor je določen tudi v ostalih sportnih panogah. Še bolj pa bi bilo želeli, da bi ta tihi profesionalizem po možnosti ne našel tal med samskimi sportniki!

V nekaj vrstah

Občni zbori podzvez SNZ bodo v nedeljo 10. decembra. Na zadnji seji upravnega odbora SNZ so bili sprejeti dokončni sklepi glede ustanovitve štirih podzvez v okviru SNZ, in sicer v Mariboru, Celju, Trbovljah in v Ljubljani. Ustanovitvi občni zbori teh podzvez bodo nepreklicno 10. decembra t. l. Za delegate SNZ so bili k tem občinam zborom določeni: v Ljubljano dr. Kuželj, v Maribor dr. Kosti, v Celje Martelanc in v Trbovlje Kralj.

Sportnih zvez in podzvez je vsak dan več. Zgledu bratov Hrvatov, ki so kot prvi začeli reorganizirati naš sport in si že ustanovili vrsto raznih hrvatskih sportnih zvez, so zdaj v naglem tempu začeli slediti tudi Srbi, ki so sprva nekako od strani gledali na ta razvoj. Tako je bil preteklo nedeljo v Beogradu prav na tistem ustanovitvenem Srbski motociklistični savez, v katerem so vključeni vsi motoklubi v državi razen iz Hrvatske in dravake banovine, ne glede na to, da je motokliskem na našem jugu še precej v začetkih in smo še malo silili o sportnih uspehih iz vrst teh klubov. Zvezo pa je še ima! Drug savez v Beogradu bodo dobili prihodnje nedeljo, in sicer Srbski teniški savez. Te dni se je pojavil akcijski odbor, ki je v kratki spomenici obrazložil, da ni zadovoljen s dosedanjim delovanjem teniškega saveza v Zagrebu in bo v nedeljo, 3. XII. še ustanovna skupščina Srbskega teniškega saveza. Tako gre to dalje in nihče se ne vpraša, koliko jih bo še in kaj bomo vse z njimi...

Srbi in Hrvati se za nogometni spored na naš narodni praznik niso mogli zediti glede tradicionalne medmestne tekme med Beogradom in Zagrebom in tako bo ta dan ostal brez pravega sporeda. V Beogradu bodo odigrali nekaj tekem za podsavezno blaginjo, v Zagrebu pa počakali na termina 2. in 10. decembra, ko bosta odigrani s napetostjo pričakovani tekmi med najboljšimi srbskim in hrvatskim klubom, BSK in Gradjskim, prva v Zagrebu, druga pa v Beogradu. Za zmagovalca je določen dragocen pokal, sodnika za obe tekmi pa bodo naročili iz tujine.

Italija bi hotela sodelovati na balkanskih igrah 1940. Nekateri listi so zabeležili vest, da bi hotela Italija, še olimpijski iger prihodnje leto v Helsinkih ne bo, sodelovati na Balkanskih igrah, ki bodo leta 1940. v Ankari. Vest, ki pa še ni uradno potrjena, pri nas pa sploh ne vedo ničesar o tem tekstu, je izvala med balkanskimi atleti veliko zadoščanje. Sicer pa je do Balkanskih iger še daleč in bo do tedaj še marsikaj drugače kakor je danes.

Razpis

cross-country SK Reke po Rožniku SK Reka priredi v nedeljo dne 2. t. m. cross-country po Rožniku s startom in ciljem na Strelišču pod Rožnikom. Tekmovalci se bo začelo ob 10.30. Tekmovalci bodo razdeljeni v dve skupini, in sicer v seniore (na 6 km) in juniorje (na 3 km). Prva dva plastrana v vsaki skupini bosta prejela člene diplome. Pravico nastopa imajo vsi člani sportnih klubov ne glede na to, ali in kje so verificirani. Prijave za to tekmovalje se bodo sprejemale do nedelje ob 10.15 na startu.

SK Ljubljana. Postave obeh garnitur za današnji tekmi so na običajnem mestu. Hermekani! Zaradi nepredvidenih okolištin je občni zbor preložen ob 10. decembra na pomnejši datum, ki bo objavljen v listih. — Moto-Hermes.

Moške simke suknje, hubertine in razne druge plašče tudi najceneje tvrdka

F. I. GORIČAR LJUBLJANA — IV. PETRA CESTA 22

Kulturni pregled

Razstava umetnostnega kluba »Lada«

Za tesnejše sodelovanje umetnikov na slovanskem jugu

Lada je v slovanski mitologiji boginja pomladi. Njeno simbolično ime so si izorali pod vplom uspeha I. jugoslovanske razstave v Beogradu leta 1904. Zastopniki Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov, ko so si osnovali društvo, oziroma štiri društva z enakim programom, ki naj bi prirejale skupne razstave v Sofiji, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Razmeroma kmalu po prvi razstavi sta sledili razstavi v Sofiji in Zagrebu, Ljubljana pa je ostala s svojo razstavo do danes na dolgu. Glavni propagator za ljubljansko »Ladino« razstavo, Ferdo Vesel, se je znašel pred neprilicami ovrkami političnega in gnetnega značaja.

V ilustraciji takratnih razmer oživljamo prigo do Veselove konfinacije na ljubljanskem gradu.

Naš umetnik je bil na I. jugoslovanski razstavi prodal eno izmed svojih najlepših slik »Pravilice« blagopojemnemu kralju Petru I. Osvoboditelju za denar, ki je po naših pojnih prav lep. Kupcu nakaznice iz kraljeve dvorne pisarne, ki ga je umetnik, po-nosen na to odlikovanje, hranil med svojimi spomini, je postal za Ferda Vesela usoden. Značilo za takratno justico je bilo, da je zadoščeval ta edini nedolžni corpus delicti za njegovo aretacijo in internacijo na ljubljanskem gradu.

Tako je bilo usojeno slovenski »Ladi«, da je prenehala živeti, preden je imela priliko prirediti četrto jugoslovansko razstavo v Ljubljani. Sledila sta ji sofijska in zagrebška »Lada«, medtem ko se je v Beogradu »Lada« po vojni zbudila k novemu življenju.

Lepa ideja svobodnega sodelovanja južno-slovanskih umetnikov skupin je počivala dolga leta, a je našla nekako nadomestilo v delovanju društva prijateljev umetnosti »Osvetla Zuzorić« v Beogradu, ki prireja leto za leto razstave umetnikov iz naše države. Organizacija teh razstav se pa razlikuje od »Ladine« predvojnih razstav v tem, da ne sodelujejo Bolgari in da posamezna središča ne izbirajo sama svojih kolektiv.

Ta dva vzroka sta napotila skupino naših umetnikov, da je stopila v stik z beograjsko »Lado« ter sondirala teren za obnovo skupnega dela na način predvojnega

organizacije »Ladine« razstav. Storitbi so ta v pričakovanju, da bo mogoče pridobiti za podobne korak tudi likovne umetnike v Zagrebu in v Sofiji.

V ta namen so se naši umetniki po skrbni izbiri članov odločili za ustanovitev slovenske »Lade«, ki so ji dali ime »Klub slovenskih umetnikov Lada«. Pod to firmo bodo stopili v nedeljo, dne 3. decembra prvič pred slovensko javnost s svojimi deli.

V dokaz tesnega sodelovanja z društvom srbskih umetnikov »Lada« v Beogradu je to društvo izbralo enega svojih najstarejših članov, slikarja Borivoja Stevanovića, ki je poslal kolekcijo svojih del na to našo razstavo in se je tako udeležuje kot gost.

Idejni program slovenske »Lade« se da po vzoru bratskega društva v Beogradu razkazati z besedami: Spoštovanje kvalitete in svobodnega dela ne glede na umetniške struje.

»Lada« ni in ne bo bitni izrazito konservativno društvo, a tudi nima namena propagirati programatična gesla, temveč hoče iti po edino upravičeni srednji poti, to je, iskati kvaliteto dela v vseh načinih izražanja.

»Lada« je zato propagatorica prave svobode ustvarjanja ter ne priznava razlik, pa naj ustvarjajo »starci« ali »mladi«.

»Ladine« razstave se bodo zatorej — kakor se bo ljubljansko občinstvo lahko prepričalo že v nedeljo — odlikovale po zanimivi mnogovrstnosti in pestrosti, o čemer že pričajo imena približno dvajsetih razstavljavcev od našega starostja Ferda Vesela do najmlajših Slezina, Jakoba in Uršića.

Nedvomno bo ta razstava zbudila v Ljubljani živahno zanimanje in bo gotovo zadovoljila vsakega obiskovalca.

Prva skupna razstava slovenske »Lade« v Ljubljani (priredila je doslej že kolektivno razstavo svojih članov Remčev, Gorjupa in Kogevška) ima — kakor rečeno — namen, da vzbudi tudi v zagrebških in sofijskih umetnikih željo po oživitvi svojih »Lad«, katerih namen bi bil poleg priprave domačih razstav skupno nastopanje v vseh štirih južno-slovanskih kulturnih središčih.

Kolikor se bo želja osnovevalcev ljubljanske »Lade« izpolnila, bo pokazala že bližnja bodočnost. —

Kosovo v narodni pesmi

(Srpeke narodne pesme. Kočovo)

Iz zbirke narodnih pjesama Novice Šaulića, Beograd 1933, stranji 279.)

Med najzanimivejšimi deli, ki so bila objavljena ob 55-letnici kosovske bitke, je nedvomno zbirka Šaulićevih narodnih pesmi o tej tragični epizodi srbskega naroda. Kot vreden zbiralec je pisatelj zbral mnogo nove snovi v pesniški obliki, dasi ko mislim, da je bila izčrpana že z Vukom Karadžićem.

Delo ni bilo lahko, kajti taka snov je kotična in rada zapelje v dilematizem. Toda g. Šaulić se je nesporno posredilo podati celotno zasnovo pričujoče knjige na umetniški višini tako, da vrednote srbskih narodnih pesmi, izklesane v živem narodnem duhu, očitujejo vso umetniško in instutivno silo ustvarjanja.

Uvod knjige je nekaj kritičen pregled dosedanjih znanstvenih naziranj o narodnih pesmih sploh, zlasti pa iz kosovskega cikla, utemeljen na dejanskih dokazih in verjetnih filozofskih in psiholoških zaključkih.

Skrbno zbrano gradivo, sistematično razdeljeno, opremljeno s jezikovnim komentarjem, s raznimi podatki in opazkami ter velikoma ob strani pesmi s debelo tiskano vsebinsko razlombo — predstavljajo veliko, natančno in sintetično podano snov, ki pa obenem razkriva, kako je srbski narod doživel kosovsko tragedijo in kako jo je izoblikoval v spomin pozornim rodovom. Slikovitost jezika in umetniških figur, variante posameznih motivov — pokazujejo marsikje do mojstrstva narodno pripovedništvo in jasno označujejo veličino duše srbskega naroda. Motivi so zajeti v junaških, viteških idealih z močnimi herojskimi tipi, poleg njih se pa vrste globoko doživljene ženske figure. Zato ni čuda, da so bile srbske narodne pesmi tista neuhajljiva globina, iz katere je črpal narod svojo vero in moč; pa tudi danes so neuhajljivi vir študija.

Zbirko pesmi zaključuje opis kosovske bitke v prozi.

V tem najnovijem delu se je pokazal g. Novice Šaulić na samo kot zbiralec in častilec narodnih pesmi, temveč tudi kot vestranski kritik s resno filozofsko, sistematično, estetsko metodo in brez romantike tam, kjer ni na mestu. Poleg tega očituje tudi svojo resnično pesniško naravo, zato ni čuda, da ga imenujejo nekateri Vuk Karadžić broj 2.

Radi pomanjkanja prostora ni možna analiza posameznih pesmi, kakor tudi ne opazovanje na podrobnosti in komentarju itd. Vse to pa je sila zanimivo in bi utegnilo napotiti marsikatero našega zbiralca — ljubitelja slovenskega slovstva na metodično in kritično obdelavo tevrne zbirne snovi.

Ne morem zamolčati, da je k izdaji te pomembne knjige pripomogel mecen g. Ilija Ranković, veliki idealist, ki se ni ustiral stroškov. Idealizem gg. Novice Šaulića in Ilije Rankovića sta nov dokaz v času zmed in zabod, da vendar stoji nad vsem, kot velika, edinstvena vrednota — narod in njegove ustvaritve. M. Š. K.

Zapiski

Naša kulturna reportaža v Zagrebu, ki se bo prihodnji teden zaključila z izjavo dr. Nikole Andrića in s obiskom pri slovenskem pesniku dr. Alojziju Gradniku, vsebuje stalno pozornost v hrvatskem tisku. »Hrvatski dnevnik«, ki je takoj priobčil v celoti razgovor s predsednikom Društva hrvatskih knjižovnikov g. dr. Ilijem Jakovčevićem in opozoril pozornost v svojem političnem delu na pomen

»Jutrovi« reportaža o hrvatski kulturi, prinaša v večerajnji številki dobeseden prevod našega prvega članka o slovensko-hrvatski kulturni vzajemosti.

Deset tisoč izvodov. Kakor izvedo, je bilo doslej — v dobrih devetih mesecih, izmed katerih so bili trije v mrtvi sezoni — prodani deset tisoč izvodov miniaturne, v umje vezane izdaje Prešernovih in Gregorčičevih pesmi (Akademski založba). Za božič pripravila založba izbor slovenskih narodnih pesmi v redakciji dr. J. Glonarja.

Novela Rudolfa Kresala v knjigi z naslovom »Vojna španjskega bozga« napoveduje založbo »Slovensko delo« (Ljubljana, Knafljeva 5-L). Knjiga bo obsegala nad dvajset tiskovnih pol in izide v opremi akad. slikarja Nikolaja Pirnata in Franceta školarja. Stala bo v platneni vezavi 100 din. — O romanu Rudolfa Kresala »Student Štefan« je objavil Anthony J. Klančar (Cleveland) v listu »Book s Broad«, ki ga izdaja univerza v Oklahomi v Zedinjenih državah simpatično oceno. Delo je po sodbi ameriškega kritika »med najbolj originalnimi in močnimi, kar jih je izšlo v slovenski literaturi«. Razodeva »mladega, nadarjenega novelista«, ki dobro pozna življenje mlade generacije. Sodba ameriškega slavista in kritika je nedvomno lepo priznanje pisatelju R. Kresalu.

Jože Borko, Osvobodilno gledališče. V lepo opremljeni knjižnici na 80 straneh s ilustracijami na posebnih prilogah je izdal mladi režiser Jože Borko svoje zapiske o gledališču. V knjigi, ki ji je spisal predgovor Milan Sirkušek, razpravlja o gledališkem prostoru, o igrah, o predstavi. O tej zanimivi in originalni knjižnovitvi nameravamo še priobčiti podrobnejše poročilo.

Bolgarska umetnica Petja Gerganova Stamatova in Vladimir Trađanilov, prvaka sofijske drame, sta te dni s lepim uspehom gostovala v zagrebški dram. Nastopila sta v Shakespeareovi »Zimski pravljici«. Poročevalec »Hrv. dnevnik« piše: »Bratska bolgarska gosta sta bila povod ovacij, kakršnih še ne pomnimo. Gledališče se je treslo od plaskanja, a občinstvo je v vprav zalpalo s ovetjem in v lovorenju, okrašenim s hrvatskimi trobojnicami«.

Nova izdaja Hercegovine »Abecedarika«. Pravkar je izšla šesta izdaja najbolj razširjene hrvatske knjige, o kateri smo že pisali v »Jutru« ob priliki poročila o boju, ki ga vodi Seljačka sloga v Zagrebu zoper analifabetizem med Hrvati. Je to Hercegovina znamenita »Abecedarka«, ki je bila leta 1922. natiskana v deset tisoč izvodih, 1. 1926 zopet v isti nakladi, 1. 1929 50.000 izvodih, 1. 1937. v isti nakladi in nato (brez Miškinove pesmi o Matiji Gubcu) v 35.000 izvodih, sedaj pa zopet v 50.000 izvodih. Potemtakem je ta abecednik izšel že v več kakor 200.000 izvodih.

Iz Trbovelj

— V restavraciji »Fortier« v Trbovljah je priredila »Radio« družba s o. z. v Ljubljani razstavo najmodernejših radijskih aparatov. Razstavljene so aparati znamke »Radione«, »Telefunken«, »Oricon« in »Blaupunkt« itd. Razstavo vodi zastopnik tvrdke Ivan Guček. Zidani most. Razstava bo trajala od 1. do 10. decembra t. l. Vstop je prost.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Sedanja vojna — vojna znanosti in računa

Sodobne vojaške operacije zahtevajo od moštva bolj ko kdaj izurjenosti, hladnokrvnosti in znanja

Nedvomno stoji v središču vsake vojne človek in njegove telesne in duševne sposobnosti so bile vsikdar znatnega pomena za uspešno vojskovanje, toda še nikoli se ni zahtevalo od borca tolikšne tehnične izobrazbe in duševne bistrosti kot danes. Zato lahko trdimo, da ima sedanja vojna čisto svojski poudarek, ker je vojaka zelo preoblikovala, dala mu je v roke nove iznajdbe, nove metode.

Še v zadnji svetovni vojni je bila divizija pešcev sestavljena predvsem iz infanterije, ki jo je podpirala konjenica in artiljerija, ki so ji bili dodeljeni še nekateri oddelki strojnice. Te tri sestavine divizije so tvorile popolno enoto, ki ji je poveljeval isti poveljnik. Šele proti koncu vojne so se pridružili tem sestavinam še posebni oddelki tankov.

Danes je stvar v marsičem drugačna. Ogromni polet tehnike v zadnjih dvajsetih letih, nenavaden razvoj v oboroževanju, novi načini utrjevanja, nova obrambna tehnika in podobno, vse to je povzročilo da se današnja vojna vedno bolj izpreminja v ogromen spopad tehnikov, računarjev, mehanikov in inženjerjev. Skratka, podoba te vojne je v bistvenih potezah drugačna, kar opazujemo lahko že v njenem dosežanju poteka. Dosegljivo se ni samo zabeležilo v vojni kroniki orjaških spopadov pehote, kakor se je to dogajalo v bitkah preteklih svetovnih vojn, ampak imamo opravka zgolj s topovskim ognjem, s poletji avijonov, in opaziti je, da se obe vojskupi so se stranki skrbno izmikata težjim krvavih spopadom, ki bi povzročili velike izgube človeških življenj. Videli bomo, kako je človek postal za sodobno armado dosti večja vrednota ko kdajkoli prav za to, ker je izguba izobraženega, preiskovalnega borca dosti pomembnejša ko v prejšnjih vojnah, ko so večkrat padale cele mase, ne da bi bilo to prelivanje krvi koristno za položaje prizadete armade.

Človeška kri je dragocen sok

V zadnji svetovni vojni smo videli, kako so se cele armade zarile v zemljo in se zakopale v strelske jame. To se dogaja tudi zdaj, že v začetku te vojne. Tudi sedaj rijejo oddelki v podzemlje in se skrivajo pod površino, odkoder se le redkokdaj prikažejo na beli dan. Človeka je treba zaščititi, zato ga skrivajo za premičnimi zakopki, za utrditvami na kolesih, ga zavijajo v debele odeje, da je neranjljiv za krogle in da mu cele granate precej visokega kalibra ne pridejo do živga. Bolj ko kdaj grede vsi napori za to, da se ohrani v bitki to, kar je danes najvažnejše: človeška življenja. In jasno je, da bo zmagal ali prej izstrelil zmago, kdor bo bolj hranil človeško kri in jo bo prelivel le v nujni potrebi. Danes posamezen vojščak ne stoji sam zase v borbi ko v prejšnji vojni, danes mora podpirati, vzemimo, strojničarja cel duet delavcev. Prav tako zahteva pilot, ki vodi svoje lovsko letalo, še bolj pa, če vodi bombnik, celih štirideset ljudi na zemlji. Raznih delavcev in mehanikov, ki so mu vsak v določeno pomoč.

Če pomislimo na stare viteške čase, ko je odhajal plemenitaš, opremljen s sulico in odet v jekleni oklep, na boj in mu je kvečjemu sledila še peščica njegovih hlapcev, pa primerjamo tega vojščaka z organizmom, ki ga tvori današnja, tudi najmanjša vojaška enotica, nam postane jasno, kako se je organizacija tudi v tem pogledu neizmerno zamotala, in postavljala pred vsakogar, ki v tej organizaciji sodeluje, ne majhne zahteve. Niti navaden pešec, ki so ga nekdo pogajali meniti nič tebi nič smrti v žrelo, ne more izhajati brez neke mere inteligence in znanja, ki se je od svetovne vojne znatno stopnjevala.

Stroji in računi

Osnovna poteza današnje borbe je njena mehanizacija, preciznost, njena specializacija. Danes lahko zahtevamo, da je postal vsak navaden borec v neki meri specialist. Pa naj vzamemo za potrdilo in osvežitve te naše trditve katerokoli področje vojaškega udejstvovanja, eno je povsod treba podčrtati: ljudje, ki jim je poverjeno upravljanje tega ali onega posla v vojaških operacijah, pričeni od premikanja velikih armad pa do neznačnih in navidez enostavnih nalog v prehrani in podobnem, ti ljudje morajo biti odlični vodje, morajo biti sposobni, da stroj, ki jim je podeljen v upravljanje, v resnici v vsakem slučaju hitro in pravilno spravijo v pogon.

Vzemimo moža, ki sedi v lahkem nasakovalnem tanku. Njegova naloga ni samo, da ta tank upravlja, to je, da ga vodi, on mora biti poleg pilota tudi strellec, on mora voditi radijsko postajo, ki je v tem tanku, obvladovati mora vse neštete priprave, ki tvorijo zamotani mehanizem modernega tanka. Predočimo si tank težkega kalibra, nekoliko premikačjo se trdnjavo! Ni tako enostavna stvar, obenem opazovati sovražnika, upravljati voz in uporabljati strelno orožje. Pomislimo samo na to zadnje delo, koliko opravka je že pri sami strojnici. Pa to še ni vse! Posadka v tanku mora skrbno beležiti povelja, ki ji prihajajo po radijskem sprejemniku, biti mora prav tako po radijskem aparatu v neprestanem stiku z drugimi tovariši v borbi, nadzorovati mora vse neštete številnice in ročice, hkrati mora kar se da hitro popravljati morebitne poškodbe in konec koncev se mora boriti proti neposrednemu sovražniku, bodisi proti topništvu, bodisi proti pehoti. Ko Eiko budnosti in živčnega napora zahteva točno upravljanje vseh teh dolžnosti, če se hoče tak moderna trdnjava uspešno udejstvovati v borbi!

Labirint v bombniku

Pravcati strojni oddelki pa je aparat modernega bombnega letala. Oziroma se pred sedež pilota, pa se zamislimo v to električno tovarno v miniaturo, ki je pred njim: dvajset različnih kazalcev, dvajset ročic, potem še razni vzvodi, najraznovrstnejše zaklopke, maske za vdihavanje, radijski aparat, različni oddajni aparati, pravcata hipermoderna zmes, ki nestrokovnjaka že na prvi pogled preplaši. Saj se mora v resnici vprašati, kaj neki počne pilot z vsemi temi iglami in kako mu

je mogoče nadzorovati vso to letečo mašinerijo.

Kako se vendar znajdete sredi te komplicirane aparature, kako morete imeti v evidenci vse te prijeme in kako je možno, da se poleg vsega tega še v zraku spoprimate s sovražnikom? Je povprašal francoski častnik mladega letalskega poročnika, ki se je pravkar pripravil na polet nad sovražno ozemlje.

Seveda ni lahka stvar, voditi borbo, manevrirati, meriti in streljati obenem, vse to je stvar vaje, premišleka in poguma! Je odvrnil poročnik. »Jasno, da se tega ni mogoče navaditi v nekaj tednih, niti v nekaj mesecih, to je zadeva treh let. Dobrega lovskega pilota ni mogoče izfabricirati kar čez noč. Celo zdaj, v vojnem času, ki je potreba po izvešanem letalskem moštvu tako kričča, je za tehnično izobrazbo odrejen kot najmanjši rok osemnajst mesecev. Razumeli me boste zategadelj, zakaj poveljstvo tako previdno pripravlja operacije in kako se na vso moč trudi, da izogubo človeških življenj omeji, kolikor mogoče. Vidite torej, da človeška kri ni tako cenena tekočina! Je smehljaje se zaključil častnik-pilot.

Podzemljiska oklopnica

Pravo sliko o značaju sedanje vojne pa si šele ustvarimo tam, kjer sta človeški um in človeška roka zgradili pravo čudo dvajsetega stoletja, namreč v eni izmed novih glasovitih trdnjavskih linij, ki si kot dva pripravljena leva prežita nasproti. Celo ljudje, ki so bili več ko samo v glavnih obrambnih postojah o razvoju moderne vojaške tehnike, izjavljajo, da so ostrmeli, ko so prestopili prag teh čudovitih trdnjav. Takole poroča o svojem obisku v tem podzemljskem blošču eden izmed onih, ki jim je bilo dano, pogledati si njegovo lice:

»Priznam, da sem, čeprav mi niso vojaške zadeve španaka vas, presenečen ob stal, ko sem komaj naredil par sto metrov na podzemljski železnici ter neznanako dolgih hodnikov, ki se raztezajo v daljavo do šest kilometrov. Znašel sem se, ko sem se povzpел po polzevo po železni lestevici, ki dvajseto spominja na ladijsko lestevico iz konopca, pred nekakšnim jeklenim stolpičem, ki ga je ravnal en sam mož, z roko držeč kratko ročico s tako lahkoto, ko da bi jemal vodo iz vodnjaka. Mislite si velikanski stroj, zgrajen v treh nadstropjih, ki ga vzvodi, ki sam teh-

ta nič manj ko deset ton, dviguje in spet pogreza kakor mu je zapovedano. In vse to gibanje se vrši tako tiho, vse drsi ko po olju, brez sunkov in brez škripanja, da človek ostrmi. Ali morda menite, da je še v navadi tisti že zdavnaj zastareli način streljanja, da se namreč strelja kar tako tja v dan brez pravega preudarja? Danes streljajo, ne da bi videli in sovražnika opazujejo posredno. Računi, podatki, preizkusi, vse to gre iz sobe za streljanje petnajst metrov pod brezlično površino, ki ne nudi sovražniku nikakršne koristne točke za obstreljevanje. Tu globoko pod betonsko streho sede pri mizi štirje ljudje, ki na tabli s kredo ali pa na papirju dajejo skrajno astronomsko naglo zbrano materialu končno obliko in povelju, ki ga telefon sporoči operativni enotici pri strelnem orožju. Vse je matematika, znanost, račun...«

Bistrejši bo zmagal

V tej vojni, ki je kakor smo videli, prava v zemljo zakopana oklopica, v kateri je vse urejeno na pogon elektrike, kjer je vse prepreženo s telefonskimi žicami, kjer noč in dan brne telefonski znaki — tu je človek postal del te mašinerije, postal je nekakšen misleči duh, razvil se je v možnost vse te mrke, jeklene aparature, ki mora na njegov povelje bruhati peklen na sovražno armado. Človeški um, ki je vprežen v ta organizem, se mora vsem njegovim funkcijam prilagoditi, ustvarjati mora čudeže. Zmagal bo tisti, ki bo to razpredeno mrežo tehnične držal na vajetih, ki bo znal spretno odkrivati pasti, ki jih nastavlja sovražnik, ki bo njegova razdalna dela umel omogočati.

Zmagal bo, če bo v mrazu, dežju, poplavih in blatu znal ohraniti nadzorstvo nad vsemi oddelki svojega delovanja in če bo do konca imel v oblasti vse, tudi najmanjše kolese stroja, ki se mu pravi vodstvo moderne armade, če bo znal ves ta mehanizem urejati s precizno, matematično metodo. Seveda ne zavisi vse od bistrine in prožnosti duha, vendar je umevno, da vse gmotno bogastvo in materialna preskrbljenost ne pomenita nič, kadar ne razpolaga armada še z drugim, najbrž še važnejšim pogojem, s fronto pogumnih, sposobnih ljudi. In zdaj se, da bo v prav tej vojni, ki od vsakega poedince terja maksimum njegovih sposobnosti, odločala ta od pradavnih dob velevažen moment.

Ludwig.

Ugibanja o magnetičnih minah

Magnetične mine si je težko prav predstavljati
Magnetični torpedi — Navadne mine povečanega učinka

Ko se je po prvih tednih sedanje vojne na morju zlomila ofenziva nemških podmornic proti angleškemu in francoskemu vojnemu in trgovinskemu brodogradu, je vse kazalo, da je poglavitna nevarnost na morju odpravljena. Iznenada pa smo doživeli vrsto novih pomorskih katastrof, ki jim je v pčlem tednu padlo kot žrtev skoraj 100 tisoč ton ladijske toneže.

Predzadnje nedelje se je pričelo. Prva žrtev je bil holandski potniški parnik Simon Bolivar. Zadel je na mino. Okoliščine, kje in kako ga je doletela nesreča so takoj pokazale, da gre za neki nov način napada z minami. Mesto ob vzhodni angleški oba-

mesta. Semkaj jih trosijo, kakor rečeno letala. Mine so takega obsega in teže da lebde v vodi, to se pravi, da niti ne leže trdno na dnu, niti ne plavajo na gladini. Ako se jim od nekega približa velika gmota železa, kakor jo predstavlja ladijski trup, potlej začne magnetna sila vanj privlačiti mine od vseh strani. Ako jih je dovolj v okolici, potlej se pač eni ali drugi posreči doseči ladijski trup prej, predno jim ladija zaradi svoje brzine ne uide.

Takole prikazano je vse dogajanje videti lepo razumljivo. Drugače pa je, če človek vzame v roko svinčnik in papir pa si skuša celo reč razložiti s številkami. Tu se

»Magnetična mina je gotovo precej drugačna kakor ta

li, kjer je parnik zadel na mino je bilo skoraj nepristopno za nemške polagale min, bodisi za minske ladje, ali za podmornice, ki mine polagajo. Očitno je bilo torej, da so morale biti mine zasnovane na povsem nov način, za katerega prihajajo v poštev samo letala.

Usodna vrsta katastrof

Po nesreči Simona Bolivara, so ladijske katastrofe naglo sledile druga drugi. Nikoli se v svetovni vojni ni zgodilo, da bi bilo na en dan potopljenih kar pet ladij na enem in istem mestu. Iz tega naglega sosledja so začeli strokovnjaki za pomorsko orožje sklepati, da morajo biti mine, ki so jih Nemci zatrosili v Severnem morju ob angleški obali, nekaj povsem novega.

Kdo se je prvi spomnil, da utegnejo biti to magnetične mine, ni znano. Zaradi zelo pogostih zadetkov novih min so pač ljudje začeli sklepati, da v tem primeru ni pripušeno golemu slučaju, kdaj se mina in ladija srečata, ampak da mine ladjo nekako poiščejo. To je seveda mogoče samo tedaj, če vlada med mino in ladijskim trupom neka privlačnost. Od tega sklepa je samo še korak do logičnega zaključka, da mora biti mina, ki ladjo pošče pač magnetična. Zagotovila, da je res tako, dosegljivo se nimamo.

Domneva magnetičnih min, čeprav se na prvi mah zdí povsem mogoče, je zgrajena na zelo rahli podlagi. Nje zagovorniki si celo reč približno takole predstavljajo:

Kako zadevajo magnetne mine

Globina morja med Nemčijo in Anglijo, se menjava med 20 in 150 metri. Za zatrositev min prihajajo v poštev samo najbolj plitva

pa naenkrat pokaže, da so privlačne sile med ladjo in minami že na prav majhno razdaljo tako majhne, vodni upor, ki ga morajo mine na poti k ladji premagati pa tako velik, da bi že na razdaljo 10 m polz skoro da preje prilzeel do ladje, kakor pa takta magnetna mina. Pri tem računju je vzeto, da je plašč mine narejen iz katere današnjih modernih zlitin aluminija in jekla, ki drže najmočnejši magnetizem, kolikor ga je danes moči doseči brez uporabe električnega toka. Magnetni je takega jekla se uporabljajo n. pr. v radijskih zvočnikih, kjer je treba tudi doseči čim močnejši magnetizem.

Od naključja je vse odvisno

Po tem preudarku je jasno, da ima magnetična mina nekaj izgledov, da bo zadelala, samo tedaj, če ji ladja plove nasproti ali pa, če mina leži v prav plitvem morju, tako da drsi ladijin trup kvečjemu 5 do 10 m nad njo. Takih plitvin se pa ladje po možnosti izogibajo.

Če predpostavljamo, da se take magnetne mine resnično uporabljajo, potem morajo imeti tudi silno občutljivo užgalnico. Najrahljši dotik s ladjo mora zadostovati, da se vname začetna eksplozivna snov, ki s svoje strani užge glavni naboj streliva.

Navadno imajo pomorske mine povsem drugačne užgalnice, kakor pa recimo šrapnel in granate. Mina mora biti zmerom hermetično zaprta, da se eksplozivni naboj v njej ne pokvari. Zaradi tega se kot užgalniki uporabljajo električni elementi, v katerih se ob trku s ladijskim trupom samodelno vzbuji električni tok, ki užge inicialno strelivo. Kot eksplozivna snov v minah se navadno uporabljajo razne sestave

strelnega bombaša, ki jih pa vsaka država drži strogo tajno.

Magnetični torpedi

Razen gornjih primitivnih magnetičnih min, ki bi si s pomočjo magnetizma skušale najti svojo žrtev, bi bile mogoče še bolj dovršene »magnetne mine« ali bolje rečeno magnetični torpedi. Njim bi bil magnetizem samo v pomoč, da bi našli pravo smer k ladji, dočim bi jih gnali stisnjeni zrak, kakor navadna torpeda. To bi pa bili seveda silno komplicirani in dragi projektili. Vsak tak magnetični torped bi moral imeti razen vseh organov, ki jih ima navadni torped, tudi še dodatno pripravo za iskanje smeri. S takimi torpedi so se že bavili razni izumitelji. Organ za iskanje smeri je pri njih sestavljen na podlagi izkustva, da vsaka železna gmota izpremeni, bolje izkrivi zemeljsko magnetno polje v svoji okolici. Najpreprostejši dokaz za to je navaden kompas, ki v bližini velikih železnih gmot ne kaže več v smeri sever—jug ampak se odkloni na levo ali desno. Odklon magnetne se da s pomočjo zelo kompliciranih električnih naprav tako prenesti, da se tudi krmilo torpeda obrne v odgovarjajočo smer. Na ta način se da doseči, da plove torped zmerom v smeri proti železnemu ladijskemu trupu, dokler ga ne pogodi.

Divji lovci na Kočevskem

Dejanje in nehanje lovskih tatov premore mnogo romantike, pa tudi mnogo brezdušne krutosti

Kočevska je znana po svojih loviščih, ki so še pred leti vabila lovške družbe iz raznih slovenskih in tudi tujih krajev na hrupne brakade. Teh zdaj ni več, lovišča pa so še vedno tu in lovskega plena tudi še ni zmanjkalo. Zato se poleg domačih lovcev pada na prežo še marsikak tuj ljubitelj lova celo iz sosednjih držav.

Lov na Kočevskem ni več to, kar je bil, močno se je vse spremenilo. Zato pa tembolj procvita naš »ilegalni« lov, ki kljub vsem strogim paragrafi in ni tudi ne bo izumrl. Skoraj v vsaki kočevski vasi imate enega ali običajno tudi več divjih lovcev. V posamezni vasi vedo drug za drugega, a si tega med seboj ne povedo, ker so si konkurenti. Kočevski lovci pravijo divjemu lovcu »rapišče«.

Kočevski divji lovci ne hodijo v tuja lovišča zgolj iz lovske strasti, temveč bolj iz gmotnih ozirov. Pri nas ni tistega »divjega lovca«, kakršnega nam je predstavil Finžgar in kakršnega živi zlasti na Gorenjskem v ljudski domišljiji. Kočevski »rapišče« so bolj »fretarjci«, ki jim ne gre za velika dejanja in lovske korifeje, temveč zgolj za meso in kožo divjadi. Pri svojem poslu prihajajo včasih hudo navzkriž z lovskimi zakoniki in paragrafi. Marsikdo je že svoje odsele, a marsikak lovec se tudi ne upa ob vsakem času v svoje lovišče. Divji lovec ima dober nos in ve za čas, kadar prihaja zakupnih, tako da se izogne neprijetnemu srečanju. Pogosto se pa zakoniti lovec sam rajši umakne in jo odkuri na nasprotno stran, če zavoha opasnega »divjega«, ki pozna v gozdu vsako stezico, da, skoraj vsako drevo.

Divji lovec strelja vse, kar mu pride pod puško. Običajno se sploh ne ozira na čas, ko velja lovski prepoved. Med divjačino izbira ono z užitnim mesom ali dragoceno kožo. Največja brezvestnost divjega lovca je nastavljanje zank. Nastavi ti jih celo vrsto, tako da pozabi na nekatere ali pa jih šele po dolgem času obide. Žival, ki se ujame v zanko, se muči v njej do smrti. Če se ne zaduši, pogine od gladi in prične gniti, ne da bi kdo kaj imel od nje. Spreten lovec takoj opazi zanko v gozdu, dočim gre navaden zemljan mimo nje, ne da bi jo opazil. Včasih postane zanka nevarna tudi človeku, ki ga lahko občutno rani. Zankar je med lovci zaradi svoje brezvestne krutosti posebno osvostran in gorje mu, če ga dobi pravi lovec v roké!

Tudi sicer napravi divji lovec dosti škoda. Ustrelil srno, jo spravi, pa je ne more

Tako kompliciranih torpedov in min še nobena mornarica ne uporablja in je povsem gotovo, da v primeru zadnjih ladijskih nesreč niso bili v akciji.

Mine izredne eksplozivnosti

Bolj verjetno gre v primeru »magnetičnih min«, ki zadnji čas povzročajo toliko razburjanja, za mine zelo majhnega obsega, toda izredno velike eksplozivnosti, ki se trosijo iz letal v zelo velikem številu. Na ta ali oni način je pri njih doseženo, da ne padejo na dno, ampak da lebde v vodi, ali da so vsaj obsejne prav plitvo pod vodno gladino. Z modernimi inicialnimi eksplozivnimi snovmi se da že z razmeroma majhnimi naboji in majhno množino jekla v plašču, doseči dovolj velika eksplozivna sila, ki brez težave prebije razmeroma tenko pločevino ladijskega oboda.

Za enkrat smo, kakor rečeno, glede na nove mine navezani samo na ugibanja, ker doslej teh min, kolikor je znano, še nikjer niso polovili nepokvarjenih, tako da njih točnega sestava razen izdelovalcev nihče ne pozna. Prav gotovo pa je, da se zdaleka ne bodo tako skrivnostne, kakor jih zdaj v prvem iznenadenju slikajo časopisne vesti.

neopazno prinesli domov, tako da brez koristi segnje. Znan kočevski lovski zakupnik si je postavil v svojem lovišču na nekaterih drevesih udobne preže. Eno si je namestil le nekaj sto korakov od svoje lovske kočje. Še istega dne so mu divji lovci posekali bukev, na kateri jo je postavil, in to v času, ko je v svojim tovarišem spal v koči. Ko sta se zbudila, sta naletela na podrti bukev. Pač skrajna drznost ali pa lahkomišelnost, ki bi lahko postala za storilce usodna, kajti pravi lovec je v takih primerih še posebno »kravaj pod kožo«.

Seveda ima divji lovec hude težave, preden konsumira svoj plen. Streljati je treba — strel se pa siliš. Nato je treba divjačino ponoči spraviti domov, kar pogosto ni tako enostavno. In nazadnje je treba meso previdno skuhati ali speči, da ne zavohajo nosovi zavidnih sosedov. Kože je treba spraviti v denar, kar pa ni posebno komplicirano. To mi je povedal znani »vildšček« z gornjega konca.

»Kako pa kaj s kožami, ali jih lahko pro-

daš?«

»I, prodaj jih že lahko, samo imeti jih je treba. »Opilil« so me že za dvajset dni.« Ni čudno, da so ga, ker ni bil posebno previden. Sam sem ga že srečal v gozdu s precej široko suknjo, izpod katere je slučajno kukala cev puške. Drugače je pa »kunda«, gozd pozna bolj ko svojo sobo. Zlasti v čišlih so pri njem kune zaradi njihove dragocene kože.

Lovski zakupniki pravijo, da se znebijo divjega lovca najlaže na ta način, da ga vzamejo v službo. Potem ti postane zvest, da nihče tako. Pa bati se ti ga ni treba! Znan kočevski zakupnik je hodil pred kratkim po svojem lovišču, ko se mu pripodil pod noge pes. Bil je na sledi. Zakupnik, ne bodi len, počti psa. Zatem je pa spremenil smer svoje poti in jo mahnil čisto na drugo stran. Pa je korajžen možak!

Tako je s kočevskimi divjimi lovci. Marsikatero srno »podorejo« in marsikatero lisico ujamejo, pa sorazmerno zelo malo pridejo navzkriž s paragrafi. Izumirli ne bodo nikoli, ker imajo mnogi kljub koristi, ki jo iščejo, tudi nekaj lovske strasti v sebi. Te pa baje ne moreš, na noben način zatajiti. Vse prej, samo lovske strasti ne!

Ker smo že pri lovu, naj omenimo, da je lovski zakupnik g. Tschinkel pred kratkim ustrelil v svojem lovišču blizu Dolenje vas krasnega jelena. Bil je izredno lep primerek in je vzbujal splošno občudovanje.

Z avtom po Ameriki

Ljubljana, 30. novembra.

Več ko dve uri in ob ogromnem zakladu diazitivov, številnih tudi v barvah, nas je v ponedeljek zvečer g. inž. Mitja Svigelj v svojem predavanju povedel na 15.000 km dolgo pot z avtomobilom po Severni Ameriki. Dvorana je bila do zadnjega zasedena in gotovo bi bila še enkrat in morda še večkrat, če bi vsi, ki jih zanimajo čudeži stvarstva in neznanj mi svet, vedeli, kako prijeten in kar tolažilen za današnji resni čas je bil ta večer.

G. predavatelj, ki je v uvodu sam ugotovil, da ne namerava podati siceršnjega potopisa o vseh pestrih doživljajih onstran morja, temveč le v besedi in sliki bežno seznaniti poslušalce s glavnimi značilnostmi nove celine, je začel svoja izvajanja ob »vrtanaku velikega prekomornika« v New Yorku, od koder je pokazal serijo edinstvenih posnetkov iz tamkajšnjega sveta nebotičnikov. Za tem je poveljal publiko, ki se ga je kmalu oklenila z veliko pozornostjo in popolno tišino, dalje proti jugu v prestolnico Washington in nato naprej v vroče južne države ter na mejo proti Mehiku. Od tod se je na svoji poti obrnil spet proti severu, v Arizono in skozi slovište kanjone reke Colorado do obale Ti-

hega morja. Kalifornija je dežela sanj vsakega Američana, kaj šele Evropeca. Los Angeles in Hollywood ter San Francisco so mesta ki jih po bogastvu slik in tehnični veljavi skoraj ni enakih na svetu. Na povratku je g. inženjer obiskal tudi divje in zapuščene predele severne Kolumbije, od koder je prinesel najzvirnejše posnetke iz tisočletnih pragozdov, nadaljeval potem skozi puščavske predele v osrčju Amerike, ter spet dosegel bogato dolino Mississippija. Govoril je še o Chicagu, o Niagara, o New Yorku in njegovi svetovni razstavi, vmes pa o nešteti drugih zanimivostih, med katerimi je bila marsikatera prijetna senzacija. Tam v Ameriki je vrsta ogromnih tehničnih naprav kakor jih ni nikjer drugod, tam je kopica novosti in lepote, o katerih Američani govorijo samo v superlativih in jim je res težko najti primere.

Slišali smo mnogo tega o Ameriki, kakor jo je gledal mlad in podjeten inteligent in videli smo marsikaj, nad čemer so strmeli celo ljudje, ki so videli že mnogo sveta. Kajti Amerika je drugi in drugačni svet kakor stara Evropa. Za svoja izvajanja je g. inženjer že burno odobravanje in morda bi bilo res ustrezno še, če bi večer ponovil.

Že 13 let obljubljajo javorniški most

Jeseni 1. 1926. je narasla Sava odnesla most, ki je vezal Javornik, odnosno občino Koroško Belo, in Blejsko Dobravo (občina Gorje). Tedaj se je obljubilo, da se bo most, ki je važna zveza goste naseljenih krajev, začel graditi takoj pomladi 1. 1927. Toda obljubiti in dati je preveč, sicer bi ob 13. obletnici ne bilo treba plašati te vrste.

Dnevno gre preko zadnjega zasilne brvi do 1000 oseb, od teh čez 300 tovrniških delavcev, ki so dnevno navezani na to edino prometno sveto. Ti delavci plačajo letno okrog 160.000 din. davka. Ker so ti delavci po večini tudi lastniki majhnih posestev in hiš, se davčna obremenitev zviša na 300.000 din letno.

Prav ob 13. obletnici tečeta dve pravi proti občinam v zvezi z mostom, in sicer zaradi smrtnih nesreč in hude poškodbe Z mokre brvi je bil padel v Savo g. Zgugavich in utonil, a neki voznik si je skušal skrajšati pot s tem, da je hotel s konjem prebrsti Savo; ta poskus je plačal z utopitvijo konja.

Zaradi mostu so bile že neštete intervencije županstev, banskih svetnikov in celo kraljevega dvora. Uspeh je bil tale: navedeni so bili načrti pri banski upravi v Ljubljani. Prav tako proračun. Bil je menda tudi že odobren kredit. Le mostu še ni.

Pri vsakokratnih volitvah vsi kandidati obljubljajo most. Po volitvah pa odnese voda vse obljube. Davčna obremenitev kraja je tako velika, da ljudje upravičeno terjajo po 13 letih spet novo sveto.

Zane Grey:

28

Zakon zapada

Roman

Bil je vsekako zal fant, vitek, močan in odločenega, drznega obraza. Čeprav je plesal, kakor mnogo drugih, brez suknjiča in telovnika, se je njegova obleka vendar razlikovala od njihove in kaj slikovito vplivala na oči. Imel je višnjevo, ohlapno srajco z rdečo ovratno ruto, pas mu je bil okovan s srebrnimi grbicami in iz zadnjega žepa širokih hlač mu je gledalo slonovinoasto kopito samokresa. Temu se je Mary začudila in opozorila tudi Enoha, a ta se je le nasmehnil, rekoč:

»Hatfield gotovo ni edini, ki ima nocoj pihalnik pri sebi.«

Ko je Mary videla, da takšen resen mož povsem verjetno računa, da bo spopad z orožjem skalil nedolžno radost veselice, ji je bilo nekaj trenutkov kaj čudno pri duši. Potem si je pa dejala, da ima vsak človek prav toliko napak kakor čednosti, da je neobzdrano pretepaštvo kot dedščina minulih bojevskih dob tem ljudem v krvi in da je resen izid takšnih preprirov zelo redka stvar, ker opravijo vročerkveži največkrat samo z buškami in krvavimi nosovi. Otrsla se je torej vseh mračnih misli in se izkušala brezskrbno veseliti po zgledu svoje okolice.

Se štiri neskončno dolge valčke je zaplesala z Enohom, nato jo je povabil Wess na tako imeno-

vani »grabež«, zelo priljubljen ples, pri katerem so smeli mladi moški, ki niso bili našli družice, vzeti plesalko srečnejšemu tovarišu, če jim je uspelo, da so ga »zgrabili«, to je, da so mu položili roko na ramo. Temu se je seveda vsak spretno in okretno izmikal — a vendar sta poseben Mary in Georgia nenehoma romali iz rok v roke.

Bid Hatfield si je najbolj prizadeval, da bi ujel Georgijo, ker pa ni imel sreče, je »ugrabil« Maryjo, ki se je tako prepirala, da je odločno najboljši plesalec izmed vseh. Precej dolgo je plesal z njo, predno mu jo je Enoch znova prevzel.

»To pa res ne gre, da bi prav Hatfield iztezal roko po tebi«, ji je šepnil »vidim, da moram razglasiti najino zaroko.«

»A vendar ne zdaj, med plesom?« je vsa prestrašena odvrnila, na kar je Enoch smehljaje se zmajal z glavo, baš ko mu jo je nekdo drug spet odvedel.

Ko se je »grabež« vendar že končal, je bila tudi Mary vsa razgreta, zasopla in upehana. Komaj je sedla, da bi se oddahnila, so jo že obkolili otroci ter jeli strmeti vanjo, kakor da bi jima bila tujka, čeprav so bili vsi njeni učenci — tako veseli in razposajeni je še niso pomnili. Vrh tega so bili ubožčki že vsi blede od dolgega bedenja, ki ga niso bili vajeni, in večini so se oči že kar same zapirale. Mary je nato pomagala ženi Garda Thurmana, da je v kotu za petjo postlala svojemu dojenčku na odejeh, ki jih je bila prinesla s seboj, in kmalu je otrok mirno zaspal, kakor pred njim že deset ali dvanaest drugih.

Ko so se plesalci in plesalke vsuli nazaj v dvorano, je Henry Thurman vstal, zapraskal na svoje gosli nekaj rezkih akordov, nekakšen »tuš«, da bi zbudil občo pozornost, in rekel, ko je vse utihnilo:

»Dragi ljudje, kot član šolske komisije sem že dolgo čakal priložnosti, da se naši dobri, spoštovani učitelji, gospodični Stockwellovi, javno zahvalim za vse, kar dela dan za dnem v blagor našim otrokom. Na žalost si bomo morali poiskati naslednico, kajti gospodična Stockwellova bo preselila. Izgubili pa je hvala Bogu ne bomo, zakaj sklenila je, da si tu med nami, v našem tontskem kraju, ustanovi lastno ognjišče — in tisti prekleto srečni človek, ki si ga je izbrala, je moj sin Enoch!«

Zdaj je Mary videla, kako docela si je bila osvojila srca mladih in starih. Nepopisna radost se je vzdignila, vse se je zgrnilo okrog nje, vsak ji je stiskal roko in ji voščil srečo, starejše ženske so jo celo ganjeno objemale. Samo Georgije je pogrešala med trumo navdušenih voščilcev in voščilk — gotovo se je bila šla hladi, preden je Henry Thurman začel svoj govor.

Sredi naslednjega plesa — Mary ga je izpustila, da je mogla nekoliko posedeti in pokramljati s svojo bodočo taščo — je Georgia vsa razburjena prihitela k nji.

»Ali je res, kar slišim — da so razglasili tvojo zaroko z Enohom?« je hlastno vprašala.

»Seveda, ljubica — ali nisi tudi ti vesela?«

»Pač, pač — mislila sem le, da klati Hatfield neumnosti.«

»Ne, resnico ti je povedal.«

»Moj Bog — kaj bo potem z menoj, če se omožiš?« je vzkliknila Georgia vsa obupana.

Preden je utegnila Mary odgovoriti, je Bid Hatfield, ki je bil prišel za svojo plesalko, pristopil k Maryji in se ji brezhbitno priklonil, rekoč:

»Dovolite, gospodična Stockwellova, da vam tudi jaz iz srca čestitam. Mož, kakršen je Enoch Thurman — «

Vendar ni utegnil dokončati stavka, kajti Cal je planil k Maryji ter jo burno objel in poljubil.

»Tako srečen sem, da mi postaneš svakinja,« je rekel še ves zasopel.

»Tudi jaz, dečko moj — samo nikar me ne zduši,« je Mary smeje se odvrnila. »Da sem tako priljubljena si pa res ne bi bila mislila.«

Sele zdaj je Cal opazil Georgijo in njenega plesalca. Posmehljivo mu je pokimala, Cal jo je za trenutek premeril z očmi in ji nato brez besede obrnil hrbet — Georgia je pod ličilom in pudrom zardela ko mak.

»Pojdiva, Bid,« je rekla Hatfieldu, ki nekako ni vedel, kaj bi, »in plešiva dašje.«

Hatfield se ni dal prositi, a če je Georgia mislila, da je Cala s tem pozivom razžalila, se je motila — vsaj Maryji se je zdelo tako.

»Ali ne bi tudi midva zaplesala?« je zdajci vprašal Cal.

»Drage volje, a šele prihodnji ples, tega bi rajši izpustila,« je dejala, »saj sem še od zadnjega vsa »potolčena«, kakor pravi Tuck Merry.«

»Res, Tuck je tudi tu — ali je že plesal?«

Restavracija

Grand hotel UNION v Ljubljani

V SOBOTO ZVEČER, 2. DECEMBRA

koncert salonskega orkestra

V TOREK, 5. DECEMBRA

Miklavžev večer z godbo

Darila sprejemamo in rezerviramo mize vsak dan v restavraciji.

Naše dnevne specialitete:

ponedeljek: goveje	DNEVNO
torok: srske	SVEŽE
sreda: telečje	STONSKE
četek: svinjske, domače kolone	KAMENICE!
petek: ribe-morske in sladkovodne	IZBORNA
sobota: divjačina	VINA!
nedelja: perutnina.	

Se priporoča

Matija Karba, restavrater

Štirje aparati letnika 1940 zopet dokazujejo, da je

z n a m k a
svetovnega
slovesa.

1. RADIONE 740 super

Osemelektronski veliki razkošni super Radione 740 ima predstopnjo, 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko z dvojno občutljivostjo, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje, zaporo zoper kratkovalovne motnje. Tipa 740 W za izmenični tok rabi le 50 wattov. Cena din 5.600.—

Tipa 740 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 70 wattov. Cena din 5.800.—

2. RADIONE 540 super

Petelektronski razkošni super Radione 540 ima: 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu. Tipa 540 W za izmenični tok rabi le 40 wattov. Cena din 4.200.—

Tipa 540 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 58 wattov. Cena din 4.400.—

3. RADIONE 440 B super

Štirielektronski baterijski super Radione 440 B ima: sedem krogov: 3 valovna območja, 2 voltne štedilive elektronke, regulator za selektivnost in barvo glasu, odklopljivo razsvetljavo skale. Poraba toka (brez razsvetljave): 2 Volt, 0.42 A, 135 Volt, 13 mA. Cena din 3.700.—

4. RADIONE R 2 super

Šestielektronski avto- in potni super Radione R 2 ima: predstopnjo, 7 krogov, 3 valovne dolžine: delan je za 6 ali 12 voltni akumulator in za vse napetosti izmeničnega toka; ima regulator za barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje in zaporo zoper kratkovalovne motnje ter kovinsko kaseto. Poraba toka je neverjetno majhna in sicer: za izmenični tok le 24 wattov, za 6 voltni akumulator le 3.5 A. Cena din 4.800.—

„RADIO“ d. z o. z.

V LJUBLJANI — MIKLOŠIČEVA CESTA 7

Telefon 3190.

Ujetnika v deželi lam

41

Na snočnem razglednem obhodu je bil Madigan nekje iztaknil vrh, ki jo je zdaj čvrsto privezal sebi in sinu okrog telesa. Nato je povabil Johna, naj prvi spleza nizdol. »Dobro se drži in za Boga pazi, da ne pogledaš v globo!« Zvrtilo bi se ti v glavil! Če bi pa vendarle napak stopil, te bom z vso močjo držal, dokler se spet ne ujameš.«

In zdaj se je pričel sestop, ki seveda ni bil lahak, zakaj skalovje je od solčne pripeke kar žarelo. Od časa do časa sta se morala stisniti z skalni steni in počivati. Vse je šlo, hvala Bogu, po sreči. Stopnice v skali sicer niso bile vlekle, a vendar dovolj globoke, da se je imela noga kam opreti.

42

Nazadnje sta bila spet v dolini, in kmalu sta našla tudi pravo pot, ki ju je morala privedi iz soteske. Čez nekaj časa sta srečala člane svoje odprave, ki so ju iskali in so bili vsi srečni, ko so ju videli živa in zdrava. Imeli so konje s seboj in po nekaj urah hitre ježe so spet sedeli okrog tabornega ognja ter se krepčali s tečno večerjo.

Oče in sin pa sta odgovarjala na vsa vprašanja zelo skopo, kajti sklenila sta bila, da ne bosta nikomur pravila o čudnih ljudeh, ki sta jih bila spoznala, niti ne bosta izdala lege njihovega mesta. Naj le še naprej živijo po svoji volji!

Kmalu potem je odrinila karavana dr. Madigana v druge kraje.

— KONEC —

POZOR!
Kljub povišanju cen na surovine, dobite še vedno priznane, najmodernejšo

OTOMANO
za DIN 360.— pri
E. ZAKRAJSEK.
Ljubljana,
Miklošičeva 34.

Cenjenim odjemalcem sporočam — da je ravnokar prispela velika količina vseh vrst snežik.

Aleks. Oblat
veletrg. čevljev
SV. PETRA C. št. 18
Telefon 24-35.
Trgovci popust!

PREMOG
KOKS — DRVA
nudi

I. Pogačnik
BOHORICEVA 5.
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna.

Hubertus
plašči & din 250
vse vrste dežnih plaščev, trenalkov, sukenj, toplega perila itd. nudi po priznanih nizkih cenah
PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

Iščemo

res sposobnega, agilnega, vojašine prostega

mlajšega uradnika

popolnoma veštega slovenščine, srbohrvaščine, nemščine in knjigovodstva. Nastop s 1. januarjem 1940. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Sposoben in agiln.«

glavno zastopstvo za dravsko banovino

ANT. BREMEC

CELJE, Miklošičeva 2 — tel. 202

Kupujte aparate direktno v trgovini, ker dobite znaten popust.

Dotrpel je moj ljubljani mož oziroma oče, gospod

Križan Ferdo

notar v pokoju

K večnemu počitku ga bomo položili v soboto, dne 2. decembra 1939 ob 15. uri na Franciškansko pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek 4. decembra 1939 ob pol 9. uri v Franciškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 30. novembra 1939.

Zalujoča žena ANGELA roj. PAVLIČ;
hčerka MICA — ter ostalo sorodstvo.

Zveza naših zobnih zdravnikov vam priporoča svojo

SISTOM

pasto za zobe

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Dotrpela je naša ljubljena mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

APOLONIJA PESTOTNIK

roj. Jevnikar

VPOKOJENKA TOBAC. TOVARNE

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 2. decembra t. l. ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Kranj, dne 30. novembra 1939.

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo.

Mnoge gospodinje niti ne slutijo

kako udobna, koristna in lepa je v kuhinji lična Junghansova kuhinjska ura. Okusne oblike, dolga trpežnost in nizke cene — to so prednosti svetovno znanih

Junghans

UR

Z ZNAMKO ZVEZDE

DOBILJO SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH Z URAMI

V hladnih dneh Vas kozarček

BERMET-VINA

obvaruje hripe. — Gostilničarji ga lahko naroče že majhen sodeček. — Zahtevajte povsod le

BERMET B. MARINKOVA iz SREMSKIH KARLOVCEV, Fruška gora.

SAMOPRODAJO

angleškega blaga

za Slovenijo iz tovarne S. Collier & Co. Ltd. Trowbridge ima M. JEVAK-LEVANTE, Ljubljana — Miklošičeva 34.

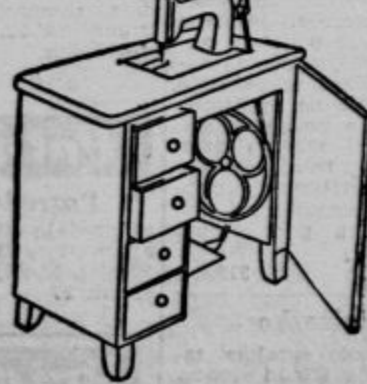
Posteljno perje in puh

kemično čiščeno

»WEKA«, Maribor, Aleksandrova 16

Agilne trgovske potnike

išče renomirano in dobro vpeljano industrijsko podjetje pohištvene stroke v Sloveniji za prodajo v celi državi. Samo mlajše moči z večletno prakso, ki so dobro uvedene ter posedujejo prvostanske reference in so sposobne večje garancije, pridejo v poštev. — Znanje jezikov potrebno, nastop čimprej. Ponudbe s potrebnimi dokumenti pod »Izurnjen« na ogl. odd. »Jutra«.

v vsako stanovanje

Na ugodna mesečna odplačila

VELETRGOVINA

Ign. Vok

Ljubljana — Tavčarjeva ulica 7

Vesolja in radosti za Miklavža in Božič

za otroke, je v »Jutrovi« mladinskih knjžicah na pretek. — Letos bo Miklavž še posebno lahko obdaroval vse otroke; saj kupuje te priljubljene knjžice po Din 6.— v Tiskovni zadrugi in Ljubljani in v vseh poslovalnicah »Jutra«, po pošti pa jih razpošilja uprava »Jutra«, Ljubljana, Knarčeva 5.

Na zalogi so sledeče knjžice:

Kralj Debeluh in sinko Debelinko.
Prigode porednega Bobija.
Skok, Omak in Jolka.
Janko in Stanko.
Prigode gospoda Kozamurnika.
Potovanje in čudovite prigode
Tomija Popkina.
Samo in Joka.
Osel gospoda Kozamurnika.
Zgodba o Vrtismrku in šilonski.
Jelarjevi čuvarji.

Naročite jih še danes!

u— Petkov začetniško-nadaljevalni plesni tečaj Jenkove šole v Kazini se drevi zaradi prireditve izjemno preloži na torek, 5. decembra ob 20. uri v veliki dvorani Kazine skupno s torkovim tečajem in miklavževanjem. (—)

u— K Sokolu Ljubljana III. pride sv. Miklavž v torek 5. t. m. ob pol 18 za deco in ob 20. za naraščaj in članstvo Darila bomo sprejemali v društvenem načelnstvu v torek popoldne.

Podpisano Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani razpisuje eno mesto

HIŠNEGA ZDRAVNIKA

v sanatoriju »Slavmerjev dom«.

Prošnjo je vložiti do 12. decembra 1939. Pogoj so interesom na razpolago pri TBPD, Ljubljana — Tyrševa cesta št. 5 (palača banke »Slavijec« med uradnimi urami).

Ljubljana, 30. novembra 1939.

Predsednik: E. GOMBAČ, l. r.

Tajnik: LOJZE SITAR, l. r.

u— Miklavževa plesna vaja JASO bo jutri ob 20 uri v Trgovskem domu Sv. Miklavž pride na smučeh in bo obdaroval pridne plesalce. Igral bo plesni orkester Swing-Rhythm Vodi mojster Jenko Lačim bo na razpolago dobro založen buffet. Vsi ste iskreno vabljeni! Darila sprejemamo v soboto od 14. do 18. ure v Trgovskem domu.

— Dve nesreči. Včeraj so v splošno bolnišnico pripeljali štiriletno Lidijo Bregarjevo, hčerko tovarniške delavke iz šmarina pri Litiji. Na cesti jo je podrl kolesar in ji prizadel zelo hude poškodbe na rokah in nogah. Na Butajnovi pri Sv. Joštu nad Vrhniko so v sredo zvečer godovali Andreja. Domači fantje so napravili veselico velikega stila, bilo je pijače in jedelice, godbe in plesa, povrhu pa so še močnejši pokali. Pri tem se je 25 letnemu mizarškemu pomočniku Lojzetu Sečniku močan razletel in mu prizadel nekaj nevarnih ran po glavi.

Iz Celja

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

podružnica CELJE,
nasproti pošte — Cankarjeva cesta.
Domače puplarne varen zavod, izvršuje vse denarne posle. Najbolj varna nalozba.
— JAMSTVO DRAVSKE BANOVINE.
Pojasnila brezplačno.

Iz življenja na deželi

KRANJ. Običajna mesečna slovenska služba boža bo v nedeljo 3. t. m. ob 11. uri v Narodnem domu v Kranju.

JESENICE. Zvočni kline Radio predvaja danes ob 3. uri popoldne in 8 uri zvečer vefilom iz bojev ob irski revoluciji »Ovadu«. Po znanem romanu L. O. Flahertyja »Noč po izdaji«. Med dodatki zvočni tehnik in domači kulturni film. Sledi »Večna karavana«. (—)

NOVO MESTO. Kino »Dom« in Sokolskem domu bo predvajal danes in jutri, obakrat ob 20.15 ter v nedeljo ob 16.18 in 20.15 zabavni zvočni film »Pogoj žene«. Vesele dogodivščine mladega zakonkega para, ki vzbujajo v vsakem gledalcu veselo razpoloženje. Pride odlični glasbeni film: »Koncert v Tirolu«. (—)

Iz Novega mesta

n— V spanju se je oženil na kavelj. Na potu čez Gorjance je obšla velika utrujenost mladega brezposelnega delavca Kljuna Viktorja. Zato se je ves prestrašen napotil v bližnjo Vinjo vas, kjer je dobil pre-

nočišče in jed pri nekem posestniku. Telesno izčrpani Kljun je na ležišču na skledju hitro zaspal. Zaradi mučnih sanj se je v spanju premetaval in se po naključju zvalil skozi nebo odprtino. Pri padcu pa se je njegova desna roka nataknila pod komolcem na oster kavelj, zabiti v tram. Na fantovo obupno kričanje so prihiteli domačini in nesrečnega močno ranjenega rešili kavlja. Fant je moral v bolnišnico.

n— Grozna nesreča družinskega očeta. 49 letni sodar Globavs Franc iz Brezovice pri št. Jerneju je bil te dni zaposlen pri nekem posestniku. Marijivi sodar je bil baš gotov z nekim manjšim sodom, kateremu je vstavil dno, in začel je sod obdelavati s parafinom. Iz doslej še nepojasnjenega vzroka pa se je možu pri tem delu zgodila huda nesreča. Nenadno se je z velikanskim pokom novi sod razletel in težko dno je z vso silo priletelo v sodarjevi nogi ter ju zdrobilo. Na kraj nesreče je prihitel pozvani zdravnik dr. Reja iz št. Jerneja in hudo ranjenemu sodarju nudil prvo zdravniško pomoč. Nato pa odredil takojšen prevoz ranjenca v bolnišnico usmiljenih bratov.

Iz Zagorja

z— Protidraginski odbor in drugo. Poročilo, ki ga je »Jutro« prineslo o tej stvari pred nekaj dnevi, je občinski upravi v Zagorju dalo povoda, da nam je dostavila nekaj informacij. Šele zdaj bodo Zagorjani lahko zvedeli, da se je krajevni protidraginski odbor konstituiral že 26. oktobra. Žal pa moramo ugotoviti, da je bila doslej sklicana le ena seja, pa še ta ni mogla sklepati, ker ni bilo na predsednika ne župana. V svojem dopisu smo otili, da bi odbor imel dolžnost, nadzorovati uvožene življenjske potrebščine, da bi se prebivalstvo preveč ne izkoriščalo. Gospodje pa zatrjujejo samo, da povečani uvoz znižuje cene. Če bi odbor v resnici posloval, bi lahko ugotovili, kdo dela draginjo. — Občina je večkrat intervenirala na odločilnih mestih za nastavitve drugega živnozdravnika, ko je bilo to mesto nezasedeno, nam pojasnjuje občina v svojem sporočilu. Mi pa smo objavili samo zanimivo pripombo občinskega odbornika in kmetijskega vsežaka, da se občina bolj zavzema za namestitev kmetiča, kakor bi se morala za namestitev živnozdravnika.

Iz Litije

1— Uspelo predavanje CMD. Pohvalno omenjamo, da je otvorila letošnjo predavateljsko sezono naša marljiva CMD. Delegat ljubljanske centrale CMD znani manjšinski delavec g. France Ostaneč nas je povedel s skioptičnimi slkami na Kočevsko. Posvetil je šolski mladini posebno popoldansko predavanje. Pred večernim predavanjem, ki je bilo namenjeno odrasli mladini, je pozdravil simpatičnega gosta podpredsednika podružnice CMD g. notar dr. Grašič. G. Ostaneč je nato prikazal delo CMD in nas seznanil s podrobnostmi, ki bodo marsikoga pritegnile v vrsto naše narodne obrambe. Razgrnil je pred nami za nimovitost s Kočevske in so besedo zelo poživljale lepe slike. Vsa prireditve je trajala polni dve uri. Svoje čase smo imeli pri predavanjih več poslušalcev, kakor to pot. Prav tako predavanja pa so najboljše sredstvo za razbijanje malodušja v današnjih dneh. Prepričani smo, da bo imel predavatelj, ki je znal tako čvrsto pritegniti poslušalstvo prihodnjim nabit predavalnic. Tistim ki se predavanja niso udeležili, je res lahko žal. Za uspeh večera naj omenimo sklep, da bo priredila naša podružnica CMD na pomlad skupno avtobusno potovanje v zanimive kočevske predele.

1— Miklavževanje za odrasle bo v Sokolskem domu v nedeljo 3. decembra ob 20. uri. Darila naj se izročijo do 19. hišnika. Sokolsko mladino pa obišče Miklavž kakor običajno 5. decembra ob 16. Darila je prav tako treba »zročiti« tega dne do 15. hišnika. Kakor smo zvedeli, bo letos spremljal Miklavža nov zbor prekrasnih angelčkov v popolnoma novi opremi. Tudi peklenski nastopijo z novim poglavarjem. Čeprav je pomanjkanje penca, se vendar pripeljeta Miklavž in njegovo spremstvo z letalom, peklenski pa z avtomobilom naravnost v Sokolski dom. K sprejemu pridite vsi in točni bodite!

Iz Hrastnika

h— Pri Dragu Logarju, Hrastnik je priredila tvečka »Radio« dr. z. o. z. v Ljubljani razstavo najmodernejših radijskih aparatov. Razstavljeni so aparati znamk »Radonec«, »Telefunk« »Orion« in »Blau-punkt« itd. Ra stavo vodi zastopnik tvečke Rotar Avgust Hrastnik. Vstop na razstavo je prost.

Naše gledališče

D R A M A

Petek, 1. decembra, ob 15.: Emil in detektiv. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Sobota, 2.: Kozarec vode. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Nedelja, 3. ob 15.: Princiska in pastirček. Mladinska predstava. Nastop sv. Miklavža in njegovega spremstva. Znižane cene od 20 din navzdol.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Dotrpel je po dolgi in mukepolni bolezni naš ljubljani sopro, skrbni in predobri oče, brat in tast, gospod

M hael B tenc

MEST. TROŠAR. NADPAZNIK V POK.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 2. decembra t. l. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Cernetova ul. 19, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 30. novembra 1939.

Globoko žaljoči:

LUCIJA, soproga; ALBINA por. ČATER, MIHAELA, hčerki;
JOŠKO ČATER, zet — in ostalo sorodstvo.

žane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Hudice učenec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nova mladinska igra »Emil in detektiv«, ki je pri premieri v nedeljo tako navdušila mlade poslušalce, nudi otrokom v razliki s pravljicnimi igrami in njihovo romanaiko mnogo zdravih in koristnih nauk. Prva repriza bo danes ob 15. uri v drami.

Sv. Miklavž bo prišel z vsem svojim lepim spremstvom pozdravit vse, ki bodo v nedeljo popoldne prisostvovali v dramskem gledališču Goljevi pravljici »Princiska in pastirček«. Nagovoril bo svoje ljubljene in jim naznanil, da bo v torek popoldne, ko bodo v drami igrali Goljevo pravljico »Snežuljica«, prišel ponovno v gledališče, in sicer z vrhanskim koš daril, ki jih bo razdelil pridnim otrokom. Pri »Princiski« bo v nedeljo popoldne izvajen zopet tudi balet.

O P E R A

Petek, 1. decembra, zaprto.
Sobota, 2.: Gorenjski slavček. Red A.
Nedelja, 3. ob 15.: Sveti Anton, vseh ljubljanih patron. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Ero s onega sveta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 2. decembra.: Košček sreče.
Nedelja, 3. ob 15.15.: Košček sreče, popoldanska predstava.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 1. decembra ob 15. uri: »Celjski grof«. Brezplačna predstava za mestne reveže. — Ob 20. uri: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Globoko znižane cene.

Sobota, 2. decembra, ob 20. uri: »Lepa Vida«. Premiera.

Sokol

Ljubljanski Sokol bo skupno s Sokolom II. proslavljal državni in sokolski praznik Zedinjenja 1. decembra ob 11. v društveni telovadnici v Narodnem domu, na kar opozarja članstvo, naraščaj in deco obeh društev, zlasti člane ki bodo s svečano zaobljubo dali tudi vidnega izraza svoj pripravnosti. Oblika za vse udeležence mešanska z znakom, razen za praporščake, ki morajo biti v kroju.

Akademija Sokola Ljubljana—VI. Prv december bo viški Sokol tudi letos proslavil na zelo svečan način. Kot uvod je bila od 27. do 29. t. m. idejna šola za novo članstvo ki so v njej bratje starostar, prosvetar in tajnik seznanili člane in članice z osnovnimi pojmi o sokolski organizaciji, zgodovini in ideologiji. Danes ob 11. bo v Sokolskem domu slavnostna seja društvene uprave, ob 20. pa slavnostna akademija s pestrim sporedom.

R A D I O

Petek 1. decembra

Ljubljana 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Šolska ura: Proslava narodnega praznika. — 10: Prenos iz ljubljanske stolnice. — 11: Koncert jugoslovenske glasbe (Radijski orkester). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Bežigradski pevski zbor. — 14: Po naših gorah in dolinah (plošče). — 17: Medved: Viljem Ostrovrhar (člani rad. igr. družine). 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Miklavževanje zbrani spisi (Dr. Josip Wester). — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi. — 22.15: Dvofakov slovenski plesi s plošč. Beograd 18.20: Zborovsko petje. — 19.40: Narodne pesmi. — 20: Koncert beogradske filharmonije in zbora ljubljanske Glasbene Matice. — Zagreb 17.15: Vojaška godba. — 20.30: Koncertni večer. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.25: Orkester. — 20: Pester spored. — 21: Foersterjev festival. — 22.30: Moravski skladatelji. — 23: Češka glasba. — Dunaj 17.10: Pester glasbeni spored. — 19.15: Plošče. — 20.15: Simfonična glasba. — 22.20: Nočni koncert.

Sobota, 2. decembra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, veseli zvoki. — 12: Vesela glasba s plošč. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi in plošče. — 14: Poročila. 17: Otroška ura: Racko in Lia (dr. Magajna) ter lutkovna igra Pavliha. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Pisan večer. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec igra Radijski orkester.

Beograd 18.20: Plošče. — 20.10: Orkester in narodne pesmi. — 20.40: Lahka godba. — 22.15: Plošče in plesi. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Pester glasbeni program. — 21.30: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.25: Godba na pihala. — 20.05: Pester spored. — 23: Češka glasba. — Sofija 18: Orkester in solisti. — 18.30: Kvartet mandolin. — 19: Pevski koncert. — 21: Orkester. — 21.20: Plošče. — 22: Lahka godba in ples.

Poročila naše II. izdaje:

Borba malega naroda za svobodo in neodvisnost

Izkrcanje sovjetskih čet v mestu Hangöju

London, 30. nov. s. (Reuter.) Desetle je ugotovljeno, da se ruske čete v Finskem zalivu zasidlo otek Seiskari in mesto Terijoki v bližini ruske meje v Kareliji. Pred zasidlo sta ruska vojna mornarica in letalstvo bombardirala mesto.

Tudi pri Hangöju so se po močnem obstreljevanju izkrcale ruske čete. Pri prvem in drugem letalskem napadu na Helsinki, pri katerih na mesto samo niso bile vržene bombe, je sodelovalo po šest sovjetskih bombnikov. Tretji bombni napad je veljal predvsem kolodvoru. Radi nških oblakov in teme so letala opazili šele v zadnjem trenutku ter je bil letalski alarm dan same minute pred napadom.

Danes se je odpravil iz Helsinkov cel vlak beguncev v Stockholm.

Po poročilih, ki so prispela semkaj iz finske prestolnice, prodirajo sovjetske čete dosedaj brez vsakega odpora, ker so finske čete povsod prostovoljno izpraznile obmojno ozemlje in se umaknile v utrjene pozicije.

Prva sovjetska poročila

Moskva, 30. nov. s. Pod naslovom »Spod pad sovjetske vojske s finsko vojsko« objavlja agencija Tas naslednji komuniké z dne 30. t. m. iz Leningrada:

Dne 30. novembra ob 2. zjutraj je pri vasi Kovalovo na severu Ladoga jezera skupina finskih vojakov v smeri od vasi Manesla prestopila mejo in napadla sovjetsko prednjo stražo. Naše čete so jo za-

vrnile na finsko ozemlje in ji prizadejale nekaj izgub.

Ob 3.15 zjutraj so na Karelski ožini pri vasi Raasuli otvorile finske strojne puške ogenj, nato pa je večja skupina finske pehote napadla vas Emkornijataki. Po kratkem boju so bili napadalci odbiti, ujetih je bilo 10 finskih vojakov in en podoficer.

Ob 4. zjutraj so prekoračili pri vasi Termolova na Karelski ožini finški vojniki sovjetsko mejo. Odbiti so bili s strojnimi ognjem.

Z osirom na te nove provokacije je glavni poveljnik leningrajskega vojnega okrožja odredil, da je sovjetska vojska ob 8. zjutraj prestopila finsko mejo v Kareliji in v vrsti drugih točk. Pri Rebelli in Porosuru so sovjetske čete napredovale za 10 do 15 km na zapad od državne meje. Tako so v Petrozavodskem okrožju pri Suojarvi na Karelski ožini zavzele vasi Motašpritti, Kanjot in Terijoki. Zajele so več deset ujetnikov.

Ne glede na neugodno vreme je sovjetsko letalstvo izvedlo nekoliko izvidniških in bombnih poletov. Bombardirali sta bili letališči v mestih Viborg in Helsinki.

Moskva, 30. nov. s. Agencija Tas objavlja pod naslovom »Kallio je objavil Sovjetski unli vojno« naslednji komuniké: Dopisnik agencije Reuter javlja iz Helsinkov, da je predsednik Kallio objavil sledeči proglas: V cilju izvedbe obrambe Finske objavljamo Sovjetski unli vojno.

Berlin, 30. nov. br. Nemški poročevalski urad objavlja vest iz Moskve, da na merodajnem mestu priznava, da vesti o bojih med ruskimi in finskimi oboroženimi silami v zraku in na kopnem odgovarjajo dejstvu.

Anglija obžaluje zavratni napad na Finsko

Predsednik angleške vlade o naporih finske vlade za mirno in pošteno ureditev spora z Rusijo

London, 30. nov. a. (Reuter.) Odgovarjajoč na vprašanje poslanca Attleeja o položaju na Finskem je predsednik vlade Chamberlain izjavil:

Spodnjemu domu je znano, da se že nekaj časa vrši med sovjetsko in finsko vlado izmenjava misli glede gotovih vprašanj, predvsem strateškega značaja, ki jih je podkrepila sovjetska vlada. Sovjetska vlada je izrazila gotovo bojazen zaradi bližine finske meje pri Leningradu. Zaradi tega je predlagala, da se izvrši poprava meje na tem delu. Finska pa bi dobila za odškodnino kompenzacije na severu. Isto je predlagala sovjetska vlada glede gotovih otkov, ki ležijo v Finskem zalivu in glede nekega finskega pristanišča ob vhodu v ta zaliv, da bi se na ta način zavaroval položaj Sovjetske unije. Misli se, da so bile izražene tudi gotove zahteve glede finskega dela Ribiškega polotoka, ki obvlada in štiti edino finsko pristanišče ob Severnem morju, Pečengo.

Zadržanje Finske je bilo že od samega začetka nezdržljivo ter je Finska branila samo svojo suverenost in neodvisnost. Znano je, da je bila finska nota v Moskvi izročena pred sporočilom o prekinitvi diplomatskih odnosov in da je imela najpomembnejšo vsebino. Finska vlada je predlagala, naj se spor predloži razsodstvu, finske čete pa bi se med tem časom umaknile s meje v Kareliji, izvezmi carinikov in obmejnih straž. Navzile teme je sovjetska vlada odpovedala v torek zvečer sovjetsko-finski nenapadalni pakt, čil-

gar glavni cilj je bil, da se zagotovi mirna rešitev vseh sporov.

Angleška vlada je spremljala te dogodke z vedno večjo pozornostjo ter je bila prepričana, da so strateški ukrepi tako velikega obsega za zaščito Sovjetske unije pred tako malo državo, kakor je Finska, gotovo nepotrební. Pozno ponoči je Molotov po radiu uradno demantiral vesti tujega tiska, da namerava Sovjetska Rusija napasti Finsko. Se nekoliko ur po njegovem govoru pa so sovjetske čete prodirale na finsko ozemlje na več krajih, sovjetska letala pa so metala vžigalne bombe na letališče v bližini Helsinkov. Pozneje se je zvedelo, da so bila mesta kakor Helsinki, Vibor in druga središča bombardirana in da je bilo pri tem tudi človeških žrtev.

Angleška vlada je toplo pozdravila posredovalno ponudbo ameriškega zunanjeega ministra. Po njenem mnenju vprašanja, ki so na dnevnem redu med Finsko in Sovjetsko Rusijo, niso take narave, da bi opravilevalne vojne ukrepe. Vlada globoko obžaluje ta najnovejši napad na malo in neodvisno Finsko, ker bi to lahko dovedlo do novil trpljenja in človeških žrtev malega in nedolžnega naroda.

Vodja opozicije Attlee je nato vrpal, ali je angleška vlada sprejela od Sovjetske unije kako izjavo o razlogih za ta akt nezdravne napada, ki se z ničemer ne more opravičiti. Chamberlain je na to vprašanje odgovoril: Sploh nobene.

Hitlerjevi posveti

Berlin, 30. nov. a. United Press. Kancelar Hitler je imel včeraj zopet dolga posvetovanja z visokimi vojaškimi osebnostmi. papeški nuncij pa je imel dolg razgovor z zunanjim ministrom Ribbentropom. Kakor poročajo, bo nuncij v kratkem sprejet pri kancelarju Hitlerju.

Francoski rušilec potopil nemško podmornico

Pariz, 30. nov. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je nocoj objavilo naslednje 172. vojno poročilo:

Na fronti običajno delovanje izvidnic. Nekl francoski rušilec je uspešno napadel nemško podmornico.

London, 30. nov. s. Letalsko ministrstvo objavlja, da sta včeraj dve angleški lovski letali nad Severnim morjem izsledili nemško vodno letalo tipa Dornier ter ga sestrelili. Posadka je rešena.

Amsterdam, 30. nov. Nad jugozapadno Nizozemsko je danes veter zanesel neki balon za obrambo proti letalskim napadom, ki se je moral odtrgati nekje v Franciji. Balon je veter nodel z brzino 70 km na uro. Na njem je visela dolga veriga, ki je povzročila veliko škodo. Razdejala je celo vrsto anten in električnih napeljav. Balon je pristal pri Midembemstru. Voja-

ška oblast je izpustila plin in balon zapolnila.

Osele, 30. nov. s. (Reuter.) Nemški bombnik je včeraj moral zasolino pristati na norveškem ozemlju pri mestu Mandal ob južni norveški obali. Posadka moč je bila internirana. Mislijo, da gre za isto letalo, ki je včeraj v bližini norveške obale napadlo nek angleški rušilec.

London, 30. nov. s. (Reuter.) Nemško bombno letalo je včeraj zasolino pristalo na danskem otoku Fär Oer. Posadka je bila internirana.

Francoskim komunistom odvzeta imuniteta

Pariz, 30. nov. br. Francoska poslanska zbornica je nocoj sprejela vladni predlog, da se 11 komunističnim poslancem odvzame imuniteta.

Poslanik blivše komunistične stranke Florimon Bonte je bil aretiran v trenutku, ko je zapustil skupščino.

Tifus v Varšavi

Bukarešta, 30. nov. s. (Havas.) V Varšavi je izbruhnila epidemija tifusa, ki je zavezla že zelo velik obseg. Zlasti v šolskem delu mesta je bolnih že več sto oseb. Epidemijo je zelo težko omejiti, ker ni na razpolago potrebnih zdravstvenih pepmočkov.

KOLESA NAJNOVEJI OTROŠKI VOZIČKI

VELIKA MOTORJI
TRIOIKLI
SIV. STROJI
IZBIRA

IGRACNI VOZIČKI, SKIROJI, AVTOMOBILČKI, KOL. DELI
TRIBUNA F.B.L. Ljubljana, Karlovska c. 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26 — Ceniki franko.

KJE JE KAJ?

Izborna letošnje vseplošno priznana bizeljako rudeče vino in riling, kakor tudi na edino pravilen tržaški način pripravljene morske ribe in polenovka — poleg drugih epikurejskih dobrot — dobite v GOSTILNI

RAŽEM na Žabjaku

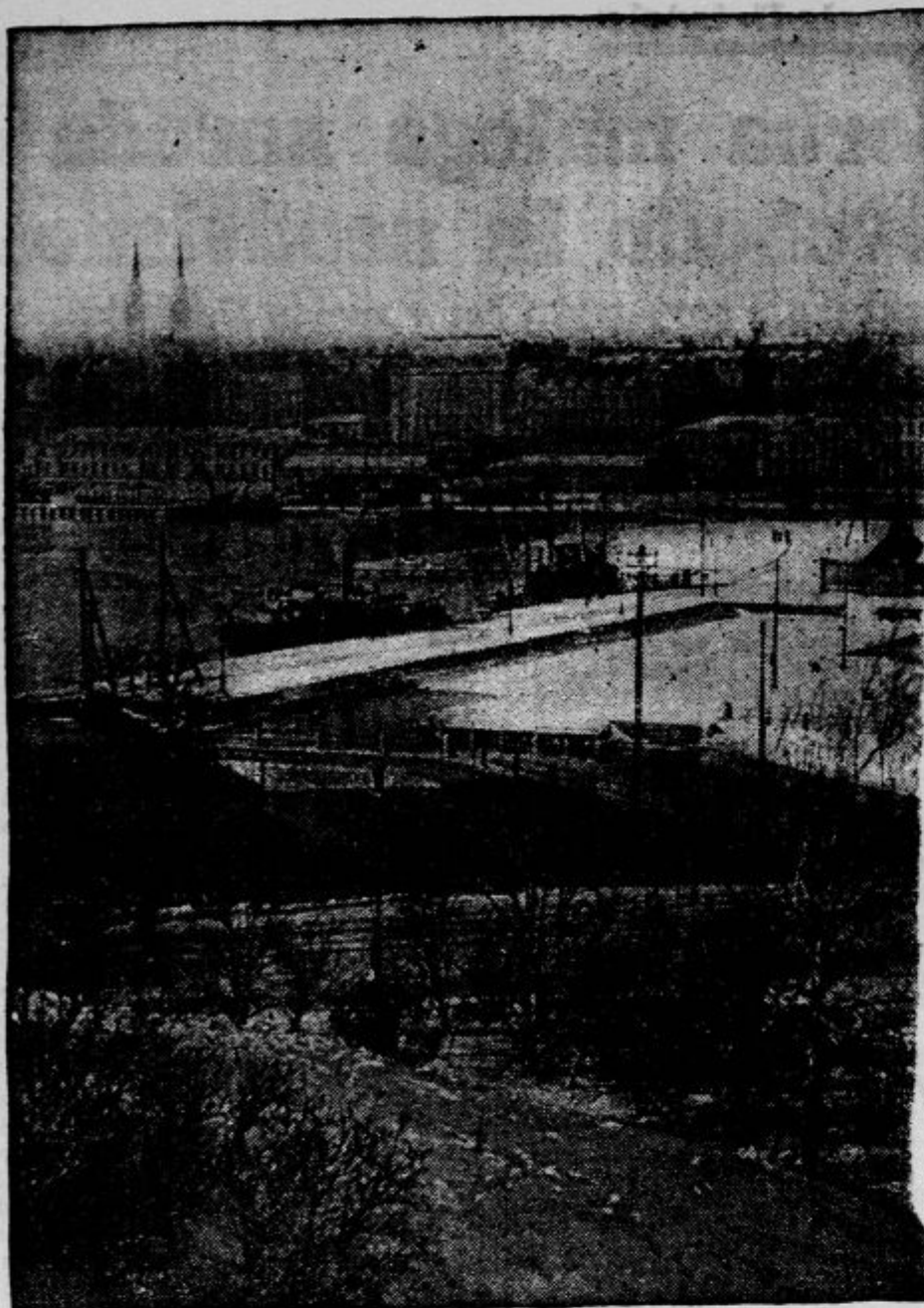
Otmár Pavlinič

višji carski inspektor, odlikovan s redom sv. Save IV. stopnje
po dolgi, trpljenja polni bolezni dne 1. XII. 1939. ob 1.30 ponoči.

LJUBLJANA, 1. decembra 1939.

NEUTOLAEIJA ŽENA IVANKA;
UNIV. PROF. DR. PLJO IN MILAN, BRATA.

Med Rusijo in Finsko se je začela vojna

Na levi: Helsinki, prestolnica Finske s pristaniščem — V sredi: Oddelki finske vojske s težko strojnico — Desno zgoraj: Finski strelci — Spodaj: Finske topništvo na meji

Zakaj se rastline obračajo k svetlobi?

Tudi rastline imajo svoje hormone — Rastna snov avksin

Nenavadna lastnost rastlin, da se obračajo proti svetlobi, kakor tudi dejstvo, da v temi hitreje rasejo, sta dobila novo pojasnilo. Znanost je ugotovila, da obstoje tudi rastlinski hormoni, med tem ko v splošnem mislimo, da so hormoni le v živalskem svetu, iz rastlinskega pa izvirajo vitamini.

Najzanimivejši med rastlinskimi hormoni je rastna snov avksin. V vršičih trav in kalli ovesa so to snov odkrili že l. 1914. Iz vršičev potuje v nižje dele rastline in povzroča njeno rast. Vsaka upognjena rastlina, ne samo tista, ki jo povzroča svetloba, temveč tudi na močnejši rasti na strani, ki je odvrnjena od upognitve. Ugotovili so, da je na zunanji strani upognjene rastline več avksina nego na notranji strani, stopnja upognitve pa je odvisna točno od količine te snovi.

Za kako majhne količine pa gre tudi pri tem hormonu, je razvidno iz tega, da vsebuje milijonov v kristalni obliki pridlane avksina 50 milijonov enot. Spoznali so nadalje, da se avksin po osvetlitvi spremeni v lumavksin, snov, ki je za rast neškodljiva. Tako povzroča sonce spremembo avksina na osvetljeni strani rastline in to pojasnjuje povečano rast na senčni strani ter naklon rastline proti svetlobi.

Pred kratkim so opazovali rastlino, ki je rasla v globokem vodnjaku in je v kratkem postala 16 m dolga, da bi dospela do svetlobe. Drugače zraste ta rastlina samo pol metra visoko. Njena rast je postala tudi takoj normalna, čim je zrastle preko roba vodnjaka. Tudi v tem primeru je razlaga ta, da so se ohranile velike množine avksina, ki svetloba nanj ni vplivala uničujoče. Iz istega razloga zrastejo tudi krompirjevi poganki v temni kleti tako hitro.

Rajska drevesa

Ob vzhodni meji Liberije v Afriki — Skorja z uspešnim, ki je podobno hašišu

Pred nekaj časa je Američan John Druge ob afriški Zlati obali iz zamorskih ust čul o »rajskih drevesih«, ki rasejo ob zgoraj omenjeni reki Sv. Ivana ob vzhodni meji Liberije. Svoje ime so dobila po neki čudni lastnosti. Kdor namreč leže pod takšno drevo, zaspi in v sanjah doživi potem vse nadeje tega sveta. Druga, ki je lovila divje živali za neko ameriško tvrdko, je prišel med svojimi potovanji tudi do zgoraj omenjenega toka omenjene reke in je sklenil, da si gozd teh dreves ogleda.

Sedaj je poročal pred učenci Harvardovega vsučilišča o svojem potovanju. Korakal je šest dni skozi grozoten pragozd, končno je došel do neke jase, skozi katero je tekla bistra reka. Onkraj reke so se dvigali precej redki gozdi. Druga se je vzpel na neki grič in je opazil, da se gozd širi precej daleč. V vsem tem gozdu ni bilo videti ali slišati niti ene živali. Pozneje ni v njem opazil niti mravljinca, čeprav je teh živali v Afriki povsod več nego preveč. Drevesa v gozdu so bila drugačna nego zunaj njega, bila so podobna planinam, imela pa so čudno rdečkaste liste.

Lovci je legel zvečer pod takšno drevo in je kmalu spal. Ko se je po treh urah zbudil, je svoje sanje takoj zapisal v dnevnik. »Prav za prav nisem sanjal nič določnega,« pravi dnevnik, »a čim sem zaspa, sem imel občutek velikanske srece. Gledal sem čudovite barve, slišal prelepe glasbe in govoril sem z ljudmi nadzemlja.

ske lepote. Nikoli v svojem življenju nisem bil tako popolnoma srečen kakor v spanju pod tistimi čudnimi drevesom.

Druga je prinesel nekaj skorje in listov tega drevesa s seboj v Ameriko. Profesor Clyfford, znani ameriški botanik, je oboje preiskal in izjavil, da ima drevo dve nenavadni lastnosti. Prvič vsebuje njegova skorja neko uspavilo, ki je zelo podobno hašišu, drugič je v skorji neka vrsta žlez, ki prično delovati šele zvečer in neki določni svetlobi. Te žleze izločujejo hašišu podobne snovi in povzročajo sanje. Na manjše živali, kakor na metulje, učinkuje ta strup ubijajoče. To pojasnjuje, zakaj je »gozd blaženih sanj« brez živali.

Domača lekarna

Pripomočki, ki naj bi ne manjkali v nobeni urejeni hiši

Domačo lekarno predstavlja zaboj ali omarica, ki postavimo na posebno mesto tako, da otroške roke ne morejo zraven. Tu hranimo za prvo silo vsakovrstne pripomočke, in sicer:

pomirjevalne: n. pr. špajkove (baldrianeve) kapljice, špajkov čaj;

pripomočke, ki lajšajo bolečine: n. pr. v podobni raznih tablet ali praškov, ki jih dobimo v lekarnah. Na zunaj uporabljamo lahko kafrov špirit, francosko žganje ali ar-

nikovo tinkturo; pripomočke za rane, zlasti opekline: vazelin, lanolin, obvezila različnih vrst in oblik;

odvajalne pripomočke: ricinovo olje, senesovo listje, senesove stroke, pršni prašek; primorke zoper drisko: posušene borovnice;

pripomočke za znojenje: španski bezeg ali čaj iz lipovega cvetja;

pripomočke zoper kašelj in zasluzenje: pršni čaj, silezove korenine, islanski in irski mah;

pripomočke za grgranje: kaduljevo listje ali hrastovo skorjo (obenem pripomoček zoper ozeblino), vodikov prekis in očetno kislino gline (pri obeh snoveh za eno čajno žličko na kozarec vode).

Domača lekarna naj vsebuje nadalje kamilični čaj in čaj poprove mete, sladki janež kot splošno zdravilo za otroke. Dvojno ogljikovo kislino, glicerol, salicil, posipalni prašek za rane, jelenov loj (zlasti za utrjene, odrgnjene noge), vato, škatico, varnostnih zaponk, toplomer za mrzlico, jodovo tinkturo, gumast ogrevalnik ali lončen vrč, in kar je še takšnih drobnih reči, ki jih v družini vedno potrebujemo za vse primere.

Pospešene poroke na daljavo

Nemške oblasti so vojakom olajšale poroke na daljavo in odpravile razne formalnosti, ki so jih do sedaj zadrževale. Vojakom ter njihovim nevestam ni treba predlagati listin za izkaz plemenskega izvora in spriceval o sposobnosti za poroko. Tudi glede ostalih dokumentov so podrejene oblasti prejele nalog, naj postopajo čim širokogrudneje.

Vrhovni poveljnik rdeče vojske maršal Vorodilov

Poveljnik finske vojske maršal Mannerheim

Zmaga v osemnajstih mesecih?

Neka velika londonska pisarna za stave ponuja stave v razmerju 10 proti 1, da bo Velika Britanija v sedanjih vojni zmagala v času 18 mesecev.

Tri pisma obenem

Ženska z »mnogimi možgani«

Da je mogoče šlovesko voljo z dolgo va-jo osredotočiti na izvrševanje skoraj nemogočih stvari, kaže neka artistka po imenu Thea Alba, ki zbija s svojimi spretnostmi splošno občudovanje. Thea Alba je sposobna istočasno z vsako svojih rok pisati po eno pismo in pri tem tretje še diktirati, a to celo v treh jezikih. To pa še davno ni vse, kar zmore.

Na vsakega svojih deset prstov pritrdi po en svinčnik in je zmogla potem napisati istočasno deset različnih števil. Za to žensko z »mnogimi možgani« je malenkost napisati kakšen stavek z bliskovito brzino v obratno smer. Prava šala ji je sceti h klavirju in zaigrati z desno roko valček, z levo pa polko, pri čemer lahko zapoje še kakšno pesem.

Kjerkoli je Thea Alba nastopila, in v 17 letih je prepotovala že pol sveta, zbija presenečenje in pozornost. Mnogi ljudje namreč menijo, da dela s kakšnim spretnim trikikom. Ni pa nobena čarovnica, pripoveduje sama, temveč si je morala svoje spretnosti pridobiti s težkim delom, čeprav se je zmogla z mnogovrstno istočasno delo kazala pri ajej že zgodaj.

Kot otrok je bila zelo raztresena, mislila je istočasno na sto različnih stvari in želi je imela dovolj tega mnogo sitnosti. A kar se tiče iger s spretnostjo in kombinacijskih nalog, je bila že tedaj majhna mojstrica, dokler je niso napotili, naj te svoje talente razvije. S svojimi sposobnostmi je edinstvena. Dosej še ne vemo za človeka, ki bi mogel tako dovršeno posnemati ajene zmoglosti.

Trgovec s senzacijami

Mr. George Hamid iz New Yorka — Akrobati z dovršeno spretnostjo

Če hočete postati akrobat smrti, se morate obrniti do mistra Georgea Hamida v New Yorku, ki je »manažer vseh vrstolomnikov« in ki vam lahko dobavi vsak dražljaj za živce po naročilu. Mister Hamid je agent tistih, ki prezirajo po svojem poklicu smrt. Skrbni za motorne vozače, ki divjajo skozi steklene šipe, za drzne letalce, ki skačejo iz gorečih strojev, kakor tudi za ljudi, ki upirizirajo avtomobilne dirke ter skačejo s visokih ploščadi s konji v vodo. Samo za življenje se ti ni treba bati. Biti moraš spreten akrobat ter obvladati tehniko padanja, kajti za to tehniko gre tu: in potem si za Hamida pravi mož.

»Trill-Merchante je zapisano na vratih Georgea Hamida. To pomeni nekako »trgovca s senzacijami«. Ameriško občinstvo ima močne živce in je, kar se tiče senzacij, zelo razvajeno. »Skrivnost vseh teh predvajanj,« pravi Hamid, »je umetnost padanja. Če pade navaden smrtnik iz avtomobila, ki drevi z brzino 60 km na uro, tedaj si v večini primerov zlami vrat. Moji avtomobilski akrobati pa se spuščajo pri brzini 100 km na uro iz avtomobila s hrbotom na tla in se smeje spet dvignejo, kakor da se ni nič zgodilo. Imajo poseben čut za ravnotežje in obvladajo umetnost, da znajo v kritičnih trenutkih računati z desetinkami sekunde.«

Rekord v porodih na švedskem

Pravkar so objavili uradne številke o rojstvih v prvem polletju letošnjega leta na Švedskem, in te številke predstavljajo rekord, kakršnega tam še pet let nismo imeli. Rodilo se je 9464 živih otrok. Kako visoko gre ta številka v primeri z povprečjem zadnjih let, kaže najbolje dejstvo, da so imeli v isti dobi lanskega leta samo 8378 porodov, a v prejšnjih letih še manj.

Stalin se daje častiti

Stalinov rojstni kraj Gori v Gruziji bodo po načrtih najboljših gruzinskih arhitektov in umetnikov prenovili na najprezentativnejši način. Po otvoritvi nove železniške proge, postane Gori pomembno središče tega ozemlja. Od postaje bo vodila do Stalinove rojstne hiše široka cesta, ki jo bodo na obeh straneh krasili kipi najozbiljših diktatorjevih sodelavcev.

Nadebudni dečko

V Pittsburgu je prišel na policijo desetleten deček in prosil za zaščito pred nekim svojim devetletnim sošolcem, ker temu ne more plačevati tedenskega tributa v znesku 10 centov. Izkazalo se je, da tisti dečko, ki je za svojih devet let izredno dobro razvit, pobira tribut od mnogih svojih sošolcev in sicer pod pretjeto, da jim drugače polomi vse kosti v telesu. Podjetnega mladenčca, ki ima pred seboj nedvomno veliko bodočnost, so za sedaj odstranili s kraja trenutnega delovanja.

Tu je n. pr. Lucky Treeter »kralj avtomobilskih akrobatov«. Vozi z brzino 70 km v starem, cenem avtomobilu proti betonski steni in si pri tem ne skrivi niti prsta. Trenutek pred sunkom skoči na zadnji sedež. To gre tako hitro, da smatrajo gledalci ta skok že za posledico sotka. Lucky Treeter se na posevni ploščki z avtomobilom lahko trikrat prekopne, da zletijo razbitine 100 m daleč: toda sam ostane po zaslugi svojega posebnega črta za ravnotežje in svoje spretnosti v padanju nepoškodovan.

V filmih je videti čisto motorne vozače, ki vozijo samo s azbestnim šlemom na glavi skozi steklene šipe ali gorečo steno iz desek. Spretnost, drznost in brezpogojna obvladovanje telesa omogočajo takšne dvigove, ki v Zedinjenih državah po njih zelo povprašujejo. Akrobati mora voziti tako hitro, da zletijo drobci stekla ali gorčice deske v smeri njegove vožnje, in oviro mora zadeti v natančnem pravem kotu. Najmanjša sprememba v tem bi pomnila smrt.

Enako nevarne so akrobatske spretnosti z živalmi. Zvezdnik med temi vrstolomniki, Lorena Carver, skače že dvajset let na konjskih hrbtih s 20 m visokih ploščadi v vodo. Tu gre za to, da med padanjem ne izgubi ravnotežja in da se dobro oprime grive. Živali se pri takšnih skokih le redko poškodujejo, jahačem pa se dogaja, da si pri tresku na vodo ta ali oni ud polomijo.

V zadnjih petih letih se je pri naštetih predvajanjih, ki jih je posredoval mister Hamid, zgodilo le sedem smrtnih primerov, dokaz, kako dobro obvladajo akrobati smrti svoj poklic.

A NEKDOTA

Clemenceauja je obiskal neki prijatelj in mu v razgovoru pripovedoval, da je bil prejšnji večer v hiši nekoga znanega industrijca.

»Kakšni ljudje so bili tam?« je vprašal Tiger.

»Nu, običajni: oni, ki vedno sejo in ničesar ne sklenejo, in drugi, ki molče.«

»Razumem,« je dejal Clemenceau, »bilo so ženske in moški.«

VSAK DAN ENA

»To je najboljšje sredstvo, ki ga po najkrajši poti pripelje domov.« (Judge.)

Nemci odhajajo v Nemčijo

Preseljevanje Nemcev iz baltičnih držav še vedno ni končano. Dan za dnem odhajajo iz Rige proti Nemčiji ladje z Nemci in njih lastnine — V pristanišču nakladajo tovore na ladje z velikimi storjavi

Petrolej, kurivo vojne

Angleško petrolejsko brodogradnjo, najmočnejše na svetu — Država v vojnem stanju potroši dvakrat toliko petroleja kakor v miru

Petrolejski cevovod iz Iraka k Sredozemskemu morju

Nenavadno zgrajene majhne ladje zapuščajo počasi palestinsko pristanišče Haifa v smeri proti Gibraltarju. To so na oko plitke, a zelo globoko v vodo segajoče ladje, z dimnikom in poveljskim mostom daleč zadaj. Rov, ki vodi v tovrstni prostor, je zaprt z dvojnimi padalnimi vrati in obdaja ga pas, v katerem ne sme nihče kaditi.

Ti mali parniki, ki jih takoj za Gibraltarjo sprejemajo torpedovke v varstvo in jih spremljajo do Liverpoola, so tankovni parniki, ki vozijo petrolej iz Haife, končni točki slovitih »pipe line«, petrolejskega cevovoda.

Brodogradnjo angleških tankovnih ladij je najmočnejše na svetu.

Obsega 400.000 ton več nego drugo najmočnejše petrolejsko brodogradnjo na svetu, ameriško. Tretje najmočnejše, norveško, zaostaja za cel milijon ton. Druge države imajo neznatna tankovna brodogradnja in uporabljajo ladje teh treh držav, v kolikor ne uvažajo petroleja po kopnem, kar se pa dogaja le v majhni meri.

Tankovno brodogradnjo z več nego tremi milijoni ton tovornega prostora je eden največjih zakladov Anglije. »Ce hočeš dobiti vojno, moraš imeti

denar, denar, denar.

so govorili največji vojskovodje dva tisoč let. Danes velja ta stavek samo pogojno. Sam denar danes ne zaleže, če si zanj ne moreš kupiti potrebnih vojni potrebščin, pred vsem najvažnejše vojne sirovine, petroleja. Imeti pa moraš tudi možnost za prevažanje tega petroleja. To niso majhna vprašanja v dobi, ko velja kakor v Ameriki formula

»Cash and carry«

plačaj in si odpelj svoje blago. Petrolej je v vseh svojih oblikah in proizvodih življenjske važnosti za motorizirano armado. Računajo, da rabi država v vojnem stanju dvojno količino svoje mirne potrošnje, narodni gospodarji govorijo celo o trojni količini. Velika Britanija je v mirni dobi potrebovala 12 milijonov ton petroleja, Nemčija 7 in pol milijona ton, Francija približno toliko, kolikor Nemčija. Če podvojimo, potrojimo te množine, dobimo majhno predstavbo o tem, kako važen je

črni življenjski sok

Narava je svoje petrolejske zaklade razdelila zelo svojevlečno in nepravilno zlasti kar se tiče Evrope. Razen rumunskih petrolejskih polj, malih galitskih vrelcev, ki dajejo letno komaj pol milijona ton, nekoliko nepomembnih izvirov v Albaniji in drugod, Evropa nima tega naravnega zaklada. Bolje je s Srednjo Azijo. Tu imajo bogata mosulska petrolejska polja, ki jih

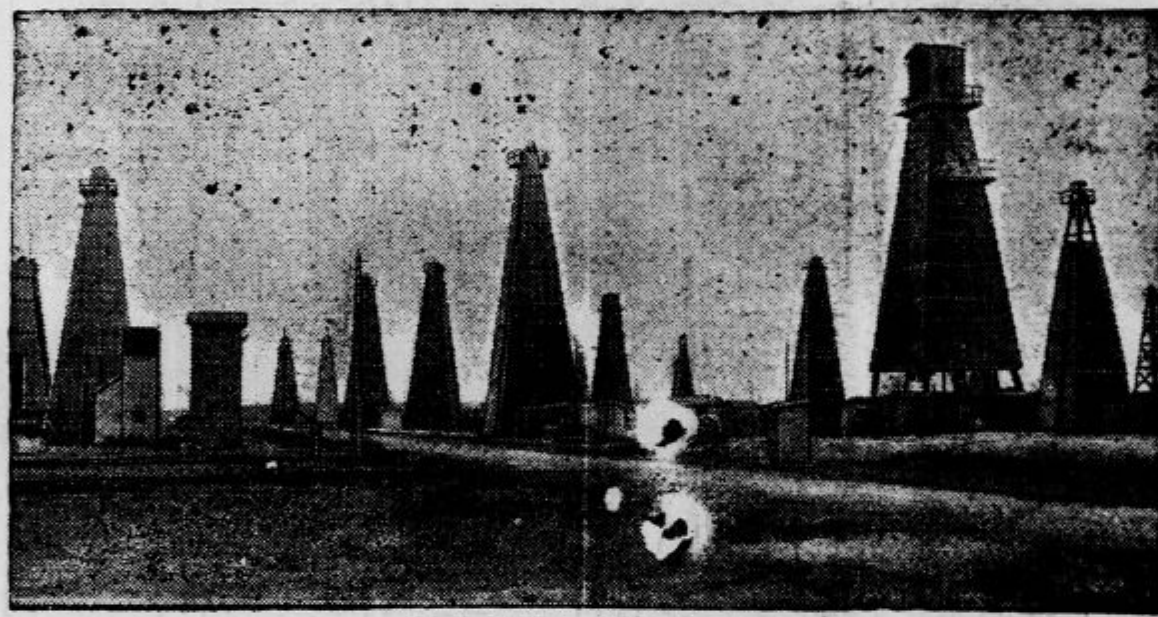
izkorišča Anglija

V Perziji pridobije letno okrog 5 milijonov ton petroleja, kavkaška nahajališča pri Bakuju pa zadostujejo popolnoma za petrolejske potrebe Rusije v mirnem in vojnem času ter dovoljujejo celo majhen izvoz manj nego 1 milijona ton.

Vse to pa postavlja v senco Ameriko ki proizvaja

tri četrtine vsega petroleja na svetu

Mehika daje tudi 10 milijonov ton letno. a v Venezueli, kakor znano, ljudje ne plačujejo nobenih davkov, ker živi vsa dežela od letne produkcije 10 milijonov ton petroleja. Omeniti bi bilo še nekoliko

Petrolejski vrtnali stolpi

manj bogatih petrolejskih polj, kakor v Holandski Indiji, kjer pridobije letno tri milijone ton.

Francija krije 40 odstotkov svoje potrebe po petroleju iz Mosula, 35 odstotkov iz Severne Amerike, 20 odstotkov iz Južne Amerike in 5 odstotkov iz ostalih dežel, zlasti

Rumunije in Rusije

Anglija dobiva skoraj polovico svojega petroleja iz Venezuele, 20 odstotkov iz Perzije, 18 odstotkov iz Zedinjenih držav, 3 odstotke iz Rusije, 12 odstotkov iz ostalih dežel, zlasti Rumunije, Mehike, Holandske Indije. Nemčija je dobivala doslej samo neznatne količine srednjeazijskega petroleja, 70 odstotkov svoje potrebe je krija iz Zedinjenih držav, Mehike in Venezuele, a 11 odstotkov iz Rumunije in nekaj manj iz Rusije. Amerika ji je zavoljo blokade sedaj

popolnoma zaprta

in celo če bi Rumunija in Rusija mogli odvoziti svoj izvoz tekočega zlata v Nemčijo, kar pa ni mogoče, bi ostalo še vedno 10 milijonov ton, ki jih Nemčija od nikoder ne more dobiti.

Pač, Nemčija si skuša pomagati z umetno pridelanim petrolejem. Njeni laboratoriji ga proizvajajo z destilacijo črnega premoga, ki ga ima dežela dosti. Toda to

pridobivanje je neracionalno, saj je umetno pridelani petrolej štirikrat dražji od naravnega, razen tega pa ga more pridelati Nemčija letno komaj 2 milijona ton, kar je malenkost v primeri z njenimi potrebami.

Ce si obdržimo vsa ta dejstva pred očmi, bomo razumeli marsikaj, kar se dogaja v sedanji vojni in kar se bo še zgodilo.

Kako hodijo ženske

Zanimive ugotovitve ameriškega opazovalca

Več nego polovica ženska stopa s prsti naravnost naprej, pri 41 odstotkih žensk so stopala obrnjena navzven in samo 5% jih hodi s na znotraj obrnjenimi stopali, torej preko palca. Te številke je ugotovil neki ameriški raziskovalec, ki je opazoval več nego 11.000 žensk v raznih dežah Zedinjenih držav. Meni, da te številke ne veljajo samo za Američanke, temveč tudi za Evropejke.

Svoje gradivo je zbral tako, da se je postavil v prostih urah na vogal kakšne prometne ceste ter opazoval mimoidoče ženske. Raziskovalec pravi, da so predniki in prednice človeškega rodu stopali po vseh štirih in njih noge so morale biti obrnjene na znotraj, kar so pisali kakor opice na drevesa. Še danes imajo dojenčki na znotraj obrnjene noge in pogosto obračajo podplat proti podplatu ter ju celo prišikajo druga na drugega. Ta na znotraj obrnjena stopala so pa kmalu izgine, ženske hodijo naravnost naprej, v mnogih primerih tudi malo navzven.

Američan je, kolikor je bilo mogoče, dočkal tudi starost opazovanih žensk in je ugotovil, da je bilo med ženskami, ki so kazale več nego štirideset let, tri četrtine takšnih, ki so hodile s prsti navzven. Ta prirast te vrste hode v starejših letih je po njegovem mnenju v zvezi z večjo telesno težo, ki pritiska na noge in jih sili v ta položaj. 80 odstotkov obilnih žensk nad 40. letom hod navzven, med vitkimi ženskami iste starosti pa jih kaže to hojo le 40 odstotkov.

Rženi kruh

proti trganju v kolkh — Nevarni išias

Med neprijetne spremembe hladnega vlažnega vremena spada trganje v kolkh, išias, ki ostane pogostoma kot posledica navadnih nahodov in hrip in povzroča, da napadenec potem vso zimo ne ozdravi. Ker je smatran išias za vnetje živcev na nogi, so že dolgo sumili, da gre pri tem za nedostajanje vitamina B, kajti z eksperimenti se je pokazalo, da se takšna vnetja pojavljajo, če je premalo tega vitamina in da se da marsikatero živčno vnetje po drugi strani ozdraviti z dajanjem vitamina B. S številnimi poskusi so mogli sedaj odkriti tudi zvezo med vročičnimi katarji in išiasom kot posledice nezadostne količine vitamina B.

Pri tem ima neko ulogo čisto tudi znanj šano uživanje hrane med mrzlicami in to, da bolniki tedaj po nepotrebnem dajejo prednost tako zvani slahki hrani. Nevar-

nost za išias je namreč vedno takrat večja, kadar je potreba telesa po vitaminu B večja, a to se dogaja zlasti v primeru mrzličnih obolenj. Ta nevarnost obstoja sploh vedno, če dobiva telo manj nego 1/1000 g tega vitamina dnevno vase. Telesu pa ta vitamin tudi v zimskih mesecih lahko vedno dovajamo v zadostni količini, in sicer v obliki rženega kruha. V 100 g takšnega kruha je namreč 0,3 tisočinke grama vitamina B, 300 g na dan nam zadostuje torej popolnoma. Osebe, ki so v prejšnjih zimah trpele zavoljo trganja v kolkh, naj sedaj torej poskrbe, da bodo imele v zimskem času dovolj vitamina B v svoji hrani, zlasti v kruhu.

Pri tem opozarjamo, da imajo podobni momenti v ostalem ulogu tudi pri nastajanju sicer dosti bolj redke obrazne nevralgije.

Novi dalai-lama

V pozlačeni nosilnici do pavjega šotora

Pred nedavnim smo poročali o izvolitvi novega dalai-lame, vrhovnega vodje posebnosti v Tibetu in na Kitajskem razširjene lamaistične vere.

Novi dalai-lama je štirikletni deček, ki so ga v svečanem sprevodu privedli iz njegove rojstne vasi na zapadnem Kitajskem v tibetsko prestolnico Lhaso in so tam došli na njegovo visoko funkcijo, potem ko ga je svet najvišjih zastopnikov tibetske cerkve spoznal za utelešenega Budho. O ceremonijah pri njegovem prihodu v Lhaso poročata neki poročevalci londonskih Times sledeče:

Majhna četa kitajskih vojakov z zaprašenimi obleki, ki je na hrbtu podložena z vato, se je počasi bližala, za njo je jahal večja skupina mož v pestrih svilnenih oblekah in s velikimi mongolskimi klobuki. Ti moške so nosili zastave. Proti sredini spreveda so jahal čedalje višji uradniki v čudovitih brokatnih oblekah, sredino pa je prestavljala z rumeno svilno pokrita nosilnica. Za njejimi steklenimi okni je bilo videti malega dalai-lamo, ki je z mirnim zanimanjem opazoval množico. Za nosilnico so jahal njegovi oči in mati ter dva brata.

Po kratkem počitku so prenesli dalai-lamo v veliki, pozlačeni nosilnici, nad katero se je zabala paljšaja iz pavjih peres, proti taborišču dve milj vzvodno od Lhasa, ob vznožju gore, na kateri se dviga samostan Rigja. Sredi tega taborišča se je dvigal

krasni, svileni pavji šotor. Tam so ga postavili na prestol, na katerem je sprejel malokdane svojih novih podložnikov. Vsa se je pred njim trkrat priklonil, regent je bil prvi med vsemi, vsak mu je ponudil belih svilnenih travok in je za to prejel njegov blagoslov.

V rumeni brokatni obleki, ki je nosil koničast klobuk iz rumene, s krznom obrobljene svile, je sedel svečano in dostojanstveno na svojem prestolu ter je stegoval svojo ročico, da se je dotaknil čela tistih, ki so se mu poklanjali. Njegova dostojanstvenost in samopremagovanje sta napravila globok vtis. Mirno je gledal naokrog in na videz ga ta svečana krasota prav nič ni zadevala. Cele ure je vzdiral, šele ob koncu ceremonije je bil videti utrujen. Niti enkrat se ni nasmehnil. Vedno znova je gledal s pozornostjo na člane britske misije, kakor da se skuša spomniti, kje bi bil še nekoč prej videl takšne ljudi.

Dve noči je ostal deček v samostanu Rigja, potem so ga slavnostno odvedli v Lhaso. Tega dne so ceremonije trajale šest ur. Potem so mu dali mesec dni počitka, da bi ga nato sprejeli spet svečano kot menih v budhistično cerkev. Njegova mirna gotovost, ki ga ves čas dolgih ceremonij niti za trenutek ni zapustila, je tibetsko ljudstvo spravljala v začudenje, ter jih krepila v trdnem prepričanju, da so njegovi menihi našli res pravo inkarnacijo Budhe.

KVALITETNO BLAGO

je trpežnejše, zato tudi cenejšo! Z obliko pa imate vselej le, če Vam dobro pristojal

Obiščite znano domačo trgovko

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 7
kjer Vam strokovno postržejo po smerah cenah

A NEK DOTE

Aleksander Veliki je nekega dne sodil in podal besedo najprvo tožitelju. Medtem ko je ta govoril, si je kralj zatiskal eno uho. Vprašali so ga, zakaj to dela, in je odgovoril:

»Drugo uho hranim za obtoženca.«

★

Znana italijanska igralka Dina Galli je kar se da mršava. Po letih tudi ne spada več med najmlajše. Razvaja jo in častijo jo pa kakor nobeno drugo italijansko igralko. Njena garderoba je vedno polna obiskovalcev.

Tako se je zgodilo nekega večera, baš ko se je umetnica v nezaklenjeni garderobi podpravi slekla, da je vstopila skupina mladih, za umetnost navdušenih ljudi. »Oprostite! In so se hoteli naglo umakniti.

Dina Galli pa jih je mirno pozvala: »Nimam ničesar, kaj naj bi prikrila... Pri meni v resnici ni ničesar več videti!«

VSAK DAN ENA

»Koliko pa porabi tvoje kolo?«

»Vsako leto dve zapleti na hlače.«

(»Il Travasoej«)

Idealen zakonski tovariš

Prva zahteva žensk in moških je zdravje

Kakšen je idealni zakonski drug? Odgovor na to priljubljeno temo ameriških magacinov so izračunali iz nekoliko tisoč odgovorov žena in moških, ki so jih prejeli na vprašalno polo. Zanimivo je pri tem, da je najvišja zahteva tako ameriških moških kakor žensk, zdravje.

V podrobnem naj bi idealna ameriška žena izpolnjevala sledeče pogoje: zdravje 23 procentov, lepota 16, volja do sreče 14, dobra oblika 12, čut za družino in ljubezen do otrok 11, smisel za domačnost 10, prilagodljivost 9, značaj in energija 5 odstotkov. Stoodstotni idealni zakonski mož pa sestoji iz 20 odstotkov zdravja, 15 odstotkov materialnega uspeha, 13 odstotkov družinskega čuta, in 13 odstotkov pripravnosti in volje do dela, 13 odstotkov energije in značaja, 10 viteštva, 8 odstotkov dobre volje, 8 odstotkov dobre obleke.

V tem seznamu »dobrih lastnosti« zmanjka duhovnih vrlin. Inteligenca in bistro-

umnost sta enako kakor izobrazba po vsej priliki nevažni sestavini za idealen ameriški zakon. Med tem ko gre pri ženi očito bolj za zunanje lastnosti, polagajo pri moškem več važnosti na materalne stvari in čednosti, kakor čut za družino, voljo do dela, energijo in viteštvo. Za žensko zadostuje 5 odstotkov značajnosti popolnoma, dočim naj bi je možki imel še vedno 13 odstotkov.

Na moško lepoto Američank, kakor kaže tabela, ne da mnogo. Sicer jo časti na filmskem platnu, toda v zakonu ima rajši pridnega zaslужkarja. Seveda pa je vprašanje, ali se da zakonska sreča v resnici izraziti v odstotkih. Američani delajo iz ljubezni in zakona radi neke vrste znatnosti, ki se z njo resno bavijo. Da so recepti za srečo, ki iz tega izvirajo, nekoliko problematične vrednosti, je najbolje razvidno iz tega, da ni nikjer na svetu toliko ločtev zakona, kakor baš v Zedinjenih državah.

57.000 mrtvih vran

V Kanadi so se vrane v zadnjih letih tako razmnožile, da so oblasti odredle posebne ukrepe proti njim. Da bi vse prebivalstvo podžgale za »vojno proti vranam«, so pridelale neke vrste loterijo. Eno izmed plic so označile ter jo izpustile. Kdor bi jo ujel, bi prejel nagrado 5000 dolarjev. Nato je nastal prav, pokol med vranami. Pobili so 57.000 vran, preden je padla tista, ki je bila označena.

Greta Garbo in njene zaroke

Ali se bo Greta Garbo končno poročila? Ali bo postala gospa Stokowska? Menda ne. Zdi se, da jo je mojster Stokowski malo preveč zabaval z Wagnerjevo, Beethovenovo in Verdijevo muziko. Sedaj ga je nadomestil zdravnik Benjamin Gaylon, ki se je specializiral na vitamine in druge redilne elemente.

Ali se bo »božanstvena Greta« podredila sedaj racionalni prehrani pod vodstvom svojega bodočega moža, da si ohrani svojo »linijo«? Po vsej priliki ji postaja to že potrebno, kakor ji je že precej nujno potrebna reklama, kakršno si izmišlja s svojimi zarokami. Vsekako so v zadnjem času zapazili na njenem prstu zaročni prstan.

Pustolovski zamorec

„Negušev minister“ v Ženevi — „Ahmed paša“ v Parizu

Pred kratkim so prijeli enega največjih pustolovcev naših dni, zamorca Leona Bugata.

Bugata, ki se je rodil na otoku Guadaloupi, je začel s to svojo kariero 1. 1938. Njegove pustolovščine so polnile stolpce evropskega tiska toda prijeli ga niso mogli. Spočetka je pridno izkoriščal svojo temno kožno barvo in se je v Ženevi izdal za »negušvega opolmočenca«. Osnovni je »pomozni odbor za abesnsko neodvisnost« in je izginil, ko so mu tla v Ženevi postala prevroča z znatnimi vodami.

V Parizu se je pojavil kot »Ahmed paša« in je igral isto tako ulogo visokega abesnskega dostojanstvenika. Kazal je celo dokumente z neguševim podpisom. Bil si so seveda ponarejeni. Spet mu je uspela vrsta donosnih sleparstev, pri čemer se je polje ji vedno z veliko spretnostjo izmuzel. 1. 1938. ni bilo z negušem mogoče delati nobenih dobičkov več. Bugata je prišel spet v Pariz in je začel trgovati s ponarejenimi potnimi listi. Posl so cveteli, toda kmalu se je moral zamorec zopet umakniti oblastem, ki so postale pozorne nanj. Šele ko se je začela vojna, je stopil spet na francoska tla. Nastanil se je v elegantnem pariškem hotelu in se predstavljal vo-

jaškim oblastem kot zastopnik velikega zapadnoafriškega častnika. Kot takšen je prošil za dovoljenje, da bi smel na fronto. Francoske vojaške oblasti, ki jim je ljubeznivo ponarejene dokumente, so mu je predložile ustreglo. Kot gost francoske vlade odšel v spremstvu več častnikov na fronto. V glavnem stanu so ga celo posebej pogostili. Med tem pa je neki referent v informacijskem ministristvu dognal, da tistega zapadnoafriškega častnika, ki naj bi bil Bugata njegov dopisnik, sploh nikjer ni. Brzjavka v glavni stan je prekinila nadaljnjo zamorčevsko kariero. Imel bo sedaj malo drugačne opravke in sprejeme s policijo in oblastmi.

Bostonški list »Appeal to Boston« odločno zavrača mael, da bi se naj Amerika udeležila sedanje vojne. Nekomu, ki je za ameriško intervencijo, je list dal sledeči nasvet: »Kakor vidimo, ste prijatelj vojna. Tedaj vam priporočamo, da si na svojem vrtu »zkopijete jarek, da napolnite z vodo in ostanete v njem dalj časa, ne da bi si preoblačili obleko in perilo. Potem dajte kakšnemu norcu povelje, naj strelja s vsemi mogočimi orožji na vas. Če boste sledili našemu nasvetu, boste zadovoljni, ne da bi morali pri tem krvaveti brez vsakega hanka vna dočela.«

Odličnost ženske po teži uhan

Navade pri plemenu Karobatakov v Sumatri

Globoko v sumatranskem pragozdu so si dame »boljših krogov« napravile usesa za nosilce čudnih bremen. Pri plemenu Karobatakov označujejo visoki izvor in odličnost kakšne ženske s težo njenih uhanov. Ženske nosijo tam srebrne usesne okraske, ki tehtajo do 3 kg. Raziskovalci so primerke takšnih uhanov prinesli v Evropo, pa ni nevarnosti, da bi naš ženski svet navdušili za novo modo, evropske usesne mečice bi takšne obtežile ne vzdržale. Zlatarji domačin izdejujejo takšne uhane z mnogo umetniškega okusa in ni čudno, da jih cenijo tudi na 200.000 dinarjev. Zvenstvo nižjih slojev se pa mora zadovoljiti seveda z lažjimi in manj lepimi usesnimi obeski,

Starost in zmogljivost

Mlad, še ne popolnoma razvit človek je za trajno telesno obremenitev dosti manj odpran nego dozoreli mož. Bolezni so zavoljo tega najbolj pogoste pri delovnih ljudeh v dvajsetih letih. Seveda pa ni odločno samo število obolelih, temveč tudi stopnja in trajanje poedinih bolezni. Statistike nam v tem oziru kažejo, da število dni, ko človek ni sposoben za delo, z rastočo starostjo počasi, toda stalno narašča. Mladina je torej pogostejše in krajši čas, starina pa dalj časa bolna.

Opica na spreobrodu

Na postaji v nemškem mestu Ulmu so potniki nagajali neki opici. Žival se je zavoljo tega tako razljutila, da je razbila kletko in pobegnila.

Železniški uradniki in drugi ljudje so begunko zasledovali, a opica se jim je spetno umikala. Ustavila se je končno pred izlobo trgovne s sadjem. Rada je sprejela sadje, ki so ji ga ponujali, toda prijeli se ni dala. Končno je nekemu vojaku uspelo, da je poveznil nanjo velik, prazen zaboj, na kar so jo mogli spet spraviti na postajo.

»Draga žena, zdaj pa kar sleci svojo pokusno lutko, jaz mora takoj na koncert.« (Judge.)

Naša ženska stran

Nase žene za žensko volilno pravico

Nase žene, ki so, v svesti si resnosti današnje dobe, v poslednjem času posvečile vso skrb in delo zaščiti človeka pred vojno, vendarle niso izgubile iz vida svojega dnevnega cilja — doseči ravnopravnost z moškimi na podlagi aktivne in pasivne volilne pravice.

V zadnjih tednih se vrše po vsej Jugoslaviji shodi, na katerih so ponovno iznesle vse svoje težnje zastopnice intelektualnih, delavskih, kmetijskih in gospodarskih.

Vršla so se zborovanja v Nišu, Čačku, Leskovcu in drugod. Poleg ženskih govornikov so na teh zborovanjih nastopali tudi moški. V Banjaluki je na primer govoril član glavnega odbora Samostojne demokratske stranke prota Kermanović in izrazil upanje, da bo žena prinesla v naše politično življenje več moralne kakor smo je poznali doslej. Kot zastopnik Zemljoradnikov se mu je pridružil tudi ing. Svo-tko Vojšić, in se odločno izjavil za to, da se da ženam volilna pravica.

V Zagrebu prireajo zborovanja delavskih ter se pri svojih argumentacijah opirajo na izjave podpredsednika vlade dr. Mačica.

Največje tovrstno zborovanje, na katerem so govorile zastopnice iz vse Jugoslavije, se je vršilo v nedeljo 26. nov. 1939 v Beogradu. Obe veliki dvorani inženjerskega doma z vsemi predvoranami sta bili nabitosti polni ženskega in moškega občinstva. Zborovanje je otvorila predsednica Aliance žen pokreta ga. Alojzija Stebičeva, ki se je v svojem govoru spomnila žalostnega zborovanja v maju 1920. l. in opisala ves dolgi boj žena za doseg državljanstva.

Največje tovrstno zborovanje, na katerem so govorile zastopnice iz vse Jugoslavije, se je vršilo v nedeljo 26. nov. 1939 v Beogradu. Obe veliki dvorani inženjerskega doma z vsemi predvoranami sta bili nabitosti polni ženskega in moškega občinstva. Zborovanje je otvorila predsednica Aliance žen pokreta ga. Alojzija Stebičeva, ki se je v svojem govoru spomnila žalostnega zborovanja v maju 1920. l. in opisala ves dolgi boj žena za doseg državljanstva.

Največje tovrstno zborovanje, na katerem so govorile zastopnice iz vse Jugoslavije, se je vršilo v nedeljo 26. nov. 1939 v Beogradu. Obe veliki dvorani inženjerskega doma z vsemi predvoranami sta bili nabitosti polni ženskega in moškega občinstva. Zborovanje je otvorila predsednica Aliance žen pokreta ga. Alojzija Stebičeva, ki se je v svojem govoru spomnila žalostnega zborovanja v maju 1920. l. in opisala ves dolgi boj žena za doseg državljanstva.

Nato je govorila o položaju žene-državljanke odvotnica Katarina Marinković iz Novega Sada. O vprašanju, zakaj zahtevajo žene volilno pravico, je govorila Dušica

Džukić, pristav Okrožnega sodišča v Nišu, o doprinosu žene h kulturi pa ga. Zorka Karadžić.

Za skupino žena, ki se zbirajo okrog lista »Žena danas« je govorila pisateljica Milica Zichna. Izjavila je: »Zahteva po pravici do glasovanja ni izšla iz enega samega ozkega kroga, marveč je zrasla iz nazadnjaškega in neopravičenega stanja, v katerega so pahnilo ljudstvo — polovico prebivalstva v državi. V našem boju, boju za pravico žene, nismo same; z nami je vse ljudstvo, in ta naš skupni boj za politične pravice je del boja za boljše in pravičnejše življenje. Zatorej ne more zavzeti od nikakega razpoloženja ali naziranja vprašanje: ali bi dali ženam, ali bi dali ljudstvu pravico, ki mu pripadajo? Mi s svojim delom, s svojimi življenjskimi predstavljamo pojem ljudstva, ki se ne more, niti ne sme odrekati pravice, marveč zahteva življenje — v miru in svobodi. Tukaj, na svojih zborovanjih, z enotnostjo svojih zahtev glasujemo — pa najsi tega glasovanja tudi ne priznajo: za mir, za kruh, za demokratsko svobodo ljudstva...»

Za go. Zichno je v imenu mladinske sekcije Ženskega pokreta govorila gđa. Beba Djordjevićeva, ki je iznesla poglede ženske mladine na sodobne probleme in njih odnos do trenutnih zahtev žena. Slovenske žene je na tem zborovanju zastopala ga. Milena Mohoričeva, ki jo je za to pooblastila sekcija Jugoslovenske ženske zveze v Ljubljani. V slovenskem jeziku je govorila o socialno-političnih zahtevah žene. Naglasila je, da ima ženska gibanje v Sloveniji že svojo polstoletno tradicijo in da so se predstavnice tega gibanja vedno zavedale, da je žensko vprašanje samo del obsežnega socialnega vprašanja.

Govorom je sledila debata in ob koncu je bila sprejeta zahteva, naj se v novi volilni zakon sprejme določba, po kateri bodo tudi žene dobile aktivno in pasivno volilno pravico na podlagi splošnega in tajnega glasovanja v vse zakonodajne in samoupravne korporacije pod enakimi pogoji kakor veljajo za moške.

V bližnjih dneh bodo tudi slovenske žene sklicale zborovanje po vseh večjih krajih naše banovine. Na zborovanjih bodo govorile zastopnice delavskih, intelektualnih in kmetijskih. Zahteve naše žene po volilni pravici so za nas vidičub (ali pa prav zaradi) resnosti časa tem pomembnejše, ker se snuje nov volilni zakon in ker nam ne more biti vseeno, ali bo tudi naša žena uživala iste politične in državljanke pravice kakor moški, ko ima tudi iste dolžnosti.

Nato je govorila o položaju žene-državljanke odvotnica Katarina Marinković iz Novega Sada. O vprašanju, zakaj zahtevajo žene volilno pravico, je govorila Dušica

Knjige za otroke

Študentsko društvo v naši premosti mladinske knjige, ki je pravkar na poti na knjižni trg. Odprta sem prvo stran in čitala: »Mizarju župetu je prišlo v roke poleno, ki je cvetilo s človeških glasov. Nekod, v davnih časih... In obratoma sem list za listom, dokler nisem v eni sapi prebrala vseh 117 strani knjige.

Knjiga je prevod ruskega pisatelja Alekseja Tolstoj. Naslov: »Zlati ključek ali Buratino dogovornice«. Zlati ključek ali Buratino je v Ljubljani, tiskarna »Slovenija«. Iz rusčine prevedel Edvard Kokalj.

Aleksej Tolstoj je priznan ruski pisatelj za odrasle, v tej knjigi pa se nam predstavlja kot nadarjeni mojster tudi v otroški povesti. »Buratino« je v Bolgariji najbolj čitana otroška knjiga in jo doživlja 15 milij.

Vsebinsko? Buratino je leseni človek, ki ga je stari Karlo izdelal iz polena. Strmo-mak je prodel svoj suknjič, da je lahko kupil Buratino abecednik in ga poslal v

šolo. A Buratino že prvi dan proda svoj abecednik in s kupi vetopulca za lutkovno predstavo, ki jo prireja dr. Karabas Barabas. Tam se sreča s drugimi lutkami, ki ga navdušeno sprejmejo medse. In zdaj se začne pretrajljive dogovornice drznega lesenega človečka. Nevarnosti predenaj šolca Bartilija mu pokloni slati ključek in Karabas Barabas preganja njega in njegove sveste prijatelje. Skoz največje nevarnosti hodi maša družba, dokler ne pride rešitelj — stari Karlo in odnese lutke domov. Pod njegovo čumnato so tajni-stvena vrata, ki jih odpre zlati Buratino ključek. Za vrati je najprekrajše lutkovno gledališče. V to gledališče so pobegnile še preostale lutke strašnega Barabasa, ki je poražen in sam obešel v luči na dežju...

Knjigo krasi odlične risbe, posnete po ruski izdaji, za katero jih je oskrbel N. Pokozov. Krasen tisk in lična zasnova oprema lepo dopolnjujeta vsebino... Naši mali čitatelji bodo gotovo izven sebe od navdušenja nad drznim lesenim človečkom Buratinom.

Tedenski iedilni list

Kako bi kuhala če...

PONEDELJEK. Obed: Na goveji juhi rezanci. Govedina. Pražen krompir. Jajčna omaka. Palačinka. — Večerja: Praženi telečji srezki. Solata.

TOREK. Obed: Na kostni juhi vranični savitki. Goveji ptički v omaki, garnirani

s drobnimi pečeni krompirjem in cvetčo. Mešani kompot. — Večerja: Špinačne omelette.

SREDA. Obed: Cvetna juha s pečeni žemljicami rezinami. Prečiščene kotlete, garnirane s posiljenim zeljem in cvrtim krompirjem. Sadne pločice iz krhkega testa. — Večerja: Vampi na laški način, s parmesanom.

ČETRTAK. Obed: Gosposki ričet s prekajeno svinjino. Kisla repa. Krompirjev pire. Brizgane štravice s kremo. — Večerja: Možgani s jajcem. Kompot.

PETEK. Obed: Parmezanova juha s drobtinami. Mrežna pečena. Viskovje selje zabeljeno s maslom in drobtinami, garnirano s priprosto jajčno jedjo. Kostanjev smeg. — Večerja: Sagova prežganka. Marinirane ribe. Zelenina in fišolova solata.

SOBOTA. Obed: Riževa juha s pečeno. Govedina s različnimi prikuhami in praženim krompirjem. Maskirana jabolka. — Večerja: Panirani telečji srezki. Krompirjeva in solena solata.

NEDELJA. Obed: Na juhi mesnogi omaki. Mrežna pečena. Viskovje selje. Maslen krompir. Mandljev čokoladni narastek s vaniljno kremo. — Večerja: Mrežni narastek: mrežna pečena od opokide in gnušt. Čaj. Drobnostno pečivo.

Kako moram kuhati, ker...

PONEDELJEK. Obed: Na juhi adrob. Pražena pečena. Pražen krompir. — Večerja: Prepražen močnik.

TOREK. Obed: Cvetna juha. Široki rezanci s orehi. — Večerja: Špinačni rič.

SREDA. Obed: Na goveji juhi jecmenček. Govedina. Sladka repa. — Večerja: Fišolova solata s redkvice.

Lepe črne obleke

Obleka, ki jo potrebujemo bolj kakor vsako drugo, obleka, ki nam pride prav ob vsaki priliki in ki se je nikoli ne naveličamo, je ena sama. Seveda, v mislih znamo preprosto črno obleko. Ne moremo je pogrešati, zlasti če smo navajene na razgibanost mestno življenje. Pa tudi na deželi nam zaleže za tri druge. To je bil doslej privilegij mlakavnih Parižank, da so bolj kakor vse druge žene sveta cenile malo črno obleko, ki združuje v sebi: brezhibno eleganco s praktičnim pomenom. Letos pa naznanja moda, ki je Pariz njeno prvo glasilo, da bo pred vsemi ostalimi ženskimi barvami upoštevala črno — ne morda iz žalosti, temveč zgolj zaradi solidne, spidne, splošno veljavne elegancije tega otenka. Kajti moda se v teh nesigurnih časih ne zadovoljuje s novostmi, ki bi jih že jutri lahko zamenjale s drugimi, moda prinaša trajne vrednote, ker računa s štednjo, ki je po sili razmer zavladala v vsej Evropi.

Preprosto črno blago, elegantno krojenje, lahko omilimo z različnimi laskavimi podrobnostmi, da ne učinkuje preveč strogo. Bil je in zamej se zanimivo odražata s motne podlage črnega tvoriva. Bleščeči kovinski ali stekleni gumbi ga razsvetlijo in dvojni šivi povdarjajo sloko sestavljenih črte kroja. Na črno obleko pa lahko nanesemo tudi žepe iz satena, prav kakor večje satenaste vložke, ki se s svojim bleskom zanimivo odbijajo od motnega črnega tkiva. In na vse zadnje — če se

čvrstimo z barvasto rutino, vrstni vrst pa lahko izpolnimo s svetlimi šaloni v enaki barvi (3. skica).

Jako zanimiva je obleka, ki ji ves sprednji del života izpolnimo z velikimi, vstitem vložkom iz barvastega žametna. Tu gre seveda za posebno nežno ali diskretno barvo, n. pr. za umazano rožnato, trizno modro ali svetlo vijoličasto. Vložek ima obliko malega telovnika in ga spre-daj zapremo z enakimi gumbi. Ovratnik je dvojen, spodnji del je črn, zgornji pa barvast (4. skica).

NEDELJA. Obed: Na goveji juhi jecmenček. Kuhana govedina in pečena sveda svinjska kraca, garnirani s praženim krompirjem. Indivija. — Večerja: Kravica. Parjen rič.

Recepti

(Količina za 4-5 oseb)

Čokoladni narastek s mandlji

Vmešaj, da se speni, 5 dkg premege masla, 7 dkg sladkorja s štirimi rumenjaki. Temu dodaj 4 dkg olupljenih, drobno zrenanih mandljev, 7 dkg s mlekom smetane čokolade, 4 dkg finih drobtin, savitkih vaniljnih sladkorja in smeg od treh beljakov. Zmes vliči v dobre namazan narastkov model in speči. Zraven serviraj vaniljine kreme.

Špinačni rič

Dva polna krožnika sveda prebrane špinače preveri, odcedi, sesekljaj in prepraži na olju, maslu ali masti, kakor na prikuho, toda brez moka. Posebej skuha v slanim krope na vsako osebo dve pesti riča, ga odcedi in primešaj med špinačo, dodaj še malo premege masla in parmezana in takoj postavi na mizo.

ZA MIKLAVZA!

MODERNI KRZNIČNI NEDELJKI

FLASOL OVRATNIKI

MUFI ITD.

najceneje pri

L. Rot

LJUBLJANA, MESTNI TRG 5

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi velike ploške črne barve, da ne izpade preveč kričoča. Zavoljo kontrasta smo narisali satinsto partijo v črticah, ostalo obleko pa

Podobno je sestavljena obleka, ki jo vidimo na zadnjem mestu. Tu se poslužimo satina, ki pa mora biti zaradi